

— WODÓR PALIWEM PRZYSZŁOŚCI

— REKORDOWY PRZERÓB ROPY

— KIERUNEK INNOWACJE

— NIEBIESKI SZLAK

— STABILNY WZROST

— ZIELONA RAFINERIA

— POZYTYWNY WPŁYW SPOŁECZNY

Konsekwentnie Budujemy

INNAU

Grupa Kapitałowa LOTOS

Zintegrowany Raport Roczny 2018

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

01. **GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS I JEJ OTOCZENIE**

List Prezesa Zarządu

Szanowni Państwo, Drodzy Akcjonariusze,

pragnę przedstawić Państwu Zintegrowany Raport Roczny zawierający wyniki finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS S.A. osiągnięte w 2018 roku. Są one dla nas niezwykle ważne, ponieważ ponownie potwierdzają bardzo dobrą kondycję finansową naszej firmy. Pozwalają nam odważnie patrzeć w przyszłość oraz zdecydowanie realizować kolejne, ambitne plany rozwojowe.

Dzięki przemyślanemu gospodarowaniu aktywami oraz maksymalizacji korzyści płynących z otoczenia rynkowego możemy pochwalić się, kolejny rok z rzędu, rekordowym wynikiem na poziomie operacyjnym. Oczyszczona EBITDA wg. LIFO w 2018 roku osiągnęła historyczną wartość 3,125 mld zł. Sytuacja finansowa spółki stale się poprawia. Jej dobrą kondycję potwierdzają solidne przepływy pieniężne. *Cashflow* operacyjny wyniósł w ubiegłym roku 2,3 mld zł.

Konsekwentnie realizujemy projekty inwestycyjne, na które w minionym roku przeznaczyliśmy 1 mld zł. Jednocześnie istotnie, bo prawie o 25%, obniżyło się zadłużenie spółki. Na koniec 2018 roku było ono na poziomie 1,9 mld zł. Co więcej, wskaźnik zadłużenia netto do oczyszczonej EBITDA LIFO spadł do poziomu 0,6x. Wyniki te mają swoje odzwierciedlenie w wysokości kursu akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, który pod koniec 2018 roku zbliżył się do poziomu 90 zł za akcję. Już po raz drugi wypłaciliśmy dywidendę.

Jako właściciel lub współwłaściciel 36 koncesji morskich oraz 11 koncesji lądowych, wydobywamy węglowodory w polskiej strefie Morza Bałtyckiego, na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, w Polsce i na Litwie. W 2018 roku łączny potencjał zasobów wydobywalnych 2P LOTOSU wzrósł do 89,8 mln baryłek, a własne wydobycie osiągnęło poziom ok. 7,5 mln baryłek.

Rafineria Grupy LOTOS zaliczana jest do grona najnowocześniejszych rafinerii w Europie. W minionym roku pracowała przy maksymalnym wykorzystaniu swoich mocy wytwórczych. Dzięki temu w 2018 roku pobiliśmy kolejny rekord przerabiając blisko 10,8 mln ton ropy naftowej.

Ubiegły rok to także sprzyjające warunki makroekonomiczne. Średnia cena ropy naftowej na wysokim poziomie 71 USD/bbl korzystnie wpłynęła na wyniki segmentu wydobywczego. Nasz wynik wspierał też wysoki kurs dolara. Na wynik segmentu produkcji i handlu korzystnie wpłynęły szczególnie cracki na średnich destylatach. Dla tego segmentu bardzo znaczący był też wysoki poziom modelowej marży rafineryjnej, która w całym 2018 roku wyniosła 7,41 USD/bbl.

Lada dzień zakończą się testy instalacji Kompleksu Koksowania, najważniejszego obiektu Projektu EFRA. Tą inwestycją kontynuujemy proces technologicznego rozwoju gdańskiej rafinerii rozpoczęty Programem 10+. Wiele prac na terenie Projektu EFRA wykonaliśmy w 2018 roku, m.in. oddaliśmy do użytku instalację destylacji próżniowej hydrowaxu (HVDU). To również dzięki niej nasza rafineria osiągnęła w 2018 roku, wspomniany wcześniej, rekordowy przerób 10,8 mln ton ropy.

Rozwijamy się we wszystkich segmentach. Reorganizujemy wydobycie, dostosowujemy swoją ofertę handlową. Otwieramy nowe stacje paliw, ale przede wszystkim otwieramy się na nowe możliwości, jakie niosą ze sobą paliwa alternatywne. Jest to jeden z naszych priorytetów. Jesienią 2018 roku w ramach projektu LOTOS Niebieski Szlak rozpoczęliśmy test pierwszych 12 punktów ładowania pojazdów elektrycznych na trasie A1 i A2. Mamy w planach czterokrotne zwiększenie liczby ładowarek elektrycznych na swoich stacjach. Oznacza to budowę i uruchomienie do końca 2020 r. kolejnych 38 punktów ładowania.

Ładowanie pojazdów elektrycznych to dopiero początek. W grudniu podczas szczytu COP24 w Katowicach podpisaliśmy umowę na finansowanie punktów tankowania wodoru w ramach projektu Pure H2. Uruchomimy dystrybucję wodoru o bardzo wysokiej czystości (99,999%), który mógłby być wykorzystywany przede wszystkim przez środki transportu miejskiego. Projekt zakłada wybudowanie na terenie rafinerii w Gdańsku instalacji do

oczyszczania wodoru oraz stacji sprzedaży i dystrybucji tego paliwa w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu Grupy LOTOS, a także 2 punktów tankowania pojazdów w Gdańsku i Warszawie. Inwestycja o wartości niemal 10 mln euro ma być oddana do użytku w 2021 roku.

Jednym z pięciu filarów naszej strategii biznesowej do roku 2022 jest gotowość do rozwoju i wdrażania innowacji, również cyfrowych. Z firmą Microsoft podpisaliśmy porozumienie, na mocy którego będziemy inicjować wspólne projekty i wdrażać rozwiązania z wykorzystaniem sztucznej inteligencji oraz najnowszych technologii informatycznych.

Dbając o wartość firmy i dobre imię marki LOTOS od wielu lat wspieramy sport, kulturę oraz realizujemy działania w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu. W 2018 roku podpisaliśmy znaczące umowy sponsoringowe, dzięki którym umacniamy swoje relacje z dotychczasowymi partnerami. Do 2022 roku będziemy Głównym Sponsorem Reprezentacji Polski w piłce nożnej. Również przez kolejne 4 lata na nasze wsparcie mogą liczyć skoczkowie i biegacze narciarscy. Konsekwentnie realizujemy też nasze programy edukacyjne i sportowe, kierowane w szczególności do dzieci i młodzieży. Od sierpnia 2018 roku angażujemy się też w sport akademicki.

Analizujemy także zmiany klimatu, które niosą ze sobą nowe wyzwania środowiskowe. Zrównoważony rozwój jest dla nas ważny i rozumiemy go jako ciągłe poprawianie efektywności przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko. Jesteśmy dumni z tego, że możemy mówić o naszej firmie jako jednej z najbardziej „zielonych” w Europie. W minionym roku odzyskaliśmy aż 96% wytwarzanych odpadów w naszej rafinerii i po raz kolejny obniżyliśmy współczynnik emisyjności. Co roku wzrasta nasza efektywność energetyczna.

Wiemy, że NAJ nie bierze się znikąd. Jesteśmy świadomi, że dzięki naszej NAJlepszej, wyspecjalizowanej, otwartej, odważnej i traktowanej po partnersku kadrze odnosimy sukcesy. W imieniu Zarządu Grupy LOTOS S.A. pragnę złożyć podziękowania pracownikom całej grupy kapitałowej oraz Radzie Nadzorczej za profesjonalizm, ciężką pracę, zaangażowanie i wyniki, które razem osiągnęliśmy. Serdeczne podziękowania składam również partnerom biznesowym i społecznym oraz klientom, którzy nam zaufali.

Mateusz A. Bonca

Prezes Zarządu
Grupa LOTOS S.A.

List Przewodniczącej Rady Nadzorczej

Szanowni Państwo,

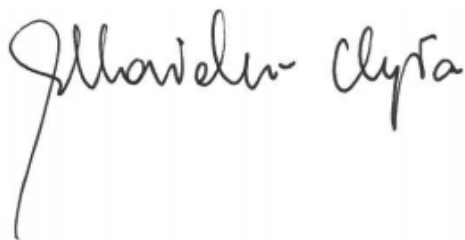
rok 2018 możemy uznać za kolejny dobry czas zarówno dla Grupy LOTOS, jak i dla całego przemysłu naftowego. Pomyślny rozwój firmy, dalsze wspierające działania władz państwa oraz skupienie się na jakości rozwiązań i produktów spowodowały, że spółka może być dumna ze swoich osiągnięć. Konsekwentne wdrażanie przyjętej strategii przyniosło wymierne korzyści oraz pozwoliło odważnie patrzeć w przyszłość oraz dążyć do dalszej realizacji celów spółki.

Pełne wykorzystanie mocy rafinerii, najwyższa w historii Grupy LOTOS EBITDA LIFO na poziomie 3.12 mld zł (osiągnięta pomimo niższych marż rafineryjnych oraz spadku poziomu wydobycia węglowodorów), a także znaczne obniżenie zadłużenia spółki to wynik ciężkiej pracy wielu osób. Po raz drugi wypłaciliśmy także dywidendę dla akcjonariuszy.

W ubiegłym roku znacząco posunęły się prace nad kluczowym dla spółki Projektem EFRA, w wyniku czego budowa Kompleksu Koksowania zakończyła się w 2019 roku. Grupa prowadziła także zintensyfikowane działania w obszarach elektromobilności oraz wykorzystania innych paliw alternatywnych. Tuzin punktów ładowania samochodów elektrycznych w ramach projektu Niebieski Szlak oraz zdobycie finansowania projektu dystrybucji wodoru o bardzo wysokiej czystości pod szyldem PURE H2 to nasz wkład w innowacyjność polskiego przemysłu.

Grupa LOTOS jest także otwarta na wdrażanie innowacji w zakresie przemysłu cyfrowego, najnowszych technologii informatycznych oraz sztucznej inteligencji. W zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu aktywnie angażujemy się we wspieranie polskiego sportu, kultury oraz inicjatywy edukacyjne. W trosce o środowisko naturalne spółka obniżyła współczynnik emisyjności, stale pracuje nad ograniczaniem zużycia energii oraz dba o bioróżnorodność.

Mam nadzieję, że rok 2019 podsumujemy równie pozytywnymi statystykami. Naszym celem jest bowiem dalszy dynamiczny wzrost Grupy LOTOS. Wszystko po to, aby być NAJ z każdej strony.

Beata Kozłowska-Chyła

Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Grupa LOTOS S.A.

Determinuje nas zrównoważony rozwój

Grupa Kapitałowa LOTOS jest jedną z największych firm działających na polskim rynku i drugim co do wielkości producentem paliw w Polsce. Oprócz wydobycia i przerobu ropy naftowej oraz gazu ziemnego zajmujemy się sprzedażą jakościowych produktów naftowych. Zapewniamy też wysoko wyspecjalizowane usługi logistyczne oraz serwisowe.

Determinantem naszych działań jest zrównoważony rozwój. Gdańska rafineria jest jednym z najmłodszych i najnowocześniejszych, a jednocześnie jednym z najbardziej przyjaznych środowisku kompleksów rafineryjnych w Europie. Do naszej oferty wprowadzamy paliwa alternatywne, takie jak wodór i LNG, oraz czynnie działamy w temacie elektromobilności, konsekwentnie umacniając się na pozycji lidera w zakresie innowacji w tym segmencie.

Naszą grupę kapitałową tworzą: Grupa LOTOS S.A., podmioty o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym oraz fundacja. Grupa LOTOS, jako jednostka dominująca dla grupy kapitałowej, jest spółką akcyjną, której większościowym udziałowcem, posiadającym 53,19% akcji jest Skarb Państwa. Nasze akcje są notowane w indeksie WIG 20, na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie od 2005 r.

Siedziba główna Grupy LOTOS S.A. znajduje się w Gdańsku przy ulicy Elbląskiej 135.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I KOMPETENCJE POSZCZEGÓLNYCH SPÓŁEK GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią 495 stacji paliw LOTOS

produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych

produkcja i sprzedaż asfaltów

pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego

działalność wydobywcza na szelfie norweskim

spółka holdingowa realizująca plany rozwojowe segmentu w oparciu o spółki zależne

magazynowanie i dystrybucja paliw, wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi

magazynowanie i dystrybucja paliw

logistyka kolejowa dla całej Grupy Kapitałowej

wykonywanie analiz laboratoryjnych

ochrona mienia i osób

ochrona przeciwpożarowa

poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej na obszarach lądowych Litwy

działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe

wzrost sprzedaży w 2018 roku wyniósł 16%

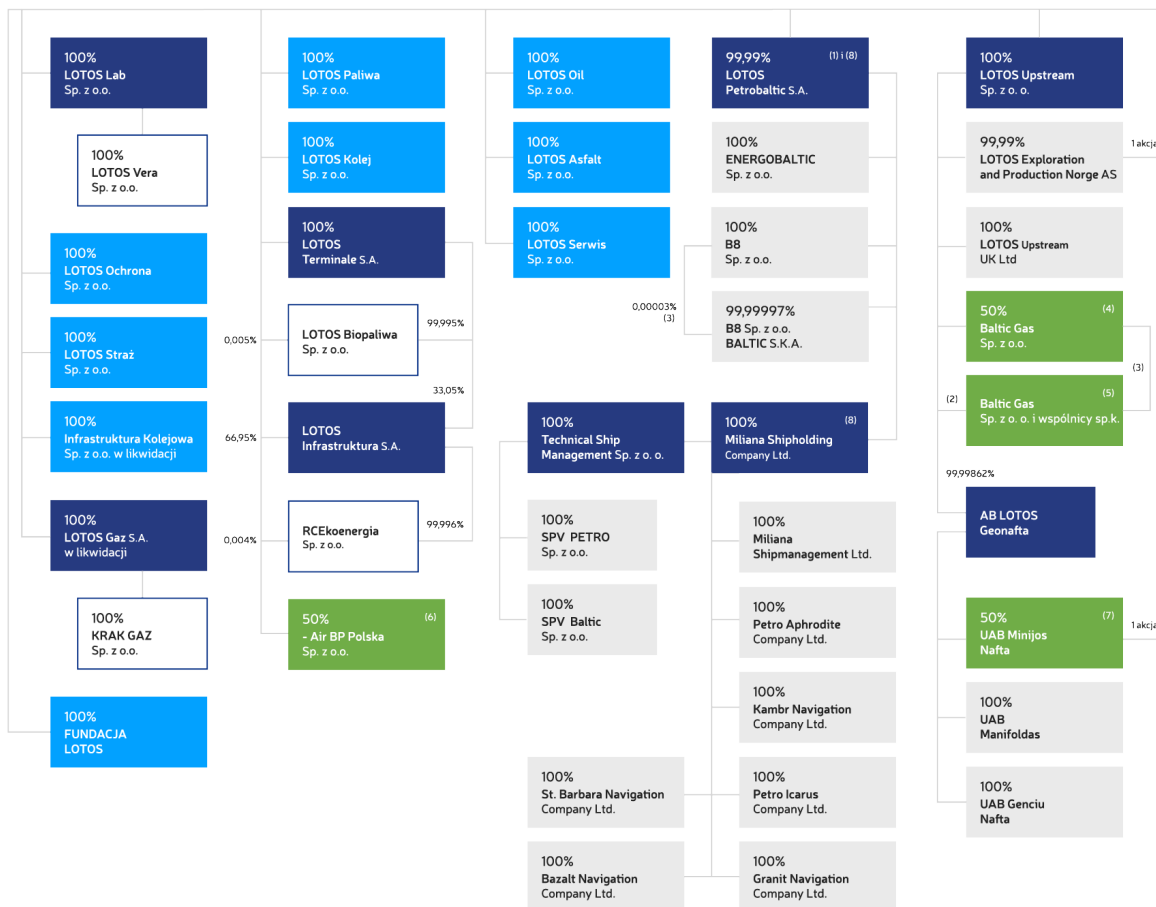
realizacja projektu zagospodarowania złóż gazu ziemnego

produkcja samochodów osobowych

PEŁNA STRUKTURA ORGANIZACYJNA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

GRUPA LOTOS S.A.

(1) Skarb Państwa – 0,01%

(2) Komandytariusz

(3) Komplementariusz

(4) CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. - 50%

(5) CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. - Komandytariusz

(6) BP Europa SE – 50%

(7) Odin Energi A/S – 50%

(8) W trakcie procesu połączenia (plan połączenia przyjęty 19.12.2017)

spółki klasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia, wycenione metodą praw własności, niewchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS S.A.

Spółki klasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia, niewchodzące w skład GK LOTOS

Ponadto Grupa LOTOS S.A. posiada 8,97% udziałów w kapitale zakładowym P.P.P.P. „Naftoport” Sp. z o.o. (spółce należącej do Grupy Kapitałowej PERN z Płocka)

Nowoczesność i efektywność w wydobywaniu i przerobieniu ropy

W naszej podstawowej działalności koncentrujemy się na trzech obszarach:

- poszukiwaniu i wydobywaniu węglowodorów,
- przerobieniu ropy naftowej,
- handlu produktami naftowymi.

By poprawić efektywność handlową, nieustająco optymalizujemy procesy rafineryjne i logistyczne.

NASZĄ DZIAŁALNOŚĆ DZIELIMY NA DWA SEGMENTY

WYDOBYWCZY (upstream)

pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz związana z nią działalność pomocnicza, transportowa i serwisowa w ramach tej działalności.

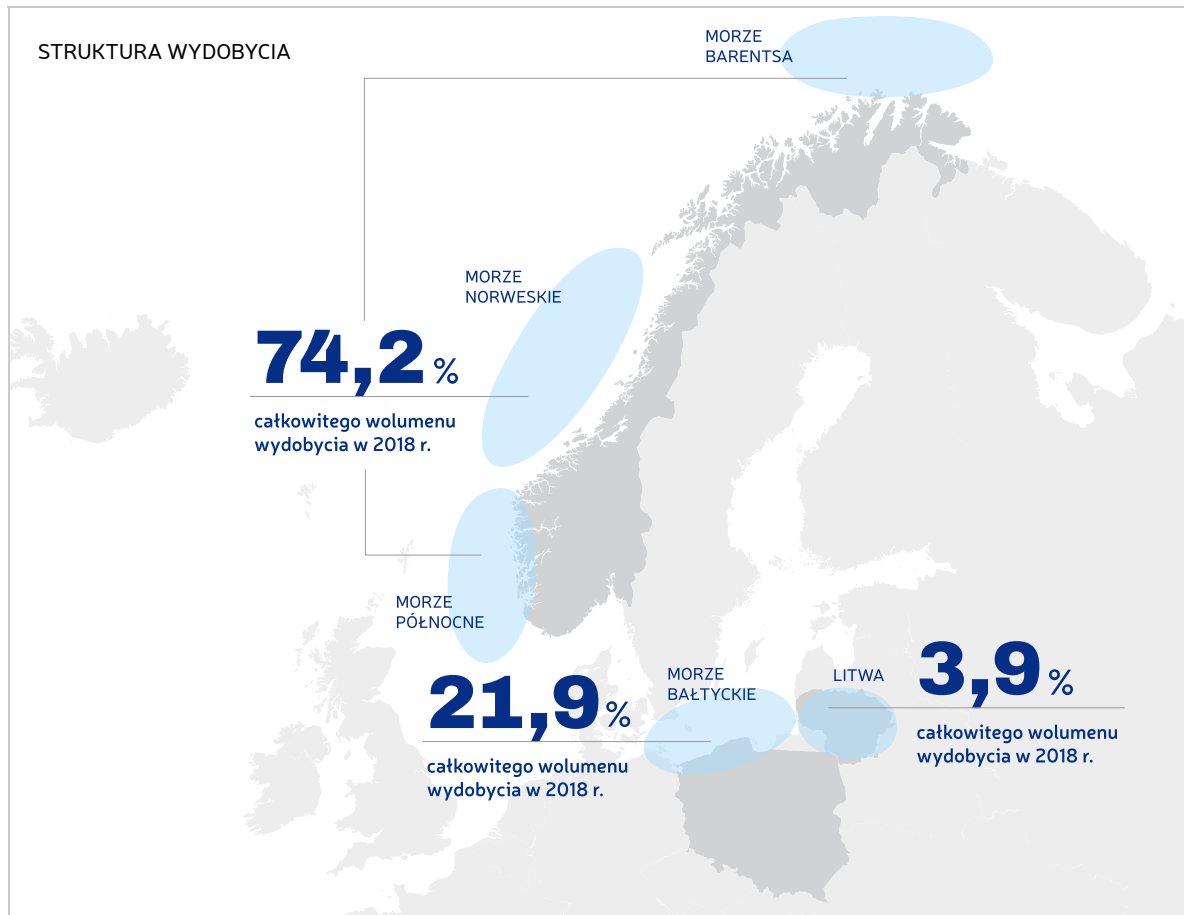

PRODUKCJI I HANDLU (downstream)

wytwarzanie, przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocnicza, transportowa i serwisowa.

Działalność wydobywcza

Jesteśmy jedynym koncernem prowadzącym wydobywanie w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej Morza Bałtyckiego. Poza krajem wydobywamy surowce na Norweskim Szelfie Kontynentalnym oraz na terytorium Litwy.

4,5 tys. boe/dzień
średnie dzienne wydobycie
LOTOSU w Polsce w 2018 r.

22% łącznego wolumenu
Segmentu

15,2 tys. boe/dzień
średnie dzienne wydobycie
LOTOSU w Norwegii w 2018
r.

74% łącznego wolumenu
Segmentu

0,79 tys. boe/dzień
średnie dzienne wydobycie
LOTOSU na Litwie w 2018 r.

4% łącznego wolumenu
Segmentu

10,8

mln ton
przerób ropy naftowej w
gdańskiej rafinerii w 2018 r.

**najwyższy poziom w historii
rafinerii**

20,4

tys. boe/dzień
średnie dzienne wydobycie
ropy naftowej i gazu
ziemnego przez LOTOS w
2018 r.

89,8

mln boe
łączne rezerwy ropy naftowej
i gazu ziemnego LOTOSU na
koniec 2018 r.

**z czego 78% stanowiła ropa
naftowa, a 22% gaz ziemny**

SEGMENT WYDOBYWCZY

Polska

Morze Bałtyckie

Rezerwy 2P
49,6 mln boe

Produkcja
4,5 boe/d

Litwa

Złóża lądowe

Rezerwy 2P
2,9 mln boe

Produkcja
0,8 boe/d

Norwegia

Norweski Szelf Kontynentalny

Rezerwy 2P
37,3 mln boe

Produkcja
15,2 boe/d

Segment Wydobyczy

Rezerwy 2P
89,8 mln boe

Produkcja
20,4 boe/d

Przerób ropy

Nasza rafineria należy do najnowocześniejszych i najmłodszych w Europie. Jej moce przerobowe to ok. 10,5 mln ton ropy naftowej rocznie. W 2018 pobiliśmy swój rekord, przerabiając aż 10,8 mln ton ropy pochodzącej głównie z Uralu (73,1%). Uzyskiwane w wyniku przerobu ropy naftowej produkty sprzedawane są w Polsce i za granicą, w kanale hurtowym oraz detalicznie poprzez własną sieć stacji paliw.

Działalność handlowa Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 roku prowadzona była w ramach Grupy LOTOS oraz jej spółek zależnych: LOTOS Paliwa, LOTOS Oil, LOTOS Asphalt, LOTOS-Air BP.

10,8 mln ton – przerób ropy naftowej w gdańskiej rafinerii w 2018 r. – najwyższy poziom w historii rafinerii. To dzięki wykorzystaniu maksymalnych mocy wytwórczych.

Jesteśmy efektywni w działaniu – nowe technologie, które wykorzystujemy w procesach produkcyjnych, pozwalają nam pozyskać z 1 baryłki ropy aż 95% czystego paliwa. A z otrzymanego w procesie produkcji odpadu (5% baryłki ropy) powstaje asfalt, który sprzedajemy naszym kontrahentom.

Produkty i usługi - wszechstronnie i „na zielono”

Działamy na 86 rynkach. Nasze produkty sprzedawane są przede wszystkim w Polsce oraz innych krajach europejskich, w tym w Niemczech, Holandii, Belgii, Szwecji, Danii, Wielkiej Brytanii, Francji, Estonii i Czechach. Asortyment produktów i usług działających pod naszą marką jest bardzo szeroki.

Znajdują się wśród nich wysokiej jakości paliwa silnikowe, oferowane m.in. na 495 dogodnie zlokalizowanych w całej Polsce stacjach paliw (w tym na 20 tzw. Miejscach Obsługi Podróżnych), szeroka gama olejów smarowych (np. samochodowych i przemysłowych), różnego rodzaju asfalty drogowe bądź przemysłowe, specjalistyczne paliwo lotnicze JET A1, a także sygnowane naszą marką liczne usługi, między innymi logistyczne czy ochroniarskie.

PRODUKTY UZYSKIWANE W WYNIKU PRZEROBU ROPY NAFTOWEJ

paliwa (benzyna bezołowiowa, olej napędowy i lekki olej opałowy)

ciężki olej opałowy

asfalty

paliwo lotnicze

benzyna surowa

gaz płynny propan-butan (LPG)

oleje bazowe

Nasza oferta

W ramach Grupy Kapitałowej LOTOS oferujemy szeroki wachlarz produktów i usług:

- najwyższej jakości paliwa (w tym paliwo lotnicze i żeglugowe);
- szeroka gama olejów o najwyższych parametrach technologicznych – dla motoryzacji, rolnictwa, przemysłu, ale też i dla statków;
- asfalty drogowe, modyfikowane MODBIT (w tym asfalty wysokomodyfikowane MODBIT HIMA), WMA (pozwalające wyprodukować mieszanki mineralno-asfaltowe) czy przemysłowe;
- przewozy kolejowe;
- i wiele innych.

NASZE MARKI

Dynamic

cafe punkt

navigator

LOTOS
QUAZAR

LOTOS
TURDUS

AGROL

STACJE LOTOS

495

liczba stacji paliw LOTOS na koniec 2018 r.
wzrost o **2** stacje w stosunku do 2017 r. – w tym
306 stacji własnych (CODO) i **189** stacji
franczyzowych (DOFO)

14 stacji CODO

liczba zmodernizowanych stacji paliw pod marką
LOTOS w 2018 r.

18%

wzrost sprzedaży sklepowej w 2018 r. w stosunku do 2017 r.

17%

wzrost uzyskanej marży sklepowej w 2018 r. dzięki optymalizacji kosztów

Dokładamy starań, by nasze stacje paliw stopniowo stawały się coraz bardziej „zielone”.

Pod koniec listopada 2018 r. otworzyliśmy 12 punktów ładowania samochodów elektrycznych. Rozlokowane wzdłuż autostrad A1 i A2 pomiędzy Warszawą a Gdańskiem, tworzą one tzw. „Niebieski Szlak”.

Już niedługo Grupa LOTOS stanie się też pierwszym w Polsce producentem oczyszczonego wodoru i wybuduje dwie stacje umożliwiające jego tankowanie. W ubiegłym roku zapadła decyzja o dofinansowaniu ze środków UE projektu Pure H2, tj. instalacji do oczyszczania i dystrybucji wodoru.

Temat modernizacji z poszanowaniem dla środowiska podejmują również LOTOS Lab i LOTOS Kolej. Do 2022 r. mają wybudować dwa prototypy lokomotyw manewrowych z nowoczesnymi napędami hybrydowymi.

Mapa stacji LOTOS

Dbłość o zdrowie i bezpieczeństwo naszych klientów jest dla nas ogromnie ważna. Dlatego dokładamy wszelkich starań, żeby zarówno nasza działalność jak i oferowane przez nas produkty były bezpieczne na każdym etapie swojego łańcucha wartości. Działająca w naszych strukturach od 16 lat spółka LOTOS Lab rzetelnie bada stosowane przez nas półprodukty, produkty, komponenty i dodatki uszlachetniające do produkcji paliw, olejów i asfaltów, a także wodę wykorzystywaną do produkcji mediów energetycznych oraz ścieki.

Informacje na temat wpływu naszych produktów na zdrowie i środowisko, występowania w nich substancji i preparatów chemicznych są zawarte w Informacji o Produkcie lub Karcie Charakterystyki. Znajdują się tam również kwestie dotyczące postępowania w przypadku pożaru i uwolnienia produktu do środowiska oraz postępowania z odpadem.

Człowiek na pierwszym miejscu

Dla LOTOSU zawsze najważniejsi są ludzie. Nasi interesariusze mają wpływ na to, jak wytwarzamy zarówno wartość ekonomiczną, jak i społeczną oraz środowiskową. Podejmując wszelkie decyzje, zawsze bierzemy pod uwagę ich korzyść i dążymy do budowania z nimi dobrych i trwałych relacji.

Nasze relacje wewnątrz organizacji, jak też kontakty z kontrahentami bądź klientami wyróżnia szczególna dbałość o bezpieczeństwo i poszanowanie ludzkiej godności. Dotyczy to zarówno osób, które na co dzień występują w barwach LOTOSU, jak i tych, z którymi nasza firma ma możliwość kontaktować się poprzez działania operacyjne albo komunikacyjne.

Staramy się rozmawiać zarówno z otoczeniem społecznym, jak i rynkowym. Formuła i częstotliwość tego dialogu zależą od danej grupy interesariuszy. Celem jest podnoszenie jakości wzajemnych relacji i obopólna korzyść.

DO NASZYCH NAJWAŻNIEJSZYCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE NALEŻĄ:

- systematyczne badanie satysfakcji klientów i kontrahentów,
- regularna wymiana informacji z uczestnikami rynku kapitałowego, z wykorzystaniem serwisu Relacji Inwestorskich, a także podczas organizowanego Road Show,
- zgodne z bieżącym zapotrzebowaniem kontakty z regulatorami i organizacjami kontrolnymi i monitorującymi,
- dialog z pracownikami, w ramach bieżącej pracy, a także z wykorzystaniem związków zawodowych, czy regularnego mierzenia ich satysfakcji z pracy.

MAPA INTERESARIUSZY LOTOS

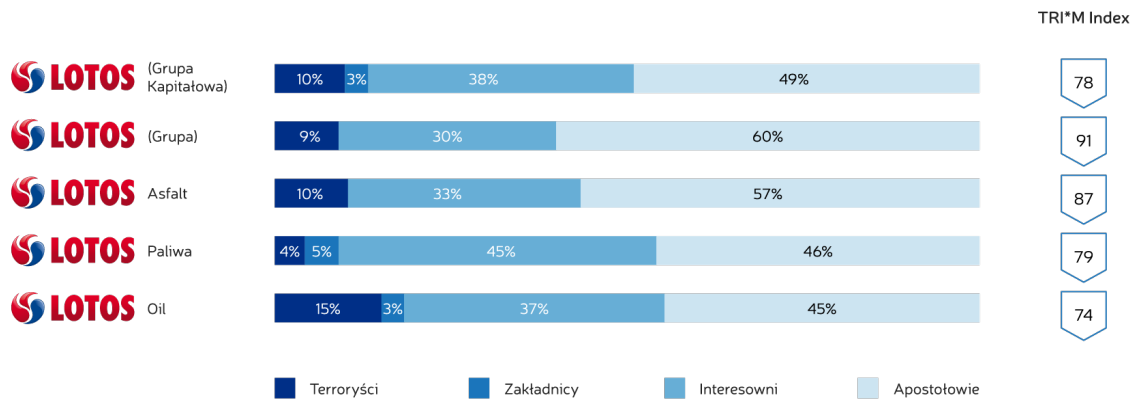

Klienci dobrze nas oceniają

Opinia i oczekiwania naszych klientów są dla nas bardzo ważnym źródłem informacji i inspiracji dla dalszego rozwoju działalności. Dlatego regularnie ją badamy. Wskaźnik satysfakcji klientów biznesowych Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 roku nie zmienił się w stosunku do poprzedniej edycji, utrzymując wysoką wartość (78), świadcząca o wysokim poziomie satysfakcji naszych klientów. Dla porównania średni wynik satysfakcji dla wszystkich branż w Polsce wynosi 69.

Wśród poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS największym wzrostem satysfakcji może pochwalić się spółka LOTOS Asphalt, która cieszy się coraz większym zaufaniem klientów od 2016 roku. Poziom satysfakcji klientów biznesowych Grupy LOTOS wzrósł o 1 punkt i wyniósł aż 91 pkt. Natomiast spadek satysfakcji odnotowała spółka LOTOS Oil.

Badani są zadowoleni z naszych produktów. 91% zarekomendowałoby je, a 89% wybrałoby je ponownie. W porównaniu z 2017 rokiem zaobserwować można niewielkie zmiany w strukturze klientów Grupy Kapitałowej LOTOS. Nieznacznie zmniejszył się udział klientów zadowolonych i lojalnych (-1 pp.), a odsetek nielojalnych i niezadowolonych uległ delikatnemu zwiększeniu (1 pp.). Obecnie niemal połowa naszych klientów (49%) to apostołowie naszej marki – najbardziej lojalna i zadowolona grupa klientów, emocjonalnie związana z marką oraz rozpowszechniająca pozytywną opinię na jej temat.

TYPOLOGIA KLIENTÓW - PODZIAŁ ZE WZGLĘDU NA SPÓŁKI

Nagrody i wyróżnienia

Cieszymy się, że nasze zaangażowanie w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu przynosi korzyści wielu beneficjentom, a jednocześnie jest wysoko oceniane przez ekspertów, czego dowodem są liczne nagrody i wyróżnienia przyznawane LOTOSOWI. Szczególnie cenne są dla nas te, które przyznano nam za starania i dbałość w obszarach kluczowych dla rozwoju praktyk społecznie odpowiedzialnego biznesu.

Potwierdza i docenia się to, że umiemy poświęcać należyłą uwagę relacjom z pracownikami, poprawie bezpieczeństwa w miejscu pracy, relacjom z inwestorami i partnerami biznesowymi, ochronie środowiska oraz działaniom prospołecznym.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA DLA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS W 2018 R.

Grupa LOTOS po raz 12. W

RESPECT Index

W grudniu 2018 roku Grupa LOTOS po raz dwunasty już znalazła się w RESPECT Index – indeksie najbardziej odpowiedzialnych społecznie spółek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

FTSE4Good

Akcje Grupy LOTOS po raz pierwszy w londyńskim indeksie firm społecznie odpowiedzialnych – FTSE4Good.

ranking
odpowiedzialnych
firm

2. miejsce w kategorii „Paliwa, energetyka, wydobywanie” w XII edycji Rankingu Odpowiedzialnych Firm.

ranking
odpowiedzialnych
firm

**6. miejsce spośród wszystkich firm
w XII edycji Rankingu
Odpowiedzialnych Firm.**

**Srebrny Listek CSR dla Grupy
LOTOS**

– nagroda dla przedsiębiorstw, które
w codziennej działalności wdrażają
najwyższe standardy
odpowiedzialności społecznej, ujęte w
normie ISO 26 000.

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

02. **WYZWANIA RYNKU ROPY**

Otoczenie makroekonomiczne Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 roku

Grupa Kapitałowa LOTOS jest aktywnym uczestnikiem rynku paliwowego, na który wpływa poprzez swoją działalność, jak również sama na bieżąco reaguje na zmiany zachodzące w branży. Dlatego w ramach określania strategicznych kierunków rozwoju LOTOS uwzględnia prognozy i megatrendy, które oddziałują na jej biznes.

Na rynku ropy naftowej i gazu ziemnego głównymi czynnikami kształtującymi ceny są zmiany w strukturze zaludnienia na świecie oraz wahania globalnych i regionalnych wartości podaży i popytu.

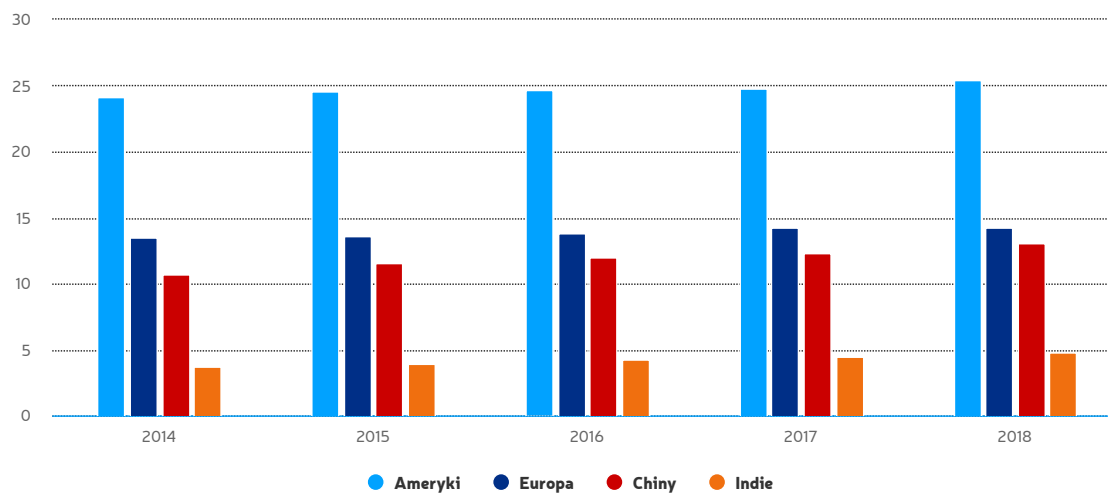
POZA TYM NA NOTOWANIA ROPY NAFTOWEJ WPŁYWAJĄ:

- sytuacja makroekonomiczna,
- globalna i regionalna kondycja gospodarcza,
- działalność handlowa podmiotów działających na rynku,
- warunki pogodowe i klęski żywiołowe,
- dostępność i koszt budowy lub korzystania z instalacji transportowych oraz przetwórczych,
- cena, dostępność i dotacje rządowe dla alternatywnych źródeł energii i nowych technologii
- kurs dolara amerykańskiego.

Rośnie konsumpcja, bo jest nas więcej

Liczba ludności na świecie przez ostatnie pół wieku rosła średnio o 1,6% rocznie i w 2018 roku wyniosła aż 7,63 mld. Towarzyszył temu wzrost zapotrzebowania na ropę naftową (rocznie średnio o 2,3%).

KONSUMPCJA ROPY NAFTOWEJ W OBU AMERYKACH, EUROPIE, CHINACH I INDIACH (MLN BBL/D)Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii, www.iea.org

Wzrost gospodarczy a wahania podaży i popytu

Rok 2018 przyniósł widoczne zmiany globalnych i regionalnych wartości podaży i popytu ropy naftowej. Był również okresem intensywnego rozwoju gospodarczego na świecie. Według wyliczeń OECD światowy wzrost gospodarczy wyniósł 3,7%. Dodatnią koniunkturę można było obserwować szczególnie w dynamicznie rozwijających się krajach, takich jak Chiny i Indie.

DYNAMIKA PKB W OKRESIE 2017–2018

	2017	2018	% r/r
Gospodarka globalnie	3,8%	3,7%	-0,1%
Kraje rozwijające się	4,7%	4,6%	-0,1%
Strefa EURO	2,4%	1,8%	-0,6%
USA	2,2%	2,9%	0,7%
Chiny	6,9%	6,6%	-0,3%
Indie	6,7%	7,3%	+0,6%

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS na podstawie World Economic Outlook Update

Zmiany na rynku paliw w 2018 roku

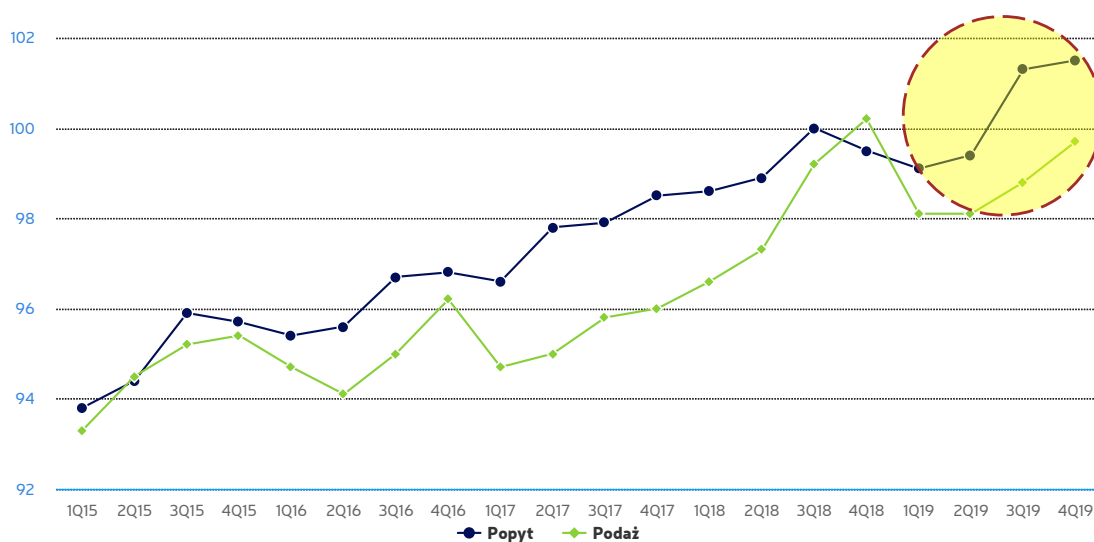
USA największym mocarstwem paliwowym

Stany Zjednoczone w ubiegłym roku wywierały ogromną presję na globalną gospodarkę. Były też największym producentem ropy naftowej na świecie, dziennie eksportującym średnio 1,96 mln baryłek ropy, przy czym amerykańska ropa WTI była średnio o 6,8 USD/bbl tańsza w stosunku do pochodzącej z Morza Północnego ropy Brent.

Istotne makroekonomiczne oddziaływanie miała podjęta 7 grudnia przez państwa OPEC oraz Rosję decyzja o ograniczeniu wydobycia o 1,2 mb/d.

GLOBALNY POPYT I PODAŻ ROPY NAFTOWEJ (MLN BBL)

Zródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii, www.iea.org

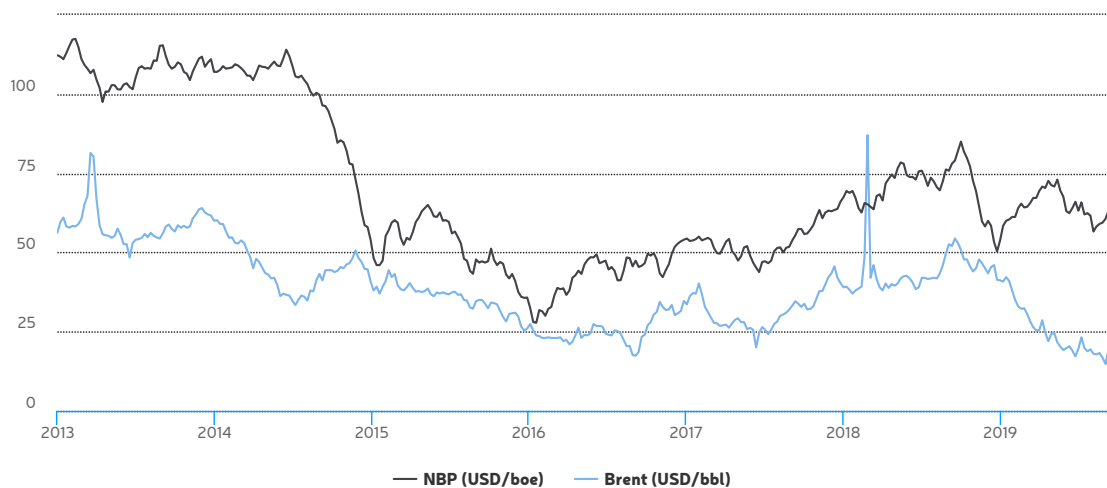

Poprawa koniunktury i optymalizacja kosztów

Rok 2018 przyniósł poprawę koniunktury na rynku surowców po trwającym 4 lata kryzysie naftowym. Średnia cena ropy osiągnęła 71 USD/bbl, natomiast średnia cena gazu ziemnego znalazła się na poziomie 45 USD/boe, co oznacza wzrost o blisko 38% w stosunku do średnich cen z roku 2017.

CENY ROPY NAFTOWEJ I GAZU ZIEMNEGO W LATACH 2013 – 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Thomson Reuters

Sytuacja kryzysowa ubiegłych 5 lat stała się dla branży wydobywczej bodźcem do znaczących optymalizacji. Udało się obniżyć koszty wierceń i usług poza granicami (*offshore*), bezpośrednie koszty wydobycia oraz koszty zagospodarowania nowych złóż. Dzięki standaryzacji rozwiązań technicznych, wspieraniu postępu technologicznego, udoskonalaniu procesów kontraktacji i zakupów produktów oraz usług *offshore* odnotowano średni spadek kosztów operacyjnych o ponad 40% w stosunku do roku 2013.

Wyzwania i globalne prognozy na przyszłość

Wydobycie

Na rentowność działalności wydobywczej Grupy Kapitałowej LOTOS mają wpływ liczne regulacje prawne, wynikające z prawa geologicznego i górniczego w Polsce, regulacje Unii Europejskiej oraz międzynarodowe konwencje w zakresie m.in. zagadnień ochrony środowiska naturalnego. W najbliższej przyszłości kluczowe będą:

- planowane zmiany regulacji podatkowych dotyczących wydobycia węglowodorów,
- dalsze wprowadzanie bardziej rygorystycznych regulacji dotyczących ochrony środowiska naturalnego,
- wzrost wysokości obowiązkowych zabezpieczeń na poczet ryzyka spowodowania szkód w środowisku naturalnym,
- zmiany regulacji nakładających obowiązek utrzymywania zapasów ropy naftowej i wybranych produktów naftowych.

Według prognoz ekonomistów ceny ropy naftowej utrzymają się w przedziale 40 – 70 \$/bbl.

W takich warunkach, aby zarabiać i wciąż pozostać atrakcyjnym dla inwestorów, należy obniżyć koszty wydobycia – wprowadzać zarówno innowacyjne technologie, jak i modele współpracy.

Działalność rafineryjna

Na rentowność działalności rafineryjnej bezpośrednio wpływają wahania cen ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wysokość i struktura popytu na produkty naftowe razem z podażą. Według analiz agencji rynku energii – JBC Energy, globalny popyt na produkty rafineryjne powinien utrzymać tendencję wzrostową.

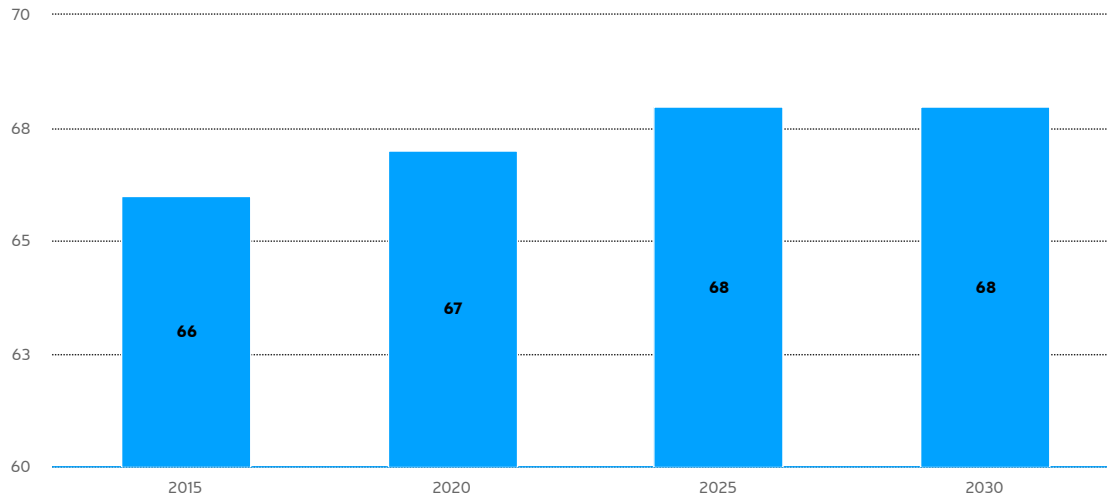
Kontynuacja rozwoju gospodarek krajów Europy Środkowo-Wschodniej może generować dalszy wzrost zużycia paliw zmierzający do poziomu Europy Zachodniej.

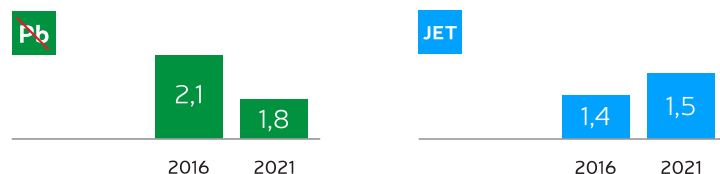
Z perspektywy producentów paliw, to właśnie rynek Europy Środkowo-Wschodniej rokuje lepiej, gdyż będzie rozwijał się w kolejnych latach.

W ocenie Grupy Kapitałowej LOTOS zapotrzebowanie na produkty naftowe, w szczególności olej napędowy i paliwo lotnicze, powinno zauważalnie wzrosnąć także w Polsce.

**PROGNOZOWANY POPYT NA NAJWAŻNIEJSZE PALIWA TRANSPORTOWE
 (BENZYNY, OLEJ NAPĘDOWY, LEKKI OLEJ OPAŁOWY, PALIWO LOTNICZE W MLN TON)
 EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA**

Źródło: Strategia Grupy LOTOS na lata 2017 - 2022

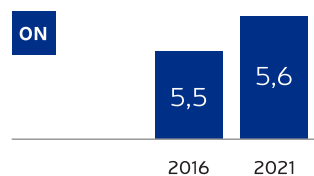

**EUROPA: PROGNOZA POPYTU NA KLUCZOWE PRODUKTY I BILANS MIĘDZYNARODOWY
(MLN BOE/D) IMPORT NETTO**

PB (BEZOŁOWIOWA)

- spadek popytu o 13%
- wzrost eksportu benzyn do 1,4 mln boe/d

JET

- wzrost popytu o 10%
- wzrost importu paliwa lotniczego i nafty do 0,5 mln boe/d

ON

- wzrost popytu o 3%
- wzrost importu oleju napędowego i lekkiego oleju opałowego do 1,0 mln boe/d

Źródło: Strategia Grupy LOTOS na lata 2017 – 2022

Działania administracji rządowej i koncernów paliwowych w ramach tzw. pakietu paliwowego na rzecz przeciwdziałania nielegalnemu obrotowi produktami naftowymi w Polsce przyczyniły się do jego ograniczenia i dodatkowo wpłynęły na wzrost rejestrowanego popytu na olej napędowy.

Regulacje IMO 2020 i odsiarczone paliwa dla statków

Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO – International Maritime Organization) od lat zaostrza normy zawartości siarki w paliwie dla jednostek pływających. 1 stycznia 2020 roku wejdą w życie kolejne regulacje, dotychczas dopuszczalna zawartość na poziomie 3,5% zostanie obniżona do 0,5%, a w obszarach emisji kontrolowanej (obejmujących m.in. Europę) do 0,1%.

Projekt inwestycyjny EFRA jest po części odpowiedzią Grupy LOTOS S.A. na regulacje IMO. Uwzględni on budowę instalacji koksowania z myślą o wytwarzaniu paliw do sprzedaży zgodnie z nowymi normami.

Przewidywania i prognozy dla sektora rafineryjnego

Czynniki makroekonomiczne wciąż będą miały istotny wpływ na sytuację w sektorze. Jednym z podstawowych zagrożeń w obszarze rafinacji ropy naftowej w Europie będzie rosnąca konkurencja rafinerii z Bliskiego Wschodu oraz z Rosji. Możemy się spodziewać, że głównym rynkiem zbytu dla tych rafinerii stanie się region śródziemnomorski. Zmieni to łączny bilans paliwowy Europy.

Szansę dostrzegamy we wprowadzeniu w 2020 roku regulacji IMO, które mogą wpłynąć na wzrost popytu na frakcje średnie. Może to skutkować wzrostem marż dla frakcji średnich oraz ich spadkiem dla frakcji ciężkich. Z kolei wzrost konsumpcji benzyn przez klientów detalicznych może być wspierany przez korzystny poziom cen w detalu, będących pochodną niskich, stabilnych cen produktu oraz surowca.

Przewidujemy również zamknięcie mniejszych, przestarzałych technologicznie rafinerii, przeprowadzone w wyniku optymalizacji aktywów przez europejskie koncerny paliwowe.

 Więcej nt. Wyzwań rynku Ropy – Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy LOTOS S.A. oraz jej Grupy Kapitałowej za rok 2018 (str. 24)

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

03. **MODEL BIZNESOWY**

Model tworzenia wartości

Sposób prowadzenia naszej działalności opieramy na modelu zarządzania segmentowego, który buduje pełen łańcuch tworzenia wartości – od wydobycia po sprzedaż gotowych produktów.

Tworzymy wartość na każdym z etapów naszej działalności, zawsze przestrzegając idei zrównoważonego rozwoju i działając w zgodzie z polityką bezpieczeństwa energetycznego. Świadomie zarządzamy naszym wpływem na środowisko naturalne, ludzi oraz gospodarkę tak, by był on coraz bardziej pozytywny i przynosił zarówno wzrost wartości firmy, jak i korzyści dla naszych interesariuszy.

TWORZENIE WARTOŚCI

realizowane poprzez etap „poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej i gazu” w segmencie wydobywczym

SEGMENT WYDOBYWCZY

DODAWANIE WARTOŚCI

realizowane poprzez etap „produkcja i handel” w segmentach rafineryjnym i handlowym

SEGMENT RAFINERYJNY

ZYSKIWANIE ZWROTU Z POCZYNIONYCH INWESTYCJI CZYLI TZW. „SPIENIEŻANIE”

realizowane poprzez etap „sprzedaż i logistyka” w segmencie handlowym

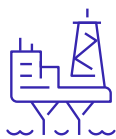
SEGMENT HANDLOWY

Nasz Model Tworzenia Wartości powstał w wyniku gruntownych analiz światowego rynku ropy i długoterminowych prognoz jego rozwoju. Dzięki niemu możemy być pewni, że nasz rozwój w latach 2017 – 2022 będzie stabilny i bezpieczny.

ZARZĄDZANIE W TYM MODELU BIZNESOWYM WSPIERA CAŁĄ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ W:

- realizacji spójnej strategii,
- planowaniu i kontrolingu,
- zintegrowanym zarządzaniu operacyjnym oraz
- zapewnieniu spójnych standardów korporacyjnych.

Jak tworzymy wartość?

Segment wydobywczy

Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego pozwala nam na dywersyfikację przychodów oraz zmniejsza naszą zależność od cykli koniunkturalnych w poszczególnych segmentach rynku. W ten sposób budujemy naszą przewagę konkurencyjną.

DLACZEGO JESTEŚMY SKUTECZNI W TYM OBSZARZE?

- Działamy na kilku rynkach – prowadzimy działalność poszukiwawczo-wydobywczą na terenie trzech krajów: Polski, Litwy i największego gracza w regionie, tj. Norwegii.
- Naszymi partnerami są doświadczone firmy, o międzynarodowym zasięgu działania.
- Mamy silne kompetencje w zakresie wiercenia i eksploatacji.
- Dobrze znamy obszar geograficznego Szelfu Bałtyckiego i Norweskiego.
- Prowadzimy ważne projekty rozwojowe dla tego segmentu (dotyczące zarówno złóż ropy jak i gazu ziemnego).

ANGAŻOWANE KAPITAŁY

Segment Rafineryjny

Przetwarzamy ropę naftową, w wyniku czego powstają paliwa, a także oleje, smary i asfalty. Dzięki posiadaniu jednej z najnowocześniejszych rafinerii w Europie robimy to w sposób bardzo efektywny, bezpieczny, z łatwością dostosowując się do aktualnych zapotrzebowań rynku.

DLACZEGO JESTEŚMY SKUTECZNI W TYM OBSZARZE?

- Posiadamy jedną z najnowocześniejszych i najmłodszych rafinerii w Europie o mocach przerobowych około 10,5 mln ton ropy naftowej rocznie.
- Jej korzystna strategicznie lokalizacja zapewnia nam istotną przewagę konkurencyjną w dostępie do surowców oraz kanałów sprzedaży produktów na tle innych rafinerii działających w regionie.
- Mamy najwyższy w Polsce, i jeden z najwyższych w Europie, współczynnik złożoności procesu przerobczego (Wskaźnik Kompleksowości Nelsona).
- Mamy możliwość elastycznego dobierania przetwarzanych gatunków ropy naftowej, a tym samym dopasowywania produkcji do aktualnych zapotrzebowań rynku.
- Posiadamy unikalne połączenie kanałów zaopatrzenia drogą lądową, poprzez sieć rurociągów, oraz morską, co pozwala na dywersyfikację dostaw, większy potencjał negocjacyjny i lepsze reagowanie na zmieniające się ceny i gatunki surowca obecne na rynku.

ANGAŻOWANE KAPITAŁY

Segment handlowy

Prowadzimy działalność handlową w kraju i za granicą, w sektorach paliwowym, olejowym i asfaltowym. Nasze produkty eksportujemy zarówno drogą morską, jak i lądową.

DLACZEGO JESTEŚMY SKUTECZNI W TYM OBSZARZE?

- Zarządzamy siecią 495 dogodnie zlokalizowanych stacji paliw w całym kraju, które konsekwentnie unowocześniamy i których ofertę rozbudowujemy.
- Posiadamy 20 tzw. Miejsc Obsługi Podróżnych przy autostradach A1, A2, A4 i A6 oraz drogach ekspresowych S3 i S7.
- Mamy czołową pozycję na krajowym rynku asfaltów drogowych.
- Nasze produkty są sprzedawane w 86 krajach.

ANGAŻOWANE KAPITAŁY

Nasze kapitały

W procesie tworzenia wspólnej wartości dużą wagę przywiązujemy do efektywnego zarządzania posiadanymi Kapitałami i właściwego wykorzystania ich potencjału oraz możliwości w poszczególnych segmentach naszej działalności.

Rozsądne gospodarowanie i pomnażanie Kapitału Finansowego pozwala nam na inwestycje w zasoby niefinansowe Grupy, które z czasem generują kolejne zyski. Od lat konsekwentnie inwestujemy w doskonalenie procesów wydobycia i produkcji, rozwój pracowników i budowanie kultury innowacji wewnątrz organizacji oraz tworzenie innowacyjnych produktów. Nieustannie myślimy też nad rozwiązaniami mającymi na celu ograniczanie naszego śladu środowiskowego. Staramy się również wywierać pozytywny wpływ społeczny poprzez działalność filantropijną i sponsoringową.

Rola poszczególnych Kapitałów w tworzeniu wspólnej wartości

KAPITAŁ FINANSOWY

To materialny zasób organizacji, rozumiany jako pula środków dostępnych w związku z funkcjonowaniem danej organizacji. Pojęcie odnosi się zarówno do dostępnego Kapitału, jak i zadłużenia oraz możliwości jego finansowania.

KAPITAŁ PRODUKCYJNY

To materialny zasób organizacji, który w zależności od specyfiki branży stanowią m.in. budynki, sprzęt, maszyny, technologia, infrastruktura (np. drogi, mosty, oczyszczalnie wody i ścieków) użytkowane i wykorzystywane w procesie produkcji dóbr i usług.

KAPITAŁ INTELEKTUALNY

To niematerialny zasób organizacji, będący różnicą między wartością rynkową a wartością księgową przedsiębiorstwa. Budują go głównie wiedza i doświadczenie zgromadzone w przedsiębiorstwie, wśród jego pracowników.

KAPITAŁ LUDZKI

To niematerialny zasób organizacji, na który składają się indywidualne kompetencje, doświadczenia i motywacje pracowników, a także ich zdolność do rozwoju.

KAPITAŁ SPOŁECZNY

To niematerialny zasób organizacji, którego wartość opiera się na wzajemnych korzyściach, wynikających z zaufania i dobrej relacji pomiędzy przedsiębiorstwem a otoczeniem społecznym.

KAPITAŁ ŚRODOWISKOWY

To materialny zasób wykorzystywany przez organizację w procesie produkcji dóbr i usług, na który składają się odnawialne i nieodnawialne zasoby środowiska.

Strategia „Stabilizacja i Bezpieczny Rozwój”

Stabilizacja i bezpieczny rozwój stoją u podstaw strategii, którą Grupa Kapitałowa LOTOS przyjęła na lata 2017 –2022. Rozwijając się, chcemy osiągnąć pozycję zintegrowanego pionowo producenta paliw i produktów chemicznych wysokiej jakości, dostawcy wyspecjalizowanych usług logistycznych i serwisowych, a także lidera wdrożeń innowacji w obrębie podstawowej działalności.

BY TO OSIĄGNĄĆ, WYZNACZYLIŚMY SOBIE PIĘĆ GŁÓWNYCH CELÓW STRATEGICZNYCH. SĄ TO:

Efektywne wykorzystanie koncesji wydobywczych, dalsza technologiczna optymalizacja rafinerii, wprowadzenie nowych produktów i paliw alternatywnych oraz dbałość o standardy jakości,

Sukcesywne i powtarzalne obniżanie kosztów działalności oraz optymalizacja marży w całym łańcuchu wartości,

Gotowość do rozwoju i wdrażania innowacji dzięki dedykowanemu funduszowi, nowoczesnemu modelowi współpracy z ośrodkami naukowymi oraz kreatywnemu zaangażowaniu pracowników,

Elastyczność w reagowaniu na pojawiające się ryzyka, które postrzegamy również przez pryzmat szans biznesowych,

Dbłość i rozwój talentów w organizacji, podnoszenie szeroko rozumianego bezpieczeństwa (pracy, infrastruktury i systemów informatycznych) oraz większa odpowiedzialność społeczna.

Obecnie jesteśmy w trakcie realizowania drugiego etapu strategii, zakładającego tworzenie nowego programu inwestycyjnego, opartego na najlepszych projektach rozwojowych, efektywnej budowie portfela aktywów wydobywczych, dalszym rozwoju sieci stacji paliw oraz wdrażaniu innowacyjnych przedsięwzięć budujących przyszłą wartość Grupy Kapitałowej LOTOS.

Więcej o naszej strategii

Realizacja strategii w 2018: Skuteczni w działaniu – realizacja celów strategicznych w 2018 r.

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

04. **REALIZACJA STRATEGII W 2018 ROKU**

Skuteczni w działaniu – realizacja celów strategicznych w 2018 r.

W ubiegłym roku kontynuowaliśmy intensywne prace nad operacjonalizacją strategii „Stabilizacja i bezpieczny rozwój”, którą Grupa Kapitałowa LOTOS przyjęła na lata 2017 – 2022. Zawiera ona pięć kluczowych mierników strategicznych, służących ocenie stopnia wdrożenia strategii.

MIERNIKI STRATEGII

- Podwojenie średniorocznego EBITDA LIFO w latach 2019 – 2022,
- Spadek współczynnika zadłużenia: dług netto/EBITDA LIFO $\leq 1,5$,
- Nakłady inwestycyjne (CAPEX) 9,4 mld PLN w ciągu 6 lat,
- Osiągnięcie rezerw 2P ponad 60 mln boe i wydobycie węglowodorów w przedziale 30 – 50 tys. boe/d,
- Wzrost liczebności sieci detalicznej do 550 stacji paliw o LTIF9.

NASZA STRATEGIA NA LATA 2017 – 2022, ZAKŁADAJĄCA PIĘĆ KLUCZOWYCH CELÓW, KTÓRYCH REALIZACJĘ DOKŁADNIE MONITORUJEMY

CEL 1: Efektywnie wykorzystane aktywa w całym łańcuchu wartości

Przeorganizowaliśmy segment wydobywczy

W 2018 roku zakończyliśmy reorganizację segmentu wydobywczego, w wyniku czego wyodrębniliśmy dwa wyspecjalizowane podmioty: Grupę Kapitałową LOTOS Upstream, realizującą inwestycje w aktywa wydobywcze, oraz Grupę Kapitałową LOTOS Petrobaltic, prowadzącą działalność operacyjną. Dodatkowo w 2018 roku zarejestrowana została spółka LOTOS Upstream UK, mająca posłużyć w przyszłości do rozwoju działalności na szelfie brytyjskim.

Grupa Kapitałowa LOTOS Upstream prowadzi dwa projekty będące w fazie rozwojowej (Utgard i YME zlokalizowane na szelfie norweskim z wydobyciem planowanym na 2020 rok) oraz dwa projekty w fazie przygotowawczej (B4/B6 na Morzu Bałtyckim oraz NOAKA).

Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic posiada koncesje oraz jest operatorem na bałtyckich złożach B3 oraz B8 i posiada koncesje poszukiwawczo-wydobywcze na Morzu Bałtyckim (Łeba, Rozewie, Gotlandia). Planowane jest poszerzenie działalności GK LOTOS Petrobaltic o świadczenie usług offshore oraz logistycznych dla klientów zewnętrznych.

Reorganizacja zakładała także działania upraszczające powiązania finansowe w ramach segmentu.

Inwestowaliśmy w innowacyjne technologie

Naszą najważniejszą inwestycją ostatnich lat jest Projekt EFRA, który dzięki wybudowaniu jednej z najnowocześniejszych jednostek koksowniczych umożliwi głębszy i bardziej opłacalny ekonomicznie przerób ropy naftowej. Na koniec grudnia 2018 r. postęp realizacji całego Projektu EFRA wyniósł 98,1%. Jednocześnie analizowaliśmy

i przygotowaliśmy się do dalszego rozwoju rafinerii także w innych kierunkach, które wskazaliśmy w naszej strategii. Są to:

- blok olejowy do produkcji olejów bazowych II i III grupy,
- kompleks benzynowy do produkcji benzyn motorowych z benzyny surowej,
- kompleks olefinowy wraz z produkcją ETBE oraz projekt budowy elektrociepłowni na własne potrzeby.

Rozwinęliśmy nasze stacje paliw

Obszar sprzedaży detalicznej w Grupie Kapitałowej LOTOS jest realizowany przez spółkę LOTOS Paliwa.

NASZE STACJE W LICZBACH NA KONIEC 2018 R.

495 stacji
pod marką LOTOS

306 stacji
własnych

189 stacji
franczyzowych

20 miejsc
obsługi pasażera

24 punkty Subway
w sieci LOTOS

12 punktów ładowania
samochodów elektrycznych
na trasie Trójmiasto –
Warszawa

W 2018 r. zaktualizowaliśmy naszą ofertę dla partnerów franczyzowych, poszerzając zakres oferowanego wsparcia w segmencie sklepowym i uatrakcyjnając ofertę cenową paliw. Kontynuowaliśmy też standaryzację sieci stacji, pracowaliśmy nad uatrakcyjnieniem oferty pozapaliwowej, a także nad poprawą jakości obsługi. Wspólnie z Alior Bankiem wprowadziliśmy kartę kredytową Mastercard Business LOTOS. W efekcie wprowadzonych zmian rentowność sieci stacji w ubiegłym roku poprawiła się.

Na naszych stacjach wprowadziliśmy także rozwiązania przyczyniające się do rozwoju elektromobilności. W ramach projektu LOTOS Niebieski Szlak powstało 12 punktów ładowania na stacjach na trasie Trójmiasto – Warszawa. Do końca I kwartału 2020 roku ma powstać kolejnych 38 stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Wiele z nich zlokalizowanych będzie nie tylko na północy czy w centrum kraju, ale również przy trasach zachodniej i południowej Polski. W planach uwzględniono budowę kolejnych punktów przy drogach ekspresowych i autostradach.

CEL 2: Skuteczne procesy gwarantujące stabilność

W ostatnim roku uruchomiliśmy Program Poprawy Efektywności, którego celem jest identyfikacja i raportowanie działań oszczędnościowych w Grupie Kapitałowej LOTOS.

PROCESY OPTIMALIZACYJNE W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

250

liczba działań zidentyfikowanych w ramach Programu Poprawy Efektywności

165

liczba działań, które uzyskały pozytywną weryfikację

85

liczba działań przynoszących efekty oszczędnościowe, zakończonych na koniec 2018 r.

Transport i Logistyka, Produkcja i Energia oraz HR/Podróże służbowe – obszary, w których osiągnęliśmy największe efekty oszczędnościowe w 2018 r.

10,8

mln ton poziom przerobu rafineryjnego w 2018 r.

najwyższy w historii Grupy Kapitałowej LOTOS

Dywersyfikujemy surowce

Dywersyfikacja surowcowa zapewnia ciągłość i stabilność dostaw ropy naftowej do rafinerii Grupy LOTOS, poprawia efektywność produkcji, a także buduje wiedzę i doświadczenie w przerobie zróżnicowanych gatunków ropy. Dzięki dywersyfikacji surowcowej Grupa Kapitałowa LOTOS może szybko i aktywnie reagować na zmiany rynkowe i uzyskiwać wyższą marżę. W zeszłym roku 27% zakupionej przez nas ropy pochodziło z kierunku innego niż wschodni.

Umocniliśmy naszą pozycję lidera

W 2018 r. Grupa Kapitałowa LOTOS dążyła do umocnienia swojej pozycji w Rankingu Solomon Associates. W tym celu prowadziła m.in. działania poprawiające efektywność energetyczną rafinerii i uruchamiające najnowsze rozwiązania informatyczne, służące wdrożeniu koncepcji Przemysłu 4.0.

CEL 3: Gotowość do wdrożenia innowacji

W ubiegłym roku podjęliśmy szereg inicjatyw wpisujących się w nasze innowacyjne myślenie o biznesie. Uruchomiliśmy m.in. projekt „Pure H2”, zakładający budowę instalacji do oczyszczania i dystrybucji wodoru wraz z 2 punktami tankowania tego paliwa (powstaną one w Gdańsku oraz w Warszawie do końca 2021 roku). Kontynuowaliśmy również „Studium Wykonalności projektu budowy w Gdańsku terminalu LNG małej skali i budowy innowacyjnych bunkierów LNG”. Obie powyższe inicjatywy współfinansowane są ze środków unijnych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” („CEF – Connecting Europe Facility”). Prowadziliśmy również prace związane z technologią biopaliw oraz współudowodowieniem w naszych instalacjach. Dodatkowo rozpoczęliśmy współpracę badawczo-rozwojową z Politechniką Warszawską.

CEL 4: Aktywne zarządzanie szansami i ryzykami

Stale rozwijamy i wzmacniamy nasze kompetencje zarządzania ryzykami i szansami. W ostatnim roku rozszerzyliśmy metodykę zarządzania ryzykiem korporacyjnym, w zarządzaniu którym wspiera nas Komitet Ryzyka Grupy Kapitałowej LOTOS. Wprowadziliśmy także system monitorowania i opisu kluczowych ryzyk – TOP RISK. Regularnie prowadzimy warsztaty podnoszące poziom zarządzania ryzykiem oraz identyfikacji szans rynkowych w Grupie. Budujemy kulturę otwartości komunikowania ryzyk, tak aby umożliwić odpowiednio szybką i skuteczną reakcję, a w efekcie minimalizować prawdopodobieństwo i następstwa zagrożeń oraz wykorzystywać pojawiające się szanse.

CEL 5: Silny zespół, spójny CSR i bezpieczeństwo

Rozwijamy talenty

Jednym z naszych priorytetów jest sukcesywny rozwój zawodowy naszych pracowników, a przede wszystkim identyfikacja i rozwój talentów. W ubiegłym roku prowadziliśmy dalsze prace nad systemem zarządzania wiedzą w organizacji w oparciu o platformę e-learningową. Realizowaliśmy też projekty rozwijające naszą kadrę menedżerską (m.in. opracowaliśmy mapę pożądaných kompetencji menedżerskich, przeprowadziliśmy diagnozę potencjału kadry menedżerskiej, wypracowaliśmy Indywidualne Plany Rozwoju) oraz działania mające na celu optymalizację procesów HR i ich lepsze dopasowanie do oczekiwań pracowników i menedżerów (rozwinęliśmy systemy informatyczne wspierające procesy HR oraz usprawniliśmy komunikację z pracownikami). Nasze starania pozostają docenione. W ubiegłym roku po raz czwarty otrzymaliśmy Certyfikat HR Najwyższej Jakości przyznawany przez Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Kadrami.

Więcej o naszych działaniach w obszarze pracowniczym na stronie: [Pracownicy](#)

Prowadzimy zintegrowaną politykę społecznej odpowiedzialności

W 2018 roku kontynuowaliśmy zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych oraz środowiskowych naszych interesariuszy. Nasze kluczowe kierunki działań w tym obszarze dotyczą kwestii społecznych i sportowych, poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz ochrony środowiska i ekologii. Nasza polityka z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu jest także realizowana poprzez Fundację LOTOS, wspierającą inicjatywy w zakresie ekologii, bezpieczeństwa i edukacji.

I w tym obszarze możemy liczyć na uznanie. W 2018 roku Grupa LOTOS została ponownie włączona przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie w skład indeksu spółek społecznie odpowiedzialnych RESPECT Index. Po raz pierwszy też akcje Grupy LOTOS zostały włączone przez globalną agencję ratingową FTSE Russel do londyńskiego indeksu firm społecznie odpowiedzialnych FTSE4Good. Z kolei tygodnik „Polityka” po raz kolejny nagroził nas Srebrnym Listkiem CSR.

Więcej o naszych działaniach w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu w Sekcji: [Zrównoważony rozwój](#)

Posiadamy wysoką kulturę bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo naszych pracowników jest naszym bezwzględny priorytetem. Prowadzimy nieustające działania na rzecz kultury bezpiecznej pracy. W ubiegłym roku przeprowadziliśmy IX już Dni Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia, prowadzimy regularne działania informacyjne na temat bezpieczeństwa, a także działania o charakterze motywacyjnym. Niezmiernie ważna jest dla nas także ochrona kluczowej dla bezpieczeństwa energetycznego Polski infrastruktury, dlatego realizujemy program zwiększenia poziomu cyberbezpieczeństwa poprzez stworzenie odpowiednich struktur organizacyjnych, wdrożenie niezbędnych narzędzi, nowych rozwiązań technologicznych i infrastrukturalnych, a także działania edukacyjne.

Kalendarz najważniejszych wydarzeń

Styczeń

 <p>Grupa LOTOS podpisała umowę z PZPN, na mocy której pozostanie do 2022 roku Głównym Sponsorem Reprezentacji Polski w piłce nożnej.</p>	 <p>Spółka LOTOS Norge otrzymała od władz norweskich 2 nowe licencje poszukiwawczo-wydobywcze. Spółka posiada już 28 norweskich licencji.</p>	 <p>Sieć LOTOS wygrała przetarg na dzierżawę dwóch Miejsc Obsługi Podróżnych przy drodze S8.</p>	 <p>Grupa LOTOS i Remontowa LNG Systems podpisały list intencyjny w sprawie budowy pilotażowego systemu dystrybucji LNG.</p>
--	--	--	---

Luty

 <p>Rozpoczął się rozruch mechaniczny instalacji produkcji wodoru – HGU 3.</p>	 <p>LOTOS Terminale otrzymał z rąk Prezydenta RP certyfikat „Pracodawca Przyjazny Pracownikowi”.</p>	 <p>Działalność rozpoczęła spółka LOTOS Upstream. W skład jej grupy kapitałowej weszły LOTOS Norge oraz LOTOS Geonafta.</p>
---	---	---

Marzec

Mateusz A. Bonca został powołany na stanowisko p.o. prezesa Grupy LOTOS S.A., a Piotr Ciach na stanowisko członka zarządu.

W siedzibie Grupy LOTOS otwarto biura Electric Power Research Institute (EPRI) z Doliny Krzemowej – jednej z najważniejszych organizacji badawczych w sektorze energii.

LOTOS Paliwa otrzymały Gwiazdę Jakości Obsługi 2018 w kategorii stacje paliwowe.

Podczas Gali Sportu i Biznesu Grupa LOTOS otrzymała nagrody w kategoriach „Sponsor Sportu” oraz „Kampania Marketingowa” za dokonania sponsoringowe i kampanię „NAJ nie bierze się znikąd”.

Stacja LOTOS nr 404 w Pruszkowie zwyciężyła w kategorii „Myjnia”, a stacja LOTOS P218 w Białymstoku w kategorii „Partnerska stacja benzynowa z regionu Polska wschodnia” podczas PetroTrend 2018.

Kwiecień

LOTOS Asphalt oraz PGNiG Obrót Detaliczny podpisały umowę o współpracy przy bunkrowaniu statków paliwem LNG.

TELEWIZJA POLSKA

Grupa LOTOS zainicjowała współpracę z Poczta Polską oraz Telewizją Polską w sprawie poszukiwania synergii biznesowych, wspierających rozwój transportu niskoemisyjnego w Polsce.

LOTOS Oil stworzyła sieć Ambasadorów Marki Olejowej LOTOS oraz zdobyła Laur Konsumenta w kategorii oleje silnikowe i została wyróżniona w konkursie Orłów „Wprost”.

Grupa LOTOS podpisała list intencyjny z Miastem Gdynia dotyczący dostaw wodoru do napędu autobusów z ogniwami paliwowymi.

Maj

Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. powołała 3 członków zarządu X kadencji. Prezesem zarządu został Mateusz A. Bonca, wiceprezesem ds. produkcji i handlu – ponownie Jarosław Kawula, a wiceprezesem ds. inwestycji i innowacji – Patryk Demski.

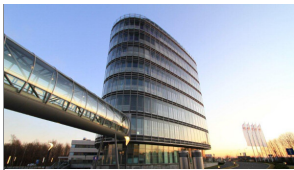
LOTOS Asphalt otrzymał medal na Międzynarodowych Targach Budownictwa Drogowego AUTOSTRADA-POLSKA.

Grupa LOTOS została nagrodzona Srebrnym Listkiem CSR tygodnika „Polityka”.

Czerwiec

Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. powołała Roberta Sobków na stanowisko wiceprezesa zarządu ds. finansowych.

ranking odpowiedzialnych firm

Grupa LOTOS zajęła 2. miejsce w kategorii „Paliwa, energetyka, wydobywanie” w Rankingu Odpowiedzialnych Firm. W całym zestawieniu uplasowała się na 6. pozycji.

Robert Kubica został Ambasadorem marki Dynamic.

W plebiscycie „Fleet Derby 2018” karta LOTOS Biznes ponownie została uznana za najlepszą kartę paliwową w Polsce.

Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę o przeznaczeniu ok. 185 mln zł na wypłatę dywidendy.

Lipiec

Zakończony został remont kilku instalacji, po którym rafineria zwiększyła produkcję.

Zakończone zostały badania sejsmiczne na Koncesji Młynary.

Sierpień

Z nowej instalacji HGU 3 uzyskany został pierwszy wodór.

Rafineria przerobiła w sierpniu rekordowe 954,5 tys. ton ropy, co odpowiada 11,24 mln ton rocznie.

Wrzesień

Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. powołała do zarządu X kadencji Jarosława Wittstocka na stanowisko wiceprezesa ds. korporacyjnych.

FTSE4Good

Globalna agencja ratingowa FTSE Russell w Londynie włączyła akcje Grupy LOTOS S.A. do prestiżowego indeksu firm społecznie odpowiedzialnych FTSE4Good.

Rada Nadzorcza LOTOS Petrobaltic S.A. powołała Grzegorza Strzelczyka na stanowisko prezesa zarządu, a Sławomira Sadowskiego na funkcję wiceprezesa zarządu ds. operacyjnych.

Przedstawiciele Politechniki Warszawskiej oraz Grupy LOTOS S.A. i LOTOS Lab podpisali porozumienie inicjujące wspólną działalność badawczo-rozwojową.

Październik

Podjęta została decyzja, że projekt „Pure H2” – budowy instalacji oczyszczania wodoru i 2 punktów tankowania wodoru, otrzyma wsparcie UE w wysokości ok. 2 mln euro.

Spółki LOTOS Lab i LOTOS Kolej rozpoczęły realizację projektu budowy dwóch prototypowych lokomotyw manewrowych o napędach hybrydowych.

Stoisko LOTOS Oil na targach Automechanika Frankfurt 2018 otrzymało wyróżnienie honorowe.

Na instalacji HDS 520 pomyślnie przeprowadzono nowatorskie testy współwodornienia olejów roślinnych.

LOTOS uruchomił niebieski szlak – 12 punktów ładowania pojazdów elektrycznych między Warszawą i Gdynią, przy trasie A1 i A2.

Listopad

<p>Zakończona została roczna przebudowa toru rozładunkowego 210, na który dowożone są pociągami biokomponenty.</p>	<p>Grupa LOTOS oraz konsorcjum 9 banków przedłużyły umowę na refinansowanie zapasów ropy i paliw.</p>	<p>LOTOS Petrobaltic zakończył budowę 75 km gazociągu łączącego centrum produkcyjne na złożu B8 z elektrociepłownią Energobalticu we Władystawowie.</p>

Grudzień

<p>Grupa LOTOS po raz 12 znalazła się w RESPECT Index – wśród spółek najbardziej odpowiedzialnych społecznie.</p>	<p>Grupa LOTOS i Microsoft podpisały porozumienie, na mocy którego będą inicjowały wspólne projekty i wdrażały rozwiązania z wykorzystaniem sztucznej inteligencji oraz najnowszych technologii informatycznych.</p>	<p>LOTOS Kolej podpisała w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju umowę na dofinansowanie przez UE w kwocie 74 mln zł zakupu nowoczesnego taboru intermodalnego.</p>	<p>23 grudnia rafineria Grupy LOTOS uzyskała rekordowy przerób ropy – 10,5 mln ton rocznie. Do końca roku przerobiła 10,8 mln ton.</p>

Wyniki finansowe i osiągnięcia operacyjne

Rekordowe wyniki i zrównoważone zarządzanie kapitałem finansowym

Ubiegły rok był dla Grupy Kapitałowej LOTOS dobry pod względem finansowym. Odnotowaliśmy istotnie wyższe przychody ze sprzedaży niż w roku 2017, co wiązało się przede wszystkim z wyższymi notowaniami ropy i produktów naftowych na rynkach światowych. Wzrósł też średni statystyczny przychód netto przypadający na jedną tonę oraz wolumen sprzedawanych przez nas produktów, towarów i materiałów ropopochodnych. Największy wzrost zanotowaliśmy w kategorii olejów napędowych oraz produktów ciężkich. W związku z wyższą sprzedażą wzrosły też jej koszty.

FINANSE GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

30,121 mld

PLN

całkowite przychody ze sprzedaży w 2018 r.

24,5% – wzrost przychodów w stosunku do 2017 r.

2 455 zł/t (toe)

średni statystyczny przychód netto ze sprzedaży przypadający na 1 tonę w 2018 r.

17,9% – wzrost średniego statystycznego przychodu netto ze sprzedaży przypadający na 1 tonę w stosunku do 2017 r.

5,7%

wzrost wolumenu sprzedaży produktów, towarów i materiałów ropopochodnych w stosunku do 2017 r.

7,3%

wzrost jednostkowej marży ze sprzedaży w 2018 r. w stosunku do 2017 r.

4,529

mld PLN

skonsolidowany zysk ze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS

13,5% – wzrost skonsolidowanego zysku ze sprzedaży w stosunku do 2017 r.

25,592

mld

PLN

koszt własny sprzedaży w 2018 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS

26,7% – wzrost kosztu własnego sprzedaży w Grupie Kapitałowej LOTOS w stosunku do 2017 r.

230

mln PLN

dodatni wynik na pozostałej działalności operacyjnej w 2018 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS

Na wzrost poziomu naszego zysku operacyjnego w 2018 roku wpływ miały głównie wyższe średnioroczne ceny ropy i gazu ziemnego, wyższe marże na główne produkty rafineryjne, rosnący trend notowań ropy i produktów naftowych w okresie 3 kwartałów 2018 roku oraz wzrost wolumenu sprzedaży.

Wyższe przychody oraz wynik operacyjny segmentu wydobywczego w 2018 roku były przede wszystkim efektem wzrostu notowań ropy Brent dtd (+31,4%) i gazu ziemnego (+38,8%) na rynkach światowych.

Z kolei wyższy poziom przychodów ze sprzedaży segmentu produkcji i handlu w 2018 roku był głównie wynikiem wyższej o 17% średniej ceny sprzedaży, związanej z wyższymi notowaniami produktów naftowych na rynkach światowych, skorygowanej niższym kursem dolara, a także wyższym wolumenem sprzedaży produktów naftowych. Wyższy o 11,4% (vs. 2017) wynik operacyjny w tym segmencie związany jest między innymi z przeprowadzonym w 2017 roku postojem remontowym „Wiosna 2017”.

WYNIKI OPERACYJNE GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

2,98 mld PLN

zysk operacyjny Grupy Kapitałowej LOTOS za 2018 r.

1,59 mld PLN

zysk netto Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 r.

1,93 mld PLN

zysk operacyjny w segmencie produkcji i handlu

1,05 mld PLN

zysk operacyjny w segmencie wydobywczym

30,12 mld PLN

przychody ze sprzedaży

5,94 mld PLN

wzrost przychodów ze sprzedaży w stosunku do 2017 r.

STRUKTURA ASORTYMENTOWA PRZYCHODÓW ZE SPRZEDAŻY GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS:

	2018		2017	
	mln zł	% udział	mln zł	% udział
Benzyny	4 450,5	14,8%	3 682,2	15,2%
Benzyna surowa	1 157,1	3,8%	859,6	3,6%
Oleje napędowe	15 009,3	49,8%	11 864,5	49,1%
Paliwa bunkrowe	201,2	0,7%	121,3	0,5%
Lekki olej opałowy	640,4	2,1%	646,9	2,7%

Produkty ciężkie	3 133,8	10,4%	2 314,8	9,6%
Paliwo lotnicze	1 421,7	4,7%	913,1	3,8%
Oleje smarowe	278,5	0,9%	297,3	1,2%
Oleje bazowe	587,3	2,0%	488,6	2,0%
Gazy płynne	543,8	1,8%	496,1	2,0%
Ropa naftowa towar	320,8	1,1%	432,6	1,8%
Ropa naftowa produkt	285,4	0,9%	252,2	1,0%
Gaz ziemny	662,1	2,2%	574,7	2,4%
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	563,7	1,9%	440,5	1,8%
Pozostałe produkty, towary i materiały	537,4	1,8%	463,2	1,9%
Usługi	420,3	1,4%	488,5	2,0%
Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-91,6	-0,3%	-150,5	-0,6%
Razem	30 121,7	100,0%	24 185,6	100,0%
Sprzedaż krajowa	23 263,0	77,2%	19 090,5	78,9%
Sprzedaż zagraniczna	6 858,7	22,8%	5 095,1	21,1%

AKTYWA

Wśród głównych zmian w pozycjach aktywów należy wymienić:

- **wyższy o 1,3 mld PLN** poziom zapasów, przede wszystkim ropy naftowej i produktów rafineryjnych, związany głównie z wyższym wolumenem zapasów ropy (w tym zapasów obowiązkowych), produktów i półproduktów naftowych oraz wyższymi cenami na koniec 2018 roku w porównaniu z cenami na koniec 2017 roku,
- **wyższy o 639,8 mln PLN** poziom rzeczowych aktywów trwałych segmentu wydobywczego, głównie w związku z odwróceniem odpisów aktualizujących nakłady na YME,
- **spadek o 796,6 mln PLN** poziomu należności z tytułu dostaw i usług, głównie na skutek sprzedaży ropy naftowej w grudniu 2017 roku w ramach realizacji kontraktów z Agencją Rezerw Materiałowych,
- **spadek o 265,8 mln PLN** stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego, przede wszystkim w związku z odwróceniem odpisów aktualizujących nakłady na YME oraz wpływem środków z ubezpieczenia wadliwej platformy na złożach YME,
- **wyższy o 290,9 mln PLN** poziom pozostałych aktywów, związany przede wszystkim ze środkami na rachunku Escrow na likwidację złoża Sleipner
- **niższy o 140,1 mln PLN** poziom dodatniej wyceny pochodnych instrumentów finansowych.

W ubiegłym roku wzrósł również stan kapitału własnego Grupy Kapitałowej LOTOS. Wzrost ten nastąpił głównie na skutek wzrostu poziomu zysków zatrzymanych o 1,4 mld PLN pomniejszonego o odniesione na kapitał rezerwy ujemne różnice kursowe z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych, skorygowane o efekt podatkowy w kwocie -63,0 mln PLN.

KAPITAŁ WŁASNY

12,03 mld PLN

poziom kapitału własnego na koniec 2018 r.

1,32 mld PLN

wzrost stanu kapitału własnego Grupy Kapitałowej LOTOS w stosunku do 2017 r.

54,2 %

udział kapitału własnego w sumie pasywów w 2018 r.

3,6 %

wzrost udziału kapitału własnego w sumie pasywów w stosunku do 2017 r.

GŁÓWNE ZMIANY W POZYCJACH ZOBOWIĄZAŃ (-269,6 MLN PLN):
+170,9 mln PLN

wzrost stanu pozostałych zobowiązań i rezerw (głównie zawiązane rezerwy w segmencie produkcji i handlu i zaktualizowane rezerwy w segmencie Upstream)

+355,3 mln PLN

wzrost stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego

-288,0 mln PLN

spadek poziomu zobowiązań z tytułu dostaw i usług

-541,9 mln PLN

spadek stanu kredytów, pożyczek, obligacji oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego głównie na skutek spłaty części kredytów inwestycyjnych jednostki dominującej, kredytów LOTOS Norge oraz AB LOTOS Geonafta oraz w związku z wykupem części obligacji wyemitowanych przez Grupę

W 2018 roku zmniejszył się dług finansowy Grupy Kapitałowej LOTOS w stosunku do roku 2017. Wskaźnik relacji długu finansowego skorygowanego o wolną gotówkę do kapitału własnego wyniósł 16,1% i obniżył się o 7,3 punktu procentowego.

ZADŁUŻENIE
3,88 mld PLN

dług finansowy Grupy Kapitałowej LOTOS pod koniec 2018 r.

541,9 mln PLN

spadek długu finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS w stosunku do 2017 r.

1,94 mld PLN

dług finansowy netto na koniec 2018 r.

Stan naszych środków pieniężnych na koniec 2018 roku, uwzględniający zadłużenie w rachunkach bieżących, wyniósł 1,94 mld PLN i był wyższy o 17,7 mln PLN niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Dodatnie przepływy pieniężne z działalności operacyjnej wiązały się z głównie z wypracowanym zyskiem netto, powiększonym o amortyzację, podatek dochodowy i spadek stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz zmniejszonym o wzrost stanu zapasów, odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych oraz spadek stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Ujemne przepływy z działalności operacyjnej obejmowały przede wszystkim wydatki związane z realizacją kluczowych rozwojowych projektów inwestycyjnych, w szczególności projektu EFRA, oraz z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ze złóż norweskich i bałtyckich, a także środki na rachunku Escrow na likwidację złoża Sleipner.

Natomiast ujemne przepływy z działalności finansowej wynikały głównie z tytułu zaciągniętych kredytów, wydatków z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz zapłaconych odsetek, zapłaconej dywidendy, ujemnego salda wpływów z tytułu emisji i wydatków z tytułu wykupu obligacji Grupy.

1,94 mld PLN

stan środków pieniężnych w Grupie Kapitałowej LOTOS uwzględniający zadłużenie w rachunkach bieżących pod koniec 2018 r.

2,33 mld PLN

dotatnie przepływy pieniężne z działalności operacyjnej wygenerowane w 2018 r.

-1,09 mld PLN

ujemne przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej wygenerowane w 2018 r.

-1,24 mld PLN

ujemne przepływy pieniężne z działalności finansowej

Więcej w Sekcji: Wyniki finansowe i osiągnięcia operacyjne

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe 2018

Inwestujemy w przyszłość

W 2018 roku Grupa Kapitałowa LOTOS poniosła nakłady inwestycyjne w kwocie ponad 1 mld PLN, z czego najistotniejszą pozycję stanowiły nakłady związane z projektem instalacji opóźnionego koksowania (Projekt EFRA), wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego, dotyczące głównie złóż B8 na Morzu Bałtyckim, Sleipner oraz YME na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

NAKŁADY INWESTYCYJNE GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS PONIESIONE W 2018 ROKU

 w podziale na kluczowe projekty inwestycyjne w segmencie produkcji i handlu
 (w mln PLN)

Segment produkcji i handlu	2018
EFRA	290,4
Rozwój sieci stacji paliw	63,5
Węzeł Odzysku Wodoru (WOW)	11,5
Pozostałe	77,8
Razem	443,2

NAKŁADY INWESTYCYJNE GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS PONIESIONE W 2018 ROKU

w podziale na kluczowe projekty inwestycyjne w segmencie wydobywczym (w mln PLN)

Segment wydobywczy	2018
Złóża B8	132,8
Norwegia Sleipner	127,4
Norwegia Heimdal	14,7
Norwegia YME	212,9
Pozostałe	73,0
Razem	560,8

Więcej o wynikach Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 roku: Sprawozdanie Zarządu (str. 39)

Wspieramy rozwój gospodarczy

Jako druga największa spółka paliwowa w bezpośredni i pośredni sposób wplywamy na gospodarkę naszego kraju. Rozwój regionów, w których działamy, napędzają m.in. odprowadzane przez nas podatki oraz zdywersyfikowana sieć dostawców.

KOSZTY Z TYTUŁU PODATKÓW I OPŁAT GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS (W MLN PLN)

Podatki i opłaty wg krajów	2018
Polska	509,1
Norwegja	21,6
Litwa	11,0
Razem	541,7

Wspieramy lokalnych przedsiębiorców, poprawiając warunki rozwoju dla małego i średniego biznesu. Ważną rolę w wywieraniu pozytywnego wpływu ekonomicznego odgrywa jedna z naszych spółek – LOTOS Oil. Współpracuje ona z licznymi lokalnymi dostawcami towarów i usług, dla których nawiązanie relacji biznesowych z marką LOTOS jest niewątpliwą szansą na wzrost. Ma to także swoje odzwierciedlenie w powstawaniu kolejnych miejsc pracy w regionach, w których te przedsiębiorstwa działają.

W 2018 roku 20,80% naszego budżetu zakupowego trafiło do lokalnych firm z Gdańska i okolic.

Jesteśmy liczącym się pracodawcą nie tylko na Pomorzu, ale dzięki sieci naszych stacji paliw, również w innych rejonach kraju. W Grupie Kapitałowej LOTOS zatrudniamy w sumie **5 045** osób. Z tytułu zatrudnienia w 2018 roku wypłaciliśmy **761,6 mln zł** świadczeń pracowniczych.

Pieniądze wypłacane naszym pracownikom i dostawcom przyczyniają się w pośredni sposób do poprawy sytuacji ekonomicznej regionów, w których działamy. Dokonywane przez nich obroty pieniężne wspierają inne lokalne przedsiębiorstwa oraz wpływają na poprawę jakości życia lokalnych społeczności.

Naszą szeroką gamą produktów staramy się także niwelować ograniczenia w dostępie do dóbr konsumpcyjnych dla osób o niższym dochodzie. Produkty LOTOS Oil są łatwo dostępne i występują na różnych poziomach cenowych, co umożliwia dostęp do nich szerokiej gamie odbiorców – zarówno tych zamożnych, jak i z niskimi dochodami.

W ramach Grupy Kapitałowej LOTOS prowadzimy też szereg działań innowacyjnych i proefektywnościowych zmniejszających koszty procesów i energii. W ten sposób staramy się minimalizować negatywny globalny trend wzrostu cen czynników energii i, co za tym idzie, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

05. **ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ**

Nasze podejście do zrównoważonego rozwoju

Zrównoważony rozwój jest dla nas integralną częścią działalności. Jesteśmy świadomi naszego wpływu na otoczenie i środowisko, dlatego będąc firmą społecznie odpowiedzialną, kierujemy się w prowadzonych działaniach zasadami etycznymi.

Bardzo istotne jest dla nas przestrzeganie międzynarodowych norm, takich jak ISO26000, w zakresie ładu organizacyjnego, praw człowieka, praktyk z zakresu pracy, środowiska, uczciwych praktyk operacyjnych, zagadnień konsumenckich, zaangażowania społecznego i rozwoju społeczności lokalnej.

FILARY NASZEGO STRATEGICZNEGO PODEJŚCIA DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA

Tworzenie wartości dla otoczenia społecznego

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA ŚRODOWISKO NATURALNE

Tworzenie wartości dla środowiska naturalnego

ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESOWA

Tworzenie wartości ekonomicznych

W 2018 roku Grupa Kapitałowa LOTOS działała zgodnie z wyzwaniem, zdefiniowanym przez 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju do 2030 roku (Sustainable Development Goals, SDGs) oraz Wizję Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu do 2050 roku, oraz 10 zasadami Global Compact.

ZGODNIE Z WIZJĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU DLA POLSKIEGO BIZNESU DO 2050 R. ZOBOWIĄZALIŚMY SIĘ DO TEGO, ABY:

- nasze działania opierać na szerokiej współpracy, innowacyjnym myśleniu oraz edukacji zarówno własnych pracowników, jak i społeczeństwa;
- prowadzić działalność biznesową w oparciu o zaufanie i dialog;
- podejmować współpracę z ośrodkami akademickimi i szkołami w zakresie edukacji przyszłych pracowników;
- stwarzać pracownikom warunki i możliwości rozwoju;
- promować i wspierać wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych;
- tworzyć infrastrukturę i prowadzić inwestycje w oparciu o dialog oraz w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- podejmować działania na rzecz zmniejszenia naszego negatywnego wpływu na środowisko;
- wprowadzać rozwiązania pozwalające na zmniejszenie zużycia energii, zarówno w zakresie wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, optymalizacji procesów, jak i edukacji;
- prowadzić dialog z rządem i dzielić się swoimi doświadczeniami w kwestiach istotnych dla przedsiębiorców i gospodarki;
- podnosić poziom etyki w biznesie, w tym w relacjach z wszystkimi grupami interesariuszy.

Więcej informacji nt. naszego strategicznego podejścia do kwestii odpowiedzialności społecznej i środowiskowej:

Strategia CSR Grupy Kapitałowej LOTOS

Wartości społecznej odpowiedzialności biznesu

Nasza odpowiedzialność wobec społeczeństwa i środowiska naturalnego przejawia się prowadzeniem działalności produkcyjnej w sposób niedopuszczający do degradacji kapitału przyrodniczego i społecznego. Jako Grupa Kapitałowa LOTOS poczuwamy się do odpowiedzialności za swoje produkty wobec państwa, rynku, partnerów, klientów i pracowników.

Prowadzimy biznes w sposób etyczny, przestrzegając norm we wszystkich obszarach działalności. Firma przyjęła system wartości, który u swoich podstaw ma szacunek do potrzeb społeczeństwa oraz środowiska naturalnego.

CZTERY NACZELNE WARTOŚCI SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

CZYSTOŚĆ

Zobowiązujemy się do przestrzegania najwyższych standardów środowiskowych i ekologicznych oraz deklarujemy etyczną i uczciwą konkurencję, a także przeciwdziałamy naruszaniu praw człowieka

OTWARTOŚĆ

Jesteśmy otwarci na zmiany, potrzeby świata i oczekiwania ludzi

INNOWACYJNOŚĆ

Podchodzimy nowatorsko do rozwiązywania problemów społecznych i środowiskowych, działając zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, uzyskujemy korzyści biznesowe oraz przewagę konkurencyjną na rynku

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

To podstawa naszego podejścia wobec przyszłości ludzi, środowiska naturalnego, kraju i bezpieczeństwa jego pozycji w świecie

Pracownicy

Podejście zarządcze

Pracownicy są filarem naszej organizacji. Działamy z przekonaniem, że wysoko wykwalifikowana, zmotywowana i zaangażowana kadra pracownicza jest wartością dla całej Grupy Kapitałowej, podnoszącą jej efektywność i zapewniającą przewagę konkurencyjną na rynku. Aby pozyskać z rynku najlepszych kandydatów i zadbać o zatrudnionych pracowników, powstała nasza polityka kadrowa, regulująca zagadnienia procesów rekrutacji i zarządzania pracownikami.

Nowo zatrudnione osoby w LOTOS są objęte programem adaptacyjnym **„Wsparcie na starcie”**, pomagającym im poznać wartości oraz kulturę organizacyjną firmy pod opieką doświadczonego kolegi – ułatwia to odnalezienie się w nowym środowisku zawodowym, a także integrację z zespołem oraz obniża stres związany z podjęciem nowej pracy.

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS mają dostęp do szerokiego zakresu usług medycznych, firma dba o ich zdrowie oraz bezpieczne i ergonomiczne warunki podczas codziennej realizacji zadań.

Wysokie standardy mają również ogromne znaczenie na etapie rekrutacji – dzięki przejrzystym zasadom pozyskujemy z rynku najlepszych kandydatów (Grupa Kapitałowa LOTOS jest członkiem Koalicji na rzecz Przyjaznej Rekrutacji).

Łatwość dostępu do szkoleń i awansów, możliwość godzenia obowiązków służbowych z życiem prywatnym i rodzinnym (potwierdzenie certyfikatem PSZK – HR Najwyższej Jakości), a także wewnętrzne standardy ochrony przed mobbingiem i dyskryminacją zwiększają lojalność względem firmy, zmniejszają rotację i minimalizują ryzyko utraty wartościowych pracowników.

Od lat budujemy kulturę organizacyjną promującą innowacyjność. Do pracowników skierowany jest **Program Wspierania Innowacyjności „LOTOS Inspiruje”**, w ramach którego odbywa się konkurs **„Od pomysłu do realizacji”**, który umożliwia wszystkim dzielenie się innowacyjnymi pomysłami na usprawnianie pracy. Program ma na celu rozwój produktów i usług, a także odkrywanie nowych modeli biznesowych i organizacyjnych.

97% pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS jest objętych Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy.

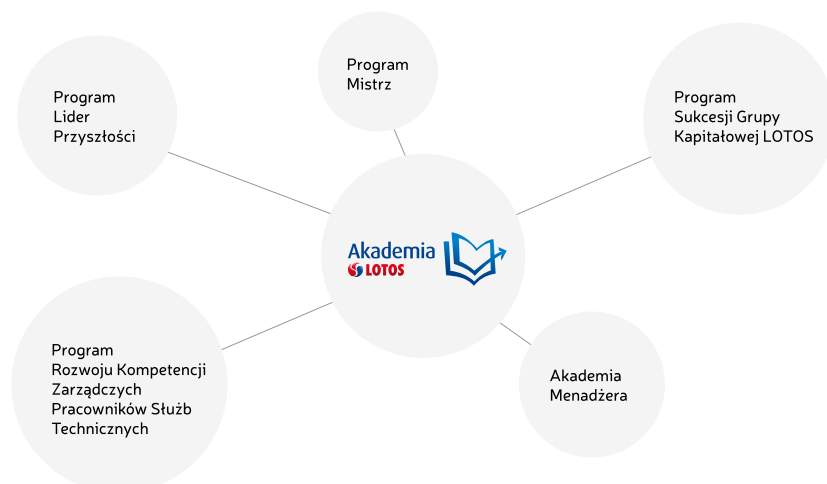
Sprawdź nasze wskaźniki: Liczba pracowników wg płci, funkcji, rodzaju umowy i regionu

Szkolenia i edukacja

Nasza polityka szkoleniowa zapewnia każdemu pracownikowi możliwość podwyższania swoich kompetencji oraz wzmocnienia silnych stron. Pomaga nam w odkrywaniu talentów w organizacji i wspieraniu naszych ekspertów. Dobrze dobrane szkolenia wpływają na wzrost poziomu satysfakcji i zaangażowania pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS.

Aby najlepiej dobrać tematykę szkoleń do potrzeb naszych pracowników, przeprowadzamy badania ich satysfakcji. Uwzględniamy również plany rozwojowe konkretnych osób, komórek organizacyjnych oraz potrzeby rozwojowe firmy. Osiągnięcia naszych pracowników są podsumowywane i omawiane za pomocą Systemu Okresowej Oceny Pracowników (SOOP).

Od 2004 roku w Grupie Kapitałowej LOTOS działa program szkoleniowo-rozwojowy Akademia LOTOS.

AKADEMIA LOTOS INICJUJE I REALIZUJE PROGRAMY TALENTOWE, DEDYKOWANE RÓŻNYM GRUPOM PRACOWNIKÓW, M.IN.:

 Sprawdź nasze wskaźniki: Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika

Zarządzanie różnorodnością

W Grupie Kapitałowej LOTOS cenimy różnorodność – jest ona integralną częścią zarówno naszych działań biznesowych, jak i polityki zatrudniania oraz awansowania pracowników. Kładziemy szczególny nacisk na równe traktowanie ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, stan zdrowia, rasę, narodowość, pochodzenie etniczne, religię, wyznanie, bezwyznaniowość, przekonanie polityczne, przynależność związkową, tożsamość płciową, status rodzinny, styl życia itp. Dzięki stosowaniu polityki różnorodności możemy maksymalnie rozwijać potencjał naszych pracowników oraz czerpać z ich doświadczenia i umiejętności.

Doceniamy związane z wiekiem doświadczenie zatrudnionych, pracownicy 50+ wspierają nowych pracowników w procesach adaptacyjnych (w czasie shadowingów i spotkań mentorskich), relacja ta wiele uczy i przynosi korzyści obu stronom.

 Sprawdź nasze wskaźniki: Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności

Rola BHP

Bezpieczeństwo naszych pracowników jest dla nas sprawą kluczową, dlatego wszyscy oni w Grupie Kapitałowej LOTOS systematycznie biorą udział w szkoleniach i akcjach edukacyjnych przedstawiających potencjalne zagrożenia w miejscu pracy.

DO NAJWAŻNIEJSZYCH Z NICH MOŻNA ZALICZYĆ M.IN.:

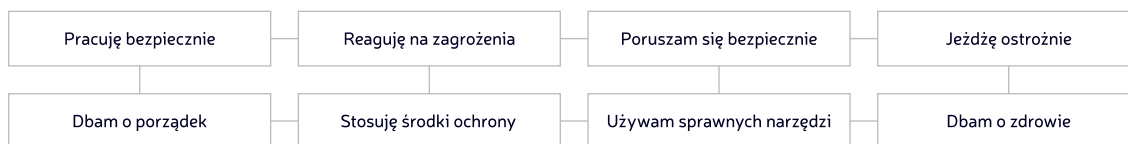
- ✔ zajęcia z radzenia sobie z sytuacjami stresogennymi,
- ✔ akcje w kierunku:
  - ✔ zdrowego odżywiania się,
  - ✔ rzucenia palenia,
  - ✔ bezpieczeństwa przy ręcznym przenoszeniu ciężarów,
  - ✔ aktywności i ćwiczeń fizycznych, ergonomii w biurze,
  - ✔ organizacji prac na stanowisku pracy,
  - ✔ bezpiecznego użytkowania chemikaliów,
  - ✔ ochrony pracowników przed hałasem.

Bezpieczeństwo pracy i ochronę zdrowia naszych pracowników stawiamy na pierwszym miejscu. Kierujemy się zasadą, że: żadna praca nie jest na tyle ważna i pilna, aby nie można jej było wykonać bezpiecznie. Staramy się utrzymywać wysoki poziom bezpieczeństwa, minimalizować występujące zagrożenia oraz podnosić świadomość pracowników w obszarze kultury bezpiecznej pracy.

W celu poprawy bezpieczeństwa pracy pracowników w Grupie Kapitałowej LOTOS powstał zbiór złotych zasad opierających się na obowiązujących przepisach prawa oraz uregulowaniach wewnętrznych. Zasady te ustalono po analizie zagrożeń oraz sytuacji niebezpiecznych z ostatniej dekady. Mają one na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia wypadków oraz sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników oraz budowę wysokiego poziomu kultury bezpieczeństwa pracy i kształtowanie właściwej postawy zatrudnionych.

W czerwcu 2018 roku przeprowadzono kampanię informacyjną kierowaną do pracowników korzystających z wewnętrznego portalu intranetowego. Za pośrednictwem krótkich filmików wyjaśniano założenia wszystkich Złotych Zasad.

ZŁOTE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA PRACY PRACOWNIKA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

Aby w sposób bardziej przystępny przybliżyć tematykę bezpieczeństwa w miejscu pracy, co roku w naszej rafinerii w Gdańsku organizowany jest „Dzień BHP”. Odbyło się już 9 edycji, podczas których pracownicy mieli możliwość skorzystać z bezpłatnych badań i konsultacji lekarskich, warsztatów o ochronie zdrowia, a także wziąć udział w konkursach z zakresu BHP. Podczas ubiegłorocznej edycji pracownicy wzięli udział w I Biegu po Rafinerii.

W 2018 roku nasi pracownicy wzięli również udział w 100-dniowym programie rywalizacji Global Challenge, którego celem było budowanie dobrych nawyków w zakresie aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania się. Był to również doskonały sposób na wzmacnianie relacji w zespole. W programie wzięło udział 273 uczestników, którzy utworzyli 39 zespołów i wszyscy razem pokonali dystans prawie 290 tys. km.

Przez cały zeszły rok prowadziliśmy szereg dodatkowych inicjatyw, mających na celu poprawę bezpieczeństwa pracy oraz edukację w tym zakresie naszej kadry pracowniczej.

DO NAJWAŻNIEJSZYCH Z NICH NALEŻAŁY:

- przeglądy BHP prowadzone przez kierownictwo;
- testy nowej odzieży ochronnej z materiałów zapewniających większy komfort niż odzież obecnie stosowana (elastyczność, właściwości termiczne w okresie letnim, krój). Wyniki testów posłużą do przeanalizowania tematu co do zasadności zamiany odzieży na nową, bardziej komfortową i o podwyższonych parametrach ochronnych;
- szkolenia BHP dla wykonawców w e-learningu, opracowane w 5 językach;
- zakup trenera pożarowego do ćwiczeń praktycznych z zakresu użycia gaśnic i gaszenia pożaru;
- zakup manekinów do pozoracji osób poszkodowanych do celów edukacyjnych;
- zakup nowego obuwia ochronnego dla pracowników (udoskonalone m.in. o wkładkę antyprzebiciową, podeszwy antypoślizgowe oraz lżejsze podnoski);
- „Minuta dla bezpieczeństwa” – inicjatywa polegająca na rozpoczynaniu różnego rodzaju spotkań/szkoleń/odpraw od omówienia przez organizatora danego spotkania, tematu związanego z BHP.

 Sprawdź nasze wskaźniki BHP: Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów

Wolontariat pracowniczy

W Grupie Kapitałowej LOTOS mamy wielu zaangażowanych społecznie pracowników. To dla nich powstał program Wolontariatu Pracowniczego, w którym mogą ubiegać się o dofinansowanie swoich projektów. W 2018 roku minigranty od Fundacji LOTOS otrzymało 12 projektów, a pomoc niesiona przez naszych pracowników trafiła do **1283** osób. Był to już drugi konkurs zorganizowany w ramach Programu Wolontariatu Pracowniczego w naszej Grupie.

Zrealizowane projekty były bardzo zróżnicowane. Nasi pracownicy zaangażowali się w pracę na rzecz pacjentów hospicjum, osób z niepełnosprawnościami, dzieci oraz społeczności lokalnych.

ADRESATAMI NAJWIĘKSZEJ ILOŚCI PROJEKTÓW NASZYCH PRACOWNIKÓW BYŁY DZIECI:

- ✔ „**Dynamiczni Rodzice**” – odnowienie placu zabaw,
- ✔ „**Rodzice Przedszkolaków**” – warsztaty z tajników programowania,
- ✔ „**LOTOS dla Straszyna**” – stworzenie miejsca relaksu w szkołach i stref z grami korytarzowymi, mających uatrakcyjnić przerwy lekcyjne,
- ✔ „**Gramy razem**” – treningi piłki nożnej dla dzieci z okolic Ostaszewa,
- ✔ „**Tleniak**” – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży o bezpiecznym używaniu broni palnej oraz zagrożeniach z nią związanych,
- ✔ „**Dzieci ze Stogów**” – wycieczki dla młodzieży do miejsc pamięci narodowej,
- ✔ „**Radość pomagania**” – obchody Dnia Dziecka dla maluchów z Przejazdowa.

WŚRÓD DZIAŁAŃ KIEROWANYCH DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ZNALAZŁY SIĘ:

- ✔ „**Mimo wszystko**”, projekt zagospodarowania przestrzeni przy Fundacji Mimo wszystko i stworzenie ogrodu dla osób z niepełnosprawnością.
- ✔ „**Łódź Ratunkowa**” – jednodniowa wycieczka na Hel i do Władysławowa dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych nr 2 i jednocześnie członków stowarzyszenia Łódź Ratunkowa. Zdjęcia z wyprawy trafiły na szkolną wystawę z okazji roku poświęconego 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Wsparliśmy również projekt łączyący pokolenia, „**#włącz patriotyzm dla Niepodległej**”, którego najmłodszy uczestnik miał 5 lat, a najstarszy 95, co łącznie dało jubileuszową cyfrę – 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, która przypadała na rok 2018.

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS mają także możliwość uczestniczenia w programach i imprezach sportowo-rekreacyjnych, odbywających się w ramach **Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej LOTOS**, w zakresie którego działają sekcje sportowe, takie jak **LOTOS Running Team**, który łączy promocję kultury fizycznej z ideą wolontariatu pracowniczego – nasi biegacze angażują się w biegi charytatywne.

W 2018 roku w wolontariacie pracowniczym wzięto udział **62 pracowników** Grupy Kapitałowej LOTOS, przepracowując łącznie **331 godzin**.

Środowisko

Zakres wpływu działalności LOTOS na środowisko

Skala działalności Grupy Kapitałowej LOTOS wiąże się z dużą odpowiedzialnością za wpływ na środowisko oraz społeczność lokalne sąsiadujące z naszą rafinerią i zakładami pracy. Aby prawidłowo zarządzać oraz uniknąć potencjalnych ryzyk, powstały zasady „ekoodpowiedzialności”, którymi kierujemy się w codziennej działalności.

ZASADY „EKOODPOWIEDZIALNOŚCI”

- Po pierwsze, minimalizujemy wpływ naszej spółki na środowisko. Oprócz przestrzegania przepisów prawa, staramy się również wychodzić krok naprzód w zarządzaniu ochroną środowiska.
- Po drugie, nasze podejście do ochrony środowiska naturalnego rozszerzamy o naszych kontrahentów oraz partnerów. Bierzemy odpowiedzialność za wpływ na środowisko, jaki wywierają firmy z nami współpracujące. Naszymi partnerami są tylko te podmioty, które posiadają zezwolenia z zakresu ochrony środowiska, działają zgodnie z wymogami prawa w zakresie gospodarki odpadami oraz przechowywania substancji niebezpiecznych.
- Po trzecie, dbamy o przestrzeganie wymogów ochrony środowiska na każdym kroku. Zaczynając od codziennego prowadzenia instalacji produkcyjnych, przez stosowanie najkorzystniejszych dla środowiska rozwiązań technicznych, po racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych. Zapobiegamy powstaniu zanieczyszczeń już na etapie zakładu, przestrzegając wyśrubowanych norm środowiskowych.

Równie ważnym aspektem jest dla nas podnoszenie świadomości ekologicznej pracowników. Za pośrednictwem komunikacji wewnętrznej i szkoleń przybliżamy problematykę ochrony środowiska oraz jej istotność w kontekście działalności lokalnej i globalnej Grupy Kapitałowej LOTOS.

 [Więcej na temat naszego podejścia do środowiska](#)

Nasza strategia wobec zmian klimatu

Grupa Kapitałowa LOTOS rozwija się w sposób dynamiczny, poszukując nowych, bardziej ekologicznych rozwiązań energetycznych, nad którymi prowadzimy badania.

Stawiamy na gaz ziemny, który ze względu na swoją niskoemisyjność jest szeroko wykorzystywany w zakładach Grupy Kapitałowej LOTOS. Zastąpiliśmy nim oleje opałowe w elektrociepłowni – stał się głównym surowcem energetycznym w procesie produkcji pary. Jest również głównym składnikiem gazu opałowego w naszej rafinerii.

Stosujemy go także jako surowiec do produkcji wodoru (wcześniej do produkcji wodoru używaliśmy bardziej emisyjnych LPG i benzyny surowej). Dzięki tym zmianom możemy utrzymywać emisję dwutlenku węgla na stałym, niskim poziomie.

Obszary zarządzania ochroną środowiska

Zrównoważony rozwój wpisuje się w strategię Grupy Kapitałowej LOTOS, a dążenie do ograniczenia wpływu na środowisko jest naszym stałym celem. Zależy nam na przemyślanym zarządzaniu ochroną środowiska poprzez ograniczanie zużycia energii, materiałów i surowców, kontrolę i redukcję emisji gazów, ścieków i odpadów oraz dbanie o bioróżnorodność. Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS wpływa na różne komponenty ekosystemu, dlatego na bieżąco prowadzimy monitoring i analizy naszego oddziaływania na środowisko.

Z roku na rok ograniczamy emisję zanieczyszczeń powietrza, a w obszarze wydobywczym usprawniamy kwestie ilości odpadów oraz gospodarkę wodno-ściekową. Równie istotna ze względu na aspekt środowiskowy jest gospodarka energetyczna – badamy zużycie energii na każdym etapie łańcucha wartości, kontrolujemy stan techniczny urządzeń, lokalizujemy i likwidujemy elementy związane z niepotrzebną stratą energii, zwracamy też uwagę na wszystkie te aspekty przy nowych inwestycjach.

Dbamy także o nasz wpływ na społeczności lokalne, dlatego mimo braku wymagań prawnych w tym zakresie, przeprowadziliśmy proces uszczelnienia najbardziej uciążliwych zapachowo urządzeń w naszej oczyszczalni ścieków w Gdańsku (recykulacja oczyszczonych ścieków i kondensatu pary wodnej czy zawracanie i wykorzystanie gazów zrzutowych zamiast spalania ich na pochodniach). Przy okazji modernizacji rafinerii doprowadziliśmy gaz do okolicznych miejscowości.

[Sprawdź nasze wskaźniki: Środowisko](#)

Programy LOTOS wspierające ochronę środowiska

Ochrona bioróżnorodności Morza Bałtyckiego jest dla Grupy Kapitałowej LOTOS bardzo istotna z uwagi na nadmorskie położenie naszej rafinerii oraz cenne przyrodniczo tereny znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie Spółki. W partnerstwie z Fundacją Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego i Stacją Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu realizujemy projekt „**Kierunek Bałtyk**”, zakładający szeroki wachlarz działań na rzecz ochrony ginących gatunków fauny i flory Bałtyku, w tym niezwykle rzadkich morświnów. W ramach programu prowadzone są działania edukacyjne – podnoszące świadomość ekologiczną mieszkańców oraz turystów odwiedzających Pomorze.

Projektowi towarzyszą dwa streamingi live: z helskiego fokarium oraz z gniazda sokotów znajdującego na terenie rafinerii.

Społeczeństwo

Działania na rzecz lokalnych społeczności

Relacja ze społecznościami lokalnymi zamieszkującymi tereny naszego oddziaływania stanowi ważny element społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS. Czujemy się odpowiedzialni za te społeczności i dokładamy wszelkich starań, żeby rozwiązywać występujące wśród nich problemy społeczne.

NASZE AKCJE NA RZECZ LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI

- Grupa Kapitałowa LOTOS wraz z Polskim Związkiem Narciarskim od 2004 roku prowadzi **Narodowy Program Rozwoju Skoków Narciarskich „LOTOS Szukamy Następców Mistrza”**, zakładający wsparcie dla klubów sportowych z sekcją skoków narciarskich oraz kombinacji norweskiej. W ramach programu organizowane są także zawody z cyklu LOTOS Cup.
- W ramach programu **Piłkarska Przyszłość z LOTOSEM**, młodzi piłkarze oraz trenerzy mają możliwość szkolenia swoich umiejętności w Akademii Piłkarskiej LG oraz jednym z 14 klubów piłkarskich. Grupa Kapitałowa LOTOS sponsoruje zakup sprzętu sportowego, obozy piłkarskie oraz stypendia sportowe dla najzdolniejszych zawodników oraz dzieci w trudnej sytuacji materialnej.
- Program **LOTOS – Mistrzowie w pasach**, zapoznaje pasażerów samochodów z zasadami bezpieczeństwa, dobrymi nawykami dotyczącymi poprawnego zapinania pasów, a także montażu fotelików samochodowych dla dzieci. Odbyły się także lekcje z zasad bezpieczeństwa dla uczniów szkoły podstawowej w Jaśle.
- W ramach programu **Zdolni z LOTOSEM** kształcimy nauczycieli, aby doskonalili swoje umiejętności pracy z uzdolnionymi uczniami. Prowadzone są zajęcia pozalekcyjne z matematyki, fizyki i informatyki oraz odbywają się konkursy. Dodatkowo uczniowie są objęci opieką mentorską i otrzymują stypendia.
- Program **„Dynamiczni Seniorzy z Energią”** jest adresowany do osób 55+ chcących poprawić swoją kondycję fizyczną i zadbać o zdrowie. Oprócz cotygodniowych zajęć sportowych (trwających 15 tygodni) odbyły się Gminne Dni Seniora, podczas których miały miejsce konkursy i warsztaty. Seniorzy korzystali również z konsultacji medycznych lekarza specjalizacji geriatry i dietetyka i mieli możliwość wykonania różnych badań.
- Grupa Kapitałowa LOTOS już od 2013 roku jest mecenasem projektu **E(x)plory** – największej w Polsce inicjatywy wspierającej utalentowaną młodzież w realizacji innowacyjnych projektów naukowych oraz promującej ich osiągnięcia na arenie międzynarodowej. To przestrzeń, która łączy młodych ludzi, autorytety naukowe, start-upy i doświadczone przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, media, polskie szkoły i najlepsze uczelnie, duże miasta i małe miejscowości. Ma na celu popularyzować naukę wśród dzieci i młodzieży.
- Zrealizowaliśmy też programy edukacyjne, takie jak **„Zdolni z Czechowic-Dziedzic, miasta z zapalem”** oraz Konkurs **„Szukamy Geniusza IT”** realizowany we współpracy z Wyższą Szkołą Biznesu National-Louis University w Nowym Sączu.

Grupa LOTOS razem z Wyższą Szkołą Biznesu – National Louis University w Nowym Sączu inspirowały młodych do rozwoju w ramach projektu Geniusz IT. Konkurs „**Geniusz IT**” to popularyzacja informatyki i nowych technologii, a jednocześnie wyjątkowy program, który ma na celu wyrównywanie szans młodzieży szczególnie uzdolnionej. To okazja dla młodych ludzi do pokazania swoich wyjątkowych umiejętności i rozpoczęcia kariery w branży nowoczesnych technologii i przemysłu.

Pracownicy Grupy LOTOS wielokrotnie udowodniali, że mają wielkie serca i ogromną chęć pomagania potrzebującym. W 2018 roku zorganizowaliśmy kiermasz świąteczny, gdzie można było zakupić rękodzieło wykonane podczas Warsztatów Terapii Zajęciowej organizowanych przez **Caritas Archidiecezji Gdańskiej**. Zebrane pieniądze zostały przeznaczone na organizację wypoczynku i rehabilitacji osób niepełnosprawnych – podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS przygotowali świąteczne prezenty dla ponad 30 dzieci w ramach inicjatywy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Odpowiedzieli też na apel Komitetu Społecznego „Pod Parasolem”, który zwrócił się z prośbą o pomoc dla swoich podopiecznych. Organizowano również zbiórki ciepłych ubrań oraz zimowego obuwia dla osób ubogich i potrzebujących, będących w trudnej sytuacji materialnej, często bezdomnych – w ramach inicjatyw „Zupa na Monciaku” oraz „Zupa chyłońska”.

W ramach działań regionalnych odbyły się także: Dzień Przedszkolaka na stacjach LOTOS, Szlachetna Paczka, akcja wsparcia dla drużyny piłkarskiej juniorów Mławianka Mława.

Działalność sponsoringowa

Grupa Kapitałowa LOTOS wspiera inicjatywy i projekty społeczne. Naszą działalność sponsoringową skupiamy na obszarach sportu, kultury i sztuki oraz działaniach społecznych i ekologicznych realizowanych przede wszystkim w powiatach i województwach, w których zlokalizowane są nasze zakłady, a także w miejscach, gdzie prowadzimy działalność handlową, m.in. na naszych stacjach paliw.

W 2018 R. ZREALIZOWALIŚMY:

22

projekty z zakresu sponsoringu sportu

17

projektów z zakresu sponsoringu kultury

14

projektów z zakresu działań społecznych i ekologicznych

Sponsoring sportu

W ROKU 2018 W RAMACH SPONSORINGU SPORTU ZREALIZOWALIŚMY 22 PROJEKTY W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:

Sponsoring sportu

W ROKU 2018 W RAMACH SPONSORINGU SPORTU ZREALIZOWALIŚMY 22 PROJEKTY W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:

- Sponsoring Reprezentacji Polski w piłce nożnej (Polski Związek Piłki Nożnej), Reprezentacji skoków i biegów narciarskich (Polski Związek Narciarski) oraz sponsoring największej polskiej imprezy kolarskiej (Tour de Pologne).
- Współpraca sponsoringowa z Pomorskim Klubem Hokejowym oraz Akademickim Związkiem Sportowym, a także przy gali Fight Exclusive Night.
- Rajdy samochodowe – współpraca z LOTOS Rally Team, w barwach którego Kajetan Kajetanowicz i Maciek Szczepaniak po raz pierwszy wystartowali w Rajdowych Mistrzostwach Świata (WRC).
- Projekty ogólnopolskie i regionalne – w ramach projektów lokalnych wspieraliśmy między innymi: Stadion Letni, gdzie została zorganizowana Strefa Kibica podczas Mistrzostw Świata w piłce nożnej. Podobne strefy LOTOS zorganizował w Warszawie i we Wrocławiu. Zaangażowaliśmy się również w projekty żużlowe, m.in. Finał Złoty Kask, Mistrzostwa Polski Par Klubowych, Mecze żużlowej reprezentacji Polski (Polska – Dania oraz Polska – Szwecja), I Runda Speedway Euro Championship.
- Szkolenie dzieci i młodzieży – kontynuowaliśmy współpracę przy projektach o charakterze społeczno-sportowym, skierowanych do dzieci i młodzieży. Dotyczy to przede wszystkim piłki nożnej w postaci projektu „Piłkarska przyszłość z LOTOSEM”, sportów zimowych poprzez program „Szukamy Następców Mistrza” czy szkolenie młodzieży w zakresie siatkówki i koszykówki przez Trefl Gdańsk.

Sponsoring kultury

NAJWAŻNIEJSZE INICJATYWY Z ZAKRESU SPONSORINGU KULTURY PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ LOTOS W 2018 ROKU:

- współpraca przy projektach: LOTOS Siesta Festival, Teatr Atelier, Lato Teatralne – Sopot 2018, wydarzenia organizowane w Teatrze Szekspirowskim, współpraca przy tworzeniu filmu dokumentalnego „Jutro Ukraina”.
- LOTOS Jazz Festiwal, Dni Jasta, Dni Czechowic-Dziedzic, Jesienne spotkania z Teatrem, Międzynarodowy Festiwal Folkloru Karpat, Lato z Kulturą Powiatu Jasielskiego oraz Memoriał Majora Henryka Dobrzańskiego „Hubala”.
- Działania związane z obchodami 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. W roku 2018 wspieraliśmy również szereg projektów związanych z obchodami 100 - lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, m.in. Koncert dla Niepodległej, Narodowy Dzień Tenisa czy film „Kamerdyner”.

Działalność Fundacji LOTOS

Fundacja LOTOS od 2015 roku odpowiada za zarządzanie polityką dobroczynną Grupy Kapitałowej LOTOS. Misją Fundacji jest wszechstronna działalność społeczna, wnosząca pozytywny wkład w rozwój otoczenia społecznego i przyrodniczego.

FUNDACJA LOTOS REALIZUJE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE CELE DOTYCZĄCE:

- ochrony i promocji zdrowia,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska i walorów przyrodniczych Morza Bałtyckiego,
- nauki, edukacji i oświaty, oraz rozwoju techniki i innowacyjności,
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży,
- kultury i sztuki, w tym wsparcia działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem wartościowych dla regionu Morza Bałtyckiego inicjatyw kulturalnych,
- porządku i bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa publicznego oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- pomocy społecznej, w tym przede wszystkim w zakresie wyrównywania różnic społecznych dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych oraz osób pokrzywdzonych przez los, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS i ich rodzin,
- działalności charytatywnej,
- społecznej odpowiedzialności biznesu i zrównoważonego rozwoju,
- krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- rozwoju lokalnych inicjatyw społecznych i gospodarczych, w tym promowania współpracy międzysektorowej oraz rozwoju przedsiębiorczości,
- podtrzymania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- wspierania ratownictwa i ochrony ludności,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- zabezpieczania obiektów technicznych, urządzeń i przedmiotów mających historyczne znaczenie, a związanych z przemysłem naftowym i gazowniczym,
- popularyzowania i promocji wiedzy z dziedziny historii przemysłu naftowego i gazowniczego,
- tworzenia płaszczyzn wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami i instytucjami zainteresowanymi ochroną aparatury, sprzętu, dokumentów przemysłu naftowego i gazownictwa,
- dbałości o dziedzictwo kulturowe, wspierania kultury, ochrony zabytków polskiej kultury w zakresie związanym z przemysłem naftowym i gazowniczym, w tym w szczególności dotyczącym obszaru województwa pomorskiego.

W 2018 roku do Fundacji LOTOS wpłynęły 1033 wnioski z zapytaniami o otrzymanie wsparcia w formie darowizny. W ramach przeprowadzonych analiz w 2018 roku podjęto decyzję o dofinansowaniu 130 projektów kwotą 6 mln zł.

Najważniejszym kryterium, które brano pod uwagę przy wyborze projektów, był potencjał wyrównywania różnic społecznych. Największą pulę otrzymały projekty sportowe, ukierunkowane na wsparcie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży, takie jak wyjazdy sportowe, a także wspieranie działalności klubów sportowych.

Drugie w kolejności były inicjatywy promujące naukę i edukację – 152 uczniów jasielskich szkół podstawowych i przedszkoli brało udział w piątej edycji Jasielskiej Ligi Naukowej z LOTOSEM, zrealizowano 43 projekty naukowo-badawcze, artystyczne, humanistyczne i matematyczno-przyrodnicze.

Wsparliśmy również wiele projektów na rzecz kultury, związanych z ochroną dziedzictwa narodowego.

Szczególnie ważne dla nas było wsparcie finansowe leczenia naszych pracowników, zarówno obecnych, jak i emerytowanych oraz ich krewnych.

Dodatkowo Fundacja LOTOS działa na rzecz placówek użyteczności publicznej – wyposażyliśmy kilka jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z całej Polski, a z myślą o najmłodszych zakupiliśmy dwa inkubatory oraz głowicę USG wykorzystywaną przy znieczulaniu najmłodszych pacjentów dla Oddziału Kardiochirurgii Dziecięcej szpitala na gdańskiej Zaspie.

Przekazane w 2018 roku darowizny były zgodne ze statutowymi celami Fundacji LOTOS.

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

06. **ZASADY ZARZĄDZANIA**

Struktura zarządzania

Struktura Grupy Kapitałowej LOTOS

Grupę Kapitałową LOTOS tworzy 18 spółek bezpośrednio zależnych, z których część posiada własne grupy kapitałowe. Rolę Jednostki Dominującej pełni Grupa LOTOS S.A., będąc jednocześnie integratorem kluczowych funkcji zarządczych i wspierających. Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS skupiają się na poszukiwaniu, wydobyciu, produkcji oraz handlu produktami naftowymi oraz usługami.

Zarząd

Zarząd Grupy LOTOS S.A. odpowiada za prowadzenie spraw Grupy Kapitałowej oraz reprezentowanie jej we wszelkich czynnościach, z wyłączeniem tych, które są zastrzeżone dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej, a także spraw wykraczających poza zwykłe zarządzanie organizacją. Zakres czynności podlegających wyłączeniu reguluje Regulamin Zarządu. Czynności niewymagające uchwały Zarządu podejmowane są jednoosobowo – przez Prezesa oraz poszczególnych Członków Zarządu (wg ustalonego podziału kompetencyjnego).

Na mocy Uchwał Zarządu z dn. 01.03.2018 r. i 25.09.2018 r. zmianie uległa struktura organizacyjna Zarządu poprzez likwidację jednostek organizacyjnych: Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Rozwoju oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Produkcji, oraz utworzenie jednostek organizacyjnych i pionów: Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych, Wiceprezesa Zarządu ds. Korporacyjnych oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Produkcji i Handlu, którzy wraz z Prezesem Zarządu Grupy LOTOS S.A. kierują całokształtem działalności Spółki.

PODZIAŁ KOMPETENCYJNY ZARZĄDU GRUPY LOTOS S.A.

Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu ds. Inwestycji i Innowacji	Wiceprezes Zarządu ds. Produkcji i Handlu	Wiceprezes ds. Finansowych	Wiceprezes ds. Korporacyjnych
Strategia i Rozwój	Efektywność	Produkcja Rafineryjna	Finanse	Compliance
Infrastruktura Krytyczna i Sprawy Obronne	Realizacja Projektu EFRA	Technika, Utrzymanie, Ruch, Remonty	Relacje Inwestorskie	Nadzór Właścicielski
Biuro Zarządu	Innowacje	Efektywność Produkcji	Kontroling	Kadry
Ochrona Informacji	Rozwój Technologii	Bezpieczeństwo i Higiena Pracy	Informatyka	Komunikacja
Zarządzanie Łańcuchem Dostaw	Zarządzanie Projektem	Ochrona Środowiska	Zakupy	Marketing
Biuro Prawne		Obrót Surowcami	Planowanie i Sprawozdawczość	Zarządzanie Procesami
Zarządzanie Ryzykiem Korporacyjnym		Logistyka		Organizacja i System Zarządzania
Bezpieczeństwo Wewnętrzne		Handel Produktami Rafineryjnymi		
Audyt, Kontrola				

 Więcej na temat kompetencji poszczególnych członków Zarządu i jego regulaminu

SKŁAD ZARZĄDU GRUPY LOTOS WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2018 R.:

- **Mateusz Aleksander Bonca** – Prezes Zarządu
- **Jarosław Kawula** – Wiceprezes Zarządu ds. Produkcji i Handlu
- **Patryk Demski** – Wiceprezes Zarządu ds. Inwestycji i Innowacji
- **Robert Sobków** – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych
- **Jarosław Wittstock** – Wiceprezes Zarządu ds. Korporacyjnych

 Skład Zarządu Grupy LOTOS

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki. Jej uprawnienia obejmują m.in. opiniowanie (w tym wnoszenie wniosków i propozycji) wszelkich spraw związanych z działalnością organizacji, delegowanie swoich członków do pełnienia określonych funkcji oraz powoływanie stałych lub doraźnych komitetów pełniących nadzór nad określonymi obszarami działalności Grupy Kapitałowej. W Grupie LOTOS na stałe działają trzy komitety: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania, pełniąc rolę organów doradczych, pomocniczych i opiniotwórczych.

Rada Nadzorcza, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, wybiera biegłego rewidenta, który jest rekomendowany istotnym spółkom Grupy Kapitałowej do przeprowadzenia badania ich sprawozdań finansowych.

SKŁAD RADY NADZORCZEJ GRUPY LOTOS WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2018 R.:

- **Beata Kozłowska-Chyła** – Przewodnicząca
- **Piotr Ciach** – Wiceprzewodniczący
- **Katarzyna Lewandowska** – Sekretarz
- **Agnieszka Szklarczyk-Mierzwa** – Członek
- **Dariusz Figura** – Członek
- **Mariusz Golecki** – Członek
- **Adam Lewandowski** – Członek
- **Grzegorz Rybicki** – Członek

 Więcej informacji o Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS

Walne Zgromadzenie

Kompetencje Walnego Zgromadzenia obejmują szereg spraw, których zakres jest opisany w Statucie Grupy LOTOS. Wszelkie sprawy zgłaszane są uprzednio Radzie Nadzorczej do rozpatrzenia. Regulamin Walnych Zgromadzeń Grupy LOTOS S.A. reguluje zasady zwoływania i odwoływania Walnego Zgromadzenia (jak też jego przebiegu oraz sposobu przeprowadzenia wyborów do Rady Nadzorczej) oraz zasady uczestnictwa i wykorzystania prawa głosu.

 Więcej na temat Walnych Zgromadzeń w Grupie LOTOS

Ład korporacyjny

Ład Korporacyjny Grupy Kapitałowej LOTOS to zbiór etycznych zachowań i dobrych praktyk, do których stosujemy się w naszej działalności. Regulacje te wspomagają zapewnienie równowagi pomiędzy interesami wszystkich podmiotów zaangażowanych w funkcjonowanie naszych spółek. Budują wartość firmy i zwiększają wiarygodność w oczach naszych akcjonariuszy, co podnosi konkurencyjność rynkową Grupy.

PRZESTRZEGANIE ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS MA NA CELU:

- zapewnienie przejrzystości działania Grupy LOTOS, jako spółki giełdowej,
- zwiększenie zaufania w relacjach z interesariuszami,
- zwiększenie otwartości i dostępności dla inwestorów,
- konsekwentne budowanie wartości spółki dla akcjonariuszy.

Raportujemy wszystkie naruszenia zasad ładu korporacyjnego, zarówno zdarzenia o charakterze incydentalnym, jak i długotrwałym. Dane są publikowane analogicznie jak raporty bieżące i umieszczane w dwóch wersjach językowych w internetowym serwisie relacji inwestorskich spółki.

 [Raporty ładu korporacyjnego](#)

Etyka i przeciwdziałanie korupcji

Program etyczny

Skuteczne i etyczne zarządzanie kulturą organizacyjną w Grupie Kapitałowej LOTOS jest możliwe dzięki Programowi Etycznemu, będącym fundamentem naszych działań. Buduje on wartość dla naszych pracowników i interesariuszy zewnętrznych.

W SKŁAD PROGRAMU ETYCZNEGO WCHODZĄ:

Kodeks Etyki

Rzecznik ds. etyki

Kanały zgłoszeniowe naruszeń kodeksu

Edukacja pracowników

Łatwa komunikacja

Kodeks Etyki zawiera zasady i opisuje system wartości etycznych firmy, którymi nasi pracownicy powinni kierować się w pracy i w relacjach z kluczowymi grupami interesariuszy. Naruszenia Kodeksu Etyki są zgłaszane i rozpatrywane przez Rzecznika ds. etyki. Stoi on na straży przestrzegania Kodeksu w Grupie Kapitałowej LOTOS.

Rzecznik ds. etyki jest do dyspozycji każdego pracownika i kontrahenta Grupy Kapitałowej LOTOS.

DOSTĘPNE FORMY KONTAKTU Z RZECZNIKIEM TO:

- bezpośrednie spotkanie w porze dogodnej dla pracownika, umówione wcześniej przez telefon,
- rozmowa telefoniczna lub nagranie wiadomości dla Rzecznika (nr tel.+48 58 308 80 70),
- przesłanie e-maila na adres: liniaetyki@grupaLOTOS.pl,
- wypełnienie formularza zgłoszenia na stronie: www.LOTOS.pl,
- wysłanie pisma ze zgłoszeniem pocztą tradycyjną.

Prowadzimy działalność zgodnie ze Zbiorem Dobrych Praktyk Spótek Notowanych na GPW. Spójność z tymi zasadami pozwala budować kulturę etyczną firmy, co przekłada się na kształtowanie naszych relacji z otoczeniem rynkowym i stanowi istotny element budowania naszej pozycji rynkowej.

Więcej na temat Kodeksu Etycznego Grupy Kapitałowej LOTOS

Kodeks etyki do pobrania

Przeciwdziałanie nadużyciom

Ponadto w Grupie działa Polityka Przeciwdziałania Nadużyciom, która ma za zadanie podnosić bezpieczeństwo naszych procesów biznesowych, poprzez zarządzanie ryzykiem potencjalnych nadużyć. Dzięki systemowi przeciwdziałania nadużyciom minimalizujemy możliwość ich wystąpienia, ograniczamy ich szkodliwe skutki oraz mobilizujemy zasoby przyspieszające powrót organizacji do sytuacji poprzedzającej. Nasi interesariusze mogą zgłaszać wszelkie podejrzenia dotyczące nieprawidłowości i/lub nadużyć w ramach Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do Biura Audytu Wewnętrznego Grupy LOTOS.

W naszej organizacji nie ma przyzwolenia na żaden rodzaj nadużyć, w tym również korupcję. Od 2014 r. należymy do grona sygnatariuszy globalnej inicjatywy United Nations Global Compact Call to Action on Anti-Corruption, jednoczącej biznes w walce z wszelkimi przejawami korupcji. Polityka i procedury antykorupcyjne znane są nie tylko członkom zarządów, ale i wszystkim pracownikom 13 spółek należących do Grupy Kapitałowej. Każdy nowo przyjmowany pracownik w ramach szkoleń otrzymuje podstawowe informacje dotyczące Polityki Przeciwdziałania Nadużyciom oraz odpowiedzialności pracowników w tym zakresie.

Aby ograniczyć ryzyko pojawienia się nadużyć, korupcji oraz innych nieprawidłowości, podjęliśmy szereg działań, dzięki którym monitorujemy na bieżąco kwestię przestrzegania przyjętych przez nas standardów antykorupcyjnych. Kładziemy również nacisk na edukację naszych pracowników, w 2018 r. w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS przeprowadzono coroczne szkolenia z tego zakresu. Budowanie świadomości i zaangażowania kadry kierowniczej i wszystkich pracowników zmniejsza podatność organizacji na potencjalne zagrożenia.

PROGRAMY I POLITYKI PRZYJĘTE PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ LOTOS SŁUŻĄCE ZAPOBIEGANIU I WYKRYWANIU NADUŻYĆ:

- Program Zarządzania Ryzykiem Nadużyć – w jego ramach prowadzone są edukacja o identyfikacji zagrożeń, przekazywanie informacji o odpowiedzialności za działania i przestępstwa korupcyjne oraz implementacja mechanizmów ograniczających te zagrożenia. Odpowiada również za realizację postępowań wyjaśniających w przypadku zgłoszonych podejrzeń nadużyć.
- Polityka Przeciwdziałania Nadużyciom w Grupie Kapitałowej LOTOS – zawiera ona stanowisko Zarządu w kwestii nadużyć oraz proces postępowania i kanały zgłaszania w przypadku podejrzenia zaistnienia nadużycia.
- Karta Zarządzania Ryzykiem – określa sposób zarządzania i monitorowania ryzyka, a także Plan Ograniczania Ryzyka.
- Klauzula CSR, a także klauzula antykorupcyjna – stosowana w zapytaniach ofertowych oraz umowach zawieranych przez Grupę Kapitałową LOTOS.
- Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem Nadużyć, wyodrębniony w ramach Biura Audytu Wewnętrznego.
- Dział Weryfikacji Kontrahentów Grupy Kapitałowej LOTOS.

Do działań przeciw nadużyciom należy również nałożenie na wszystkie spółki Grupy Kapitałowej obowiązku weryfikacji kontrahentów zgodnie z procedurą oraz przestrzeganie Polityki Przeciwdziałania Nadużyciom.

Polityka Przeciwdziałania Nadużyciom

Etyczny łańcuch dostaw

Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS wpływa na wiele aspektów społecznych i środowiskowych, dlatego dbamy o to, by nasz łańcuch dostaw, od poszukiwania i eksploatacji złóż, przez produkcję, po sprzedaż gotowych produktów i usług, był odpowiedzialny.

ŁAŃCUCH DOSTAW W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

WSPIERAMY BUDOWANIE WARTOŚCI W CAŁYM ŁAŃCUCHU DOSTAW GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS POPRZEZ:

- dążenie do efektywnego wykorzystania aktywów w całym łańcuchu wartości,
- aktywne zarządzanie szansami i ryzykami,
- tworzenie innowacji technologicznych podnoszących konkurencyjność na rynku,
- usprawnianie procesów zapewniające bezpieczeństwo ludzi i środowiska naturalnego.

[Zobacz nasz model biznesowy i strategię na lata 2017–2022](#)

Budujemy wartość dla otoczenia w segmentach wydobycia, produkcji i handlu.

W SEGMENTCIE WYDOBYCIA BUDUJEMY WARTOŚĆ DLA OTOCZENIA POPRZEZ:

- uczestnictwo w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko.

W SEGMENTCIE PRODUKCJI BUDUJEMY WARTOŚĆ DLA OTOCZENIA POPRZEZ:

- dbanie o bezpieczeństwo w otoczeniu zakładów produkcyjnych,
- minimalizowanie negatywnego oddziaływania na środowisko.

W SEGMENTCIE HANDLU BUDUJEMY WARTOŚĆ DLA OTOCZENIA POPRZEZ:

- zarządzanie siecią 495 stacji paliw,
- sprzedaż 11 689 tys. ton produktów w 2018 roku,
- udział Grupy Kapitałowej LOTOS w krajowym rynku paliw wynoszący 31,4% w 2018 roku,
- rozwijanie produktów i usług,
- innowacje produktowe i w sferze usług odpowiadające potrzebom klientów.

Budujemy etyczny łańcuch dostaw

Budując etyczny łańcuch dostaw, dobieramy naszych kontrahentów z uwagą. Współpracujemy jedynie z firmami i organizacjami, które – tak jak Grupa Kapitałowa LOTOS – przestrzegają zasad odpowiedzialności biznesu. Na podstawie standardów i wymogów, które mamy w stosunku do naszych dostawców, przeprowadzamy audyty ze stopniem ich wdrożenia oraz działań doskonalących proces.

Prawa człowieka – wpływ na łańcuch wartości

Na każdym etapie łańcucha dostaw są ludzie, którzy tworzą produkt, transportują go lub prowadzą sprzedaż. Grupa Kapitałowa LOTOS respektuje prawa człowieka, dlatego współpracuje tylko z firmami działającymi legalnie, prowadząc działalność biznesową w otoczeniu, w którym obowiązuje system prawny regulujący kwestie praw człowieka. Kontrahenci Grupy Kapitałowej LOTOS są zobligowani do przestrzegania powszechnie akceptowanego systemu wartości, szanowania swoich pracowników i godnego ich traktowania. Dzięki tym zasadom możliwe jest tworzenie łańcucha dostaw w sposób etyczny.

Grupa Kapitałowa LOTOS dąży do tego, aby wszystkie zapytania ofertowe w ramach procesu wyboru kontrahenta oraz umowy, zawierane zarówno z nowymi, jak i dotychczasowymi dostawcami, zawierały klauzule dotyczące społecznej odpowiedzialności (CSR), dotyczące: BHP, zasad i standardów postępowania, etyki, braku konfliktu interesów, antykorupcji, ochrony środowiska, przestrzegania praw człowieka, wpływu na społeczeństwo. Stosowanie klauzul w umowach podpisywanych przez spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS ma charakter obligatoryjny.

Strategia dotycząca odpowiedzialności społecznej w obszarze łańcucha dostaw Grupy Kapitałowej LOTOS została stworzona na bazie metodologii projektu Corporate Human Rights Benchmark.

Zarządzanie ryzykiem

Grupa Kapitałowa LOTOS jest społecznie odpowiedzialna i kieruje się zasadami zrównoważonego rozwoju. W ramach zarządzania ryzykiem korporacyjnym identyfikuje w swojej działalności ryzyka i prowadzi działania mające na celu eliminację tych związanych z kwestiami pracowniczymi, społecznymi, z poszanowaniem praw człowieka, środowiska naturalnego oraz prowadzi działania przeciw korupcji.

W Grupie Kapitałowej LOTOS wdrożony został system zarządzania ryzykiem korporacyjnym (*ang. Enterprise Risk Management, ERM*). System ten wspiera skuteczną realizację strategii i procesów biznesowych. Zasady te wdrożono w ramach Polityki zarządzania ryzykiem korporacyjnym.

Model zarządzania ryzykiem

Mechanizmy modelu zarządzania ryzykiem wbudowane są w istniejące procesy biznesowe, składają się na niego 3 linie obrony, które dostosowane są do specyfiki danej działalności oraz skali potencjalnych skutków ryzyka, które mogą wpływać na wyniki Grupy Kapitałowej.

MODEL ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

1 LINIA OBRONY

Biznes

- ▶ operacyjne zarządzanie ryzykiem
- ▶ opracowanie procedur operacyjnych
- ▶ identyfikowanie i ocena ryzyka na etapie decyzji biznesowych oraz okresowe przeglądy ryzyka w procesach i projektach

2 LINIA OBRONY

Ryzyko, Finanse, Compliance

- ▶ ustalenie zasad zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej LOTOS
- ▶ powiązanie zarządzania ryzykiem ze strategią Grupy Kapitałowej LOTOS
- ▶ prognozowanie i kształtowanie profilu ryzyka Grupy Kapitałowej LOTOS

3 LINIA OBRONY

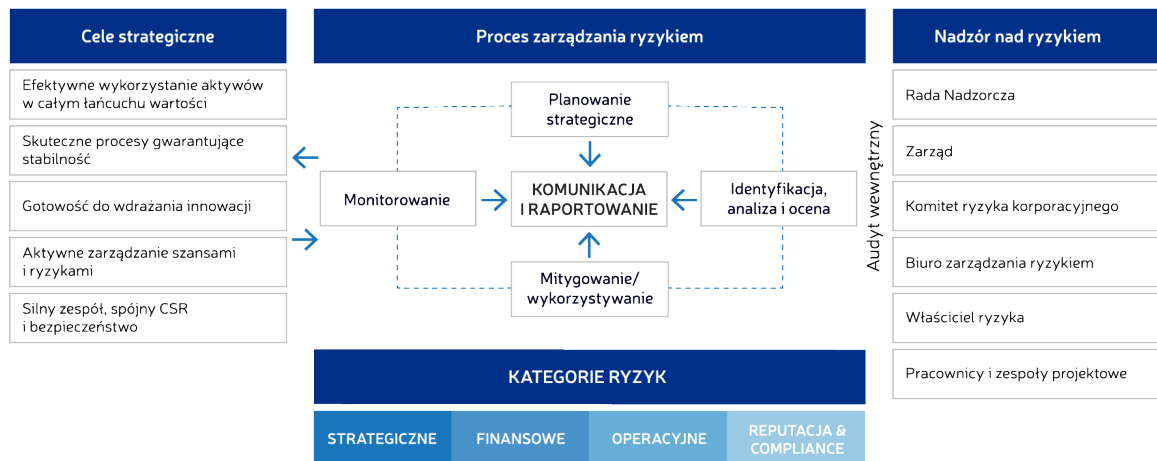
Audyt wewnętrzny

- ▶ niezależna ocena skuteczności i adekwatności procesu zarządzania ryzykiem w GKL

Struktura systemu zarządzania ryzykiem (ERM)

Działania systemu ERM koncentrują się na kluczowych ryzykach, w szczególności na prognozowaniu ich wpływu na działalność i wyniki spółki. Pozwala to na opracowanie działań wyprzedzających, które mogą wpłynąć na ograniczenie lub wykorzystanie ryzyka lub jego skutków. Jest to kluczowa funkcjonalność systemu obecnie wzmocniana w Grupie Kapitałowej LOTOS.

SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Proces zarządzania ryzykiem

Zarządzanie szansami oraz zagrożeniami na szczeblu korporacyjnym realizowane jest w ramach procesu zakładającego:

- identyfikację ryzyk – ryzyka identyfikowane są w kontekście realizowanych celów strategicznych oraz operacyjnych (rocznych),
- analizę i ocenę ryzyk – ocena odbywa się w 2 perspektywach czasowych: rocznej i długoterminowej. Kryteriami oceny są zarówno skutki finansowe, jak i reputacyjne, agregowane jako wpływ na parametry pozafinansowe: wizerunek, środowisko i ludzi,
- ustalenie sposobu postępowania z ryzykiem – dla każdego z istotnych ryzyk ustalany jest bieżący sposób zarządzania, wskazywane są środki kontroli i mechanizmy zabezpieczające. Dla najważniejszych ryzyk (tzw. TOP RISK) przygotowywane są szczegółowe karty zarządzania danym ryzykiem – planowane są działania ograniczające zagrożenia i wykorzystujące szanse, także sposób postępowania na wypadek materializacji ryzyka,
- wdrożenie działań ograniczających zagrożenia i wykorzystujących szanse – realizacja zadań zdefiniowanych w planach postępowania z ryzykiem – oraz bieżące monitorowanie ich statusu,
- monitorowanie wskaźników ryzyka – dla najważniejszych ryzyk definiowane są wskaźniki ryzyka (*KRI – key risk indicator*), które pozwalają na monitorowanie poziomu ekspozycji na ryzyko oraz prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, zgodnie z przyjętymi zasadami,
- przeglądy ryzyk – okresowo (półrocznie), dokonywane są przeglądy i aktualizacja oceny wszystkich zdefiniowanych ryzyk,
- komunikacja i raportowanie – na każdym etapie procesu wdrożono standardy komunikowania i raportowania wyników realizowanych działań; Zarząd i Rada Nadzorcza systematycznie otrzymują kwartalny raport o ryzyku w organizacji oraz skuteczności podejmowanych działań mających na celu jego ograniczenie lub wykorzystanie,
- rocznie analizowana jest skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem oraz podejmowane są decyzje dotyczące kierunków dalszego rozwoju systemu ERM.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Zarządzanie ryzykiem a zmiany klimatyczne i nowe wymagania rynku

Grupa Kapitałowa LOTOS jest spółką giełdową, dlatego utrzymuje system zapewnienia zgodności (zwany dalej Systemem Compliance), który obejmuje wszystkie komórki organizacyjne oraz spółki zależne. Do działań systemu Compliance należy zapobieganie i ograniczanie ryzyka prawnego poprzez zapewnienie zgodności prowadzonej działalności z wymaganiami prawnymi.

Grupa Kapitałowa LOTOS analizuje możliwy wpływ megatrendów związanych ze zmianami klimatu poprzez identyfikację szans i zagrożeń dla swojej działalności i perspektyw rozwoju.

Kluczowe ryzyka wynikające ze zmian klimatycznych dla GL S.A. to ryzyka regulacyjne dotyczące spełnienia wymaganych poziomów dla Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) oraz Narodowego Celu Redukcyjnego (NCR) w roku 2020 (odpowiednio poziom 8,5% dla NCW i 6% dla NCR).

Uzyskanie odpowiedniej zawartości biokomponentów w paliwach dla silników spalinowych (realizacja NCW) jest niezwykle trudne do spełnienia i wymaga poniesienia bardzo dużych kosztów dla całej branży, biorąc pod uwagę możliwości technologiczne (wymagania dotyczące jakości paliw) i rynkowe (ograniczony rynek dostawców).

Potencjalną konsekwencją braku realizacji wymaganego poziomu NCW są bardzo duże kary finansowe. W związku z powyższym Grupa LOTOS uczestniczy wraz z innymi kluczowymi przedstawicielami branży w dialogu legislacyjnym z Ministerstwem Energii w zakresie możliwości wypełnienia obowiązków prawnych.

Podobny problem dotyczy Narodowego Celu Redukcyjnego (redukcja emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia paliw), którego realizacja przy obecnych regulacjach jest utrudniona z uwagi na potrzebę poniesienia dużych kosztów oraz, podobnie jak w przypadku NCW, ograniczony rynek mechanizmów redukcji emisji. Grupa LOTOS analizuje i

wykorzystuje wszelkie efektywne możliwości redukcji emisji oraz prowadzi dialog z Regulatorem w zakresie sposobów realizacji wymaganego poziomu NCR.

Oprócz identyfikowanych i adresowanych zagrożeń Grupa LOTOS dostrzega także szanse wynikające ze zmian klimatycznych oraz trendów makroekonomicznych i realizuje coraz więcej projektów wpisujących się w powyższe megatrendy.

Jednym z nich jest aktywne wejście na rynek elektromobilności. Realizowany jest projekt Niebieski Szlak, w ramach którego na stacjach LOTOS uruchomiono pierwszych 12 punktów ładowania pojazdów elektrycznych na trasie pomiędzy Trójmiastem a Warszawą. W ciągu najbliższych kilku lat planowane jest uruchomienie następnych punktów przy drogach ekspresowych i autostradach – do końca I kwartału 2020 r. ma powstać kolejnych 38 punktów.

W 2020 r. wejdą w życie kolejne restrykcje związane z ochroną środowiska. Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO) wprowadza nowy globalny limit na zawartości siarki w paliwach żeglugowych z obecnych 3,5% do 0,5% m/m. Dlatego też LOTOS prowadzi projekt, który pozwoli zwiększyć udział paliw niskoemisyjnych dzięki wykorzystaniu LNG jako paliwa dla statków. Odpowiedzią na nowe regulacje jest również Projekt EFRA, dzięki któremu koncern rozwiąże problem tzw. ciężkiej pozostałości z przerobu ropy. Obecnie produkuje się z niej, poza ważnym dla budowy dróg asfaltem, również wysokosiarkowy ciężki olej opałowy, wykorzystywany głównie jako paliwo żeglugowe. Jest to produkt obciążony tzw. ujemną marżą, czyli sprzedawany taniej niż ropa, poza tym nieekologiczny. Jego sprzedaż, już dziś bardzo trudna, od 2020 roku będzie prawie niemożliwa. Dzięki EFRZE na rynek trafi ok. 1,1 mln ton doskonałej jakości paliw, głównie oleju napędowego, wyprodukowanych właśnie z ciężkiej pozostałości.

Oprócz działań stricte biznesowych, Grupa LOTOS S.A. jest aktywna w obszarze budowania świadomości zastosowania wodoru w transporcie. Z inicjatywy Grupy LOTOS S.A. powstał Klaster Technologii Wodorowych i Czystych Technologii Energetycznych, którego misją jest inicjowanie działań na rzecz zwiększenia znaczenia technologii wodorowych.

W ramach realizowanej strategii koncern dąży do uzyskania pozycji lidera w obszarze paliw nowej generacji. Aby te plany urzeczywistnić, Pion Innowacji inicjuje i koordynuje realizację projektów innowacyjnych, m.in. przedstawiciele Grupy LOTOS podpisali we wrześniu 2018 r. dokumenty inicjujące wspólną działalność badawczo-rozwojową z Politechniką Warszawską. Współpraca polegać będzie na przygotowaniu prototypów wybranych urządzeń z obszaru niskoemisyjnego transportu oraz magazynowania energii. Podobny dokument w marcu 2019 r. podpisano z Politechniką Gdańską.

Bezpieczeństwo procesowe

Dla Grupy Kapitałowej LOTOS bezpieczeństwo jest niekwestionowanym priorytetem. Dotyczy ono zarówno naszych pracowników, pracowników podwykonawców realizujących prace na rzecz naszej firmy, naszych klientów, jak i środowiska naturalnego oraz ludności zamieszkującej tereny usytuowane wokół miejsc, w których prowadzimy naszą działalność.

We wszystkich naszych spółkach stosujemy najlepsze praktyki dotyczące utrzymania najwyższego poziomu bezpieczeństwa i integralności infrastruktury technicznej.

DO NAJWAŻNIEJSZYCH Z NICH NALEŻĄ:

- W Grupie LOTOS są to tzw. badania zerowe materiałów i urządzeń, utrzymanie ruchu oparte na działaniach predykcyjnych i prewencyjnych, program inspekcji i testów dozorowych, program badań nieniszczących (Non Destructive Testing) – badania grubości ścianek aparatów i rurociągów, program RBI (Risk Based Inspection), cykliczne remonty instalacji technologicznych, realizacja corocznych planów przeglądów profilaktycznych urządzeń, monitoring korozji, testy funkcjonalne systemów zabezpieczeń i blokad technologicznych, zarządzanie krytycznością urządzeń w zakresie czasu reakcji, a także zarządzanie zasobami części zamiennych i zakresami badań profilaktycznych.
- W spółce LOTOS Asphalt prowadzone jest monitorowanie bezpieczeństwa, a odstępstwa w tym zakresie są poddawane działaniom korygującym i zapobiegawczym.
- W LOTOS Infrastruktura istnieje monitoring wizyjny obiektów, monitoring szczelności den w zbiornikach, monitoring zapętnienia zbiorników – zabezpieczenie przed przelaniem i monitoring tac przeciwrozlewowych zbiorników.
- W spółce LOTOS Oil Sp. z o.o. z kolei prowadzony jest rejestr wyposażenia pomiarowego, który uwzględnia okresy wymaganych sprawdzeń, wzorcowań czy legalizacji. Instalacje są na bieżąco kontrolowane przez pracowników. Wszelkie nieprawidłowości w działaniu instalacji produkcyjnych, jak wycieki i nieszczelności lub uszkodzenia elementów konstrukcyjnych budowli, są zgłaszane i likwidowane na bieżąco. Stosowane surowce oraz wytwarzane produkty zaklasyfikowane są pod względem temperatury zapłonu, w większości przypadków, jako pozaklasowe. Dzięki temu ryzyko wystąpienia ich zapłonu lub też wybuchu jest niewielkie. W przypadku rozszczelnienia się zbiornika bądź instalacji negatywny wpływ tego zdarzenia na środowisko został ograniczony do minimum dzięki posadowieniu zbiorników w tacach przeciwrozlewowych o odpowiedniej pojemności. Część z posiadanych zbiorników wyposażona została także w drugie dna wraz z systemem informującym o wystąpieniu nieszczelności. W spółce obowiązuje Procedura OIL.47.01.00.00 reagowanie na awarie i sytuacje kryzysowe, której celem jest zapewnienie sprawnego i skutecznego zarządzania sytuacją kryzysową, tak by jej wpływ na zdrowie ludzi i środowisko, a także straty finansowe były ograniczone do minimum.

Dzięki naszym działaniom profilaktycznym, prowadzonym na wielu płaszczyznach, wypadki w naszych zakładach są incydentami niezwykle rzadkimi. Sytuacje niebezpieczne staramy się identyfikować na jak najwcześniejszym etapie.

W 2018 roku zarejestrowaliśmy **32** zdarzenia związane z bezpieczeństwem procesowym.

- **24** z nich zostały rozpoznane we wczesnej fazie przypadków (zaliczane do kategorii Tier 2), co pozwoliło na szybkie działanie i zapobiegnięcie przekształceniu się w zagrożenie pierwszego stopnia.
- **8** zdarzeń zaliczonych zostało do kategorii Tier 1, tj. zagrożen pierwszego stopnia.

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

07. O RAPORCIE

X Raport Zintegrowany Grupy Kapitałowej LOTOS

W 2009 roku, jako pierwsza spółka w Polsce, wprowadziliśmy nowy model raportowania, spełniający jednocześnie wymogi sprawozdawczości finansowej oraz raportowania z dziedziny zrównoważonego rozwoju. I w ten właśnie sposób rozpoczęliśmy naszą przygodę z raportowaniem zintegrowanym, która trwa do dziś. Od początku robimy to w pełnym przekonaniu, że transparentność podejmowanych przez nas działań jest sprawą kluczową dla rozwoju naszego biznesu. Proces zbierania istotnych danych i ich publikacja są także ważnym elementem strategii biznesowej Grupy Kapitałowej LOTOS oraz strategii CSR, które zakładają aktywny dialog z jej interesariuszami.

W tym roku mamy przyjemność zaprezentować Państwu dziesiąty, jubileuszowy Zintegrowany Raport Roczny Grupy Kapitałowej LOTOS, w którym podsumowujemy działalność całej organizacji w 2018 roku. Publikacją, podobnie jak w latach ubiegłych, chcemy przybliżyć naszym interesariuszom informacje na temat sposobu funkcjonowania Grupy Kapitałowej, jej modelu biznesowego, strategii, procesu budowy wartości, a także dzielić się wynikami i osiągnięciami z perspektywy wszystkich naszych kapitałów.

Informacje zawarte w raporcie dotyczą okresu od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku i opisują stan na koniec roku (w odosobnionych przypadkach, zaznaczonych w treści raportu, dotyczą innego okresu). Raportowanie odbywa się w cyklu rocznym. Ostatni Zintegrowany Raport Roczny Grupy Kapitałowej LOTOS został wydany w 2018 roku i dotyczył 2017 roku.

RAPORT ZA 2018 ROK, POZA GRUPĄ LOTOS S.A., OBEJMUJE SWOIM ZASIĘGIEM WSZYSTKIE SPÓŁKI BEZPOŚREDNIO ZALEŻNE:

- LOTOS UPSTREAM SP. Z O.O.
  - LOTOS PETROBALTIC S.A.
  - LOTOS OIL SP. Z O.O.
  - LOTOS ASFALT SP. Z O.O.
  - LOTOS SERWIS SP. Z O.O.
  - LOTOS PALIWA SP. Z O.O.
  - LOTOS LAB SP. Z O.O.
  - LOTOS INFRASTRUKTURA S.A.
  - LOTOS TERMINALE S.A.
  - LOTOS KOLEJ SP. Z O.O.
  - LOTOS OCHRONA SP. Z O.O.
  - LOTOS STRAŻ SP. Z O.O.
-

DODATKOWO, ZE WZGLĘDU NA ICH SZCZEGÓLNE ZNACZENIE, CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI I SKALĘ ODDZIAŁYWANIA NA OTOCZENIE, DO RAPORTOWANIA CZĘŚCI WSKAŹNIKÓW WŁĄCZONO TAKŻE WYBRANE SPÓŁKI POŚREDNIO ZALEŻNE:

- AB LOTOS Geonafta
- LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.
- RCEkoenergia Sp. z o.o.
- Energobaltic Sp. z o.o.
- LOTOS Exploration and Production Norge AS.*
- SPV Baltic Sp. z o.o.

* Zakres raportowania danych dla spółki LOTOS E&P Norge AS jest ograniczony w stosunku do pozostałych ze względu na fakt, że spółka jest licencjodawcą, przez co wszystkie kwestie środowiskowe (i inne kwestie operacyjne) są raportowane przez operatorów.

Tegoroczny Zintegrowany Raport Roczny Grupy Kapitałowej LOTOS został przygotowany w oparciu o wytyczne rekomendowane przez International Integrated Reporting Council (IIRC), wytyczne międzynarodowego standardu raportowania Global Reporting Initiative (GRI) oraz o odpowiadający mu suplement sektorowy dla branży paliwowej i gazowniczej „GRI 4 Sector Disclosures Oil & Gas”. Do 2017 roku spółka raportowała w oparciu o wytyczne standardu GRI G-4, w raporcie za rok 2018 po raz pierwszy wykorzystano wytyczne aktualnego standardu GRI Standards, poziom core.

W tegorocznej edycji raportu ponownie odnieśliśmy się do Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, wskazując nasze szczegółowe działania na rzecz globalnych wyzwań społecznych i środowiskowych. Raport uwzględnia również kierunki najnowszego prawodawstwa unijnego w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych oraz dotyczących różnorodności.

Jak powstawał Raport?

Proces definiowania treści tegorocznego raportu został skonstruowany w oparciu o 3 etapy: identyfikację, priorytetyzację oraz walidację. Ponadto przygotowując poszczególne treści, staraliśmy się także sprostać czterem zasadom określonym przez standard:

- istotności prezentowanych informacji,
- włączenia w proces tworzenia raportu interesariuszy Grupy Kapitałowej LOTOS,
- pokazania szerszego kontekstu zrównoważonego rozwoju oraz
- kompletności prezentowanych treści.

W pierwszym etapie procesu stworzyliśmy listę tematów, które są najmocniej powiązane z obszarami naszych oddziaływań ekonomicznych, społecznych i środowiskowych i jednocześnie są istotne dla naszych interesariuszy. Analizie poddaliśmy także trendy i wyzwania zrównoważonego rozwoju oraz wytyczne strategii agend rządowych i Unii Europejskiej w tym zakresie.

By dowiedzieć się, które z rozpoznanych tematów są najbardziej istotne dla interesariuszy LOTOSU, przeprowadziliśmy internetowe badanie ankietowe wśród wytypowanej grupy ponad 200 interesariuszy Grupy Kapitałowej LOTOS oraz wśród fanów Grupy LOTOS na portalu Facebook (umieszczono post z linkiem do ankiety).

Następnie przeprowadziliśmy wywiady pogłębione z członkami zarządu Grupy LOTOS, by poznać ich strategiczną perspektywę i oczekiwania względem raportu. Wnioski płynące z ankiet i spotkań z prezesami pozwoliły nam dokonać finalnej priorytetyzacji tematów do tegorocznego raportu. Pod uwagę wzięte zostały dwa kluczowe aspekty: znaczenie danego tematu dla funkcjonowania i oddziaływania Grupy Kapitałowej LOTOS oraz znaczenie dla oceny i decyzji interesariuszy. Zastosowane kryteria pozwoliły na wyłonienie aspektów raportowania o różnym poziomie istotności dla LOTOSU i dla otoczenia w podziale na trzy grupy: niska istotność, średnia istotność, wysoka istotność.

Aspekty, które znalazły się w grupie zagadnień najbardziej istotnych, ostatecznie zostały poddane walidacji, a więc zweryfikowane zostało oddziaływanie LOTOSU do wewnątrz i do otoczenia. Pełną listę aspektów przyporządkowanych do grup istotności prezentuje [Matryca Istotności](#). Następnie do każdego z nich przyporządkowane zostały aspekty wskazane w standardzie GRI oraz w odpowiadającym mu suplementie sektorowym.

W proces identyfikacji i walidacji istotnych aspektów do raportu oraz opracowania jego treści zaangażowani byli: Zarząd Grupy LOTOS S.A., przedstawiciele Kadry Zarządzającej Grupy Kapitałowej LOTOS, zespół kilkudziesięciu pracowników, reprezentujących kluczowe obszary oddziaływania Grupy Kapitałowej LOTOS ze wszystkich spółek i jednostek organizacyjnych poddanych raportowaniu, również kilkudziesięciu przedstawicieli kluczowych grup interesariuszy zewnętrznych LOTOS, którzy wzięli udział w badaniu online.

W ramach badania nasi interesariusze nie tylko oceniali, które z zaproponowanych im tematów są z ich perspektywy istotne, zgłaszali także własne propozycje wątków, które ich zdaniem powinny zostać poruszone w raporcie zintegrowanym.

Przygotowując treść tegorocznego raportu, podjęliśmy próbę odpowiedzi na większość z przedstawionych przez nich propozycji.

WŚRÓD NICH ZNALAZŁY SIĘ:

- prognozy rozwoju Grupy Kapitałowej LOTOS na kolejne lata,
- wpływ na rozwój polskiej gospodarki,
- strategia wobec zmian klimatu,
- działania w zakresie badań i rozwoju w zakresie paliw alternatywnych, w tym biopaliw zaawansowanych,
- efektywność energetyczna,
- rola rzecznika ds. etyki,
- działania w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym.

Wszystkim zaangażowanym w przygotowanie i publikację raportu serdecznie dziękujemy za ich niezwykle cenny wkład w cały proces.

STRONA GŁÓWNA / O RAPORCIE /

Informacje kontaktowe

Dodatkowe informacje na temat działalności ekonomicznej oraz społecznych i środowiskowych aspektów funkcjonowania Grupy Kapitałowej LOTOS udostępniane są na stronie internetowej Grupy LOTOS – www.lotos.pl

Korespondencję należy kierować na adres głównej siedziby Spółki:

Grupa LOTOS S.A.

ul. Elbląska 135
80-718 Gdańsk

- Pytania związane ze społeczną odpowiedzialnością należy kierować do Grupy LOTOS na adres e-mail: csr@grupalotos.pl
- Pytania związane z relacjami inwestorskimi należy kierować do Grupy LOTOS na adres e-mail: ir@grupalotos.pl
- Pytania związane z relacjami Spółki z mediami należy kierować do Grupy LOTOS na adres e-mail: media@grupalotos.pl

Więcej informacji kontaktowych na stronie internetowej Grupy LOTOS

STRONA GŁÓWNA / O RAPORCIE /

Matryca istotności

Matryca sporządzona na podstawie wyników ankiety kierowanej do interesariuszy oraz analizy istotności przeprowadzonej przez konsultantów BETTER/GOODBRAND.

Bardzo istotne – powyżej 80% w ankiecie,

Istotne: - poniżej 80%, powyżej 50% w ankiecie.

ASPEKTY

EKONOMICZNE

ŚRODOWISKOWE

SPOŁECZNE

ISTOTNOŚĆ

ISTOTNE

BARDZO ISTOTNE

Wyniki finansowe uzyskane w 2018 roku przez Grupę Kapitałową LOTOS	Strategia biznesowa i prognozy rozwoju LOTOS na kolejne lata	Zakres zaangażowania Grupy Kapitałowej LOTOS w inicjatywy wspierające rozwój gospodarczy i ekonomiczny kraju	Zarządzanie ryzykiem przy uwzględnieniu zmian zachodzących na rynku i zmian klimatycznych	Ilość i rodzaj rezerw oraz produkcji pozyskiwanych przez LOTOS paliw
Zakres wpływu działalności LOTOS na środowisko	Paliwa alternatywne	Zużycie energii	Wpływ łańcucha dostaw Grupy Kapitałowej LOTOS na otoczenie	Strategia wobec zmian klimatu
Wpływ na bioróżnorodność i jej ochrona	Emisja gazów cieplarnianych	Gospodarowanie ściekami i odpadami	Pobór i źródła wody wykorzystywane w prowadzonej działalności	Materiały i surowce wykorzystywane w prowadzonej działalności
Wysokość kar pieniężnych	Skala i polityka zatrudnienia	Działania na rzecz lokalnych społeczności	Zawartość substancji szkodliwych w paliwach	Polityka odzyskiwania produktów i materiałów
Etyka	Praktyki z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy	Szkolenia i edukacja pracowników	Zapobieganie korupcji	Wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta
Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo klientów	Wolontariat pracowniczy	Działalność Fundacji LOTOS	Zarządzanie różnorodnością i równość szans	Przygotowanie na wypadek zagrożeń ludności, w tym procedury bezpieczeństwa i integralność zasobów

Indeks treści GRI

WSKAŹNIKI GRI
NA STRONIE **+**

PROFIL ORGANIZACJI

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS Uwagi
102-1	Nazwa organizacji	→ Determinuje nas zrównoważony rozwój		
102-2	Główne marki, produkty i usługi	→ Produkty i usługi - wszechstronnie i „na zielono”	7	
102-3	Lokalizacja siedziby głównej organizacji	→ Determinuje nas zrównoważony rozwój		
102-4	Liczba krajów, w których działa organizacja	→ Nowoczesność i efektywność w wydobyciu i przerobie ropy		
102-5	Forma własności i struktura prawna organizacji	→ Determinuje nas zrównoważony rozwój		
102-6	Skala działalności	→ Produkty i usługi - wszechstronnie i „na zielono”		
102-7	Obsługiwane rynki	→ Wyniki finansowe i osiągnięcia operacyjne → Produkty i usługi - wszechstronnie i „na zielono”		
102-8	Informacje o pracownikach	→ Liczba pracowników wg płci, funkcji, rodzaju umowy i regionu	6	 częściowo
102-9	Opis łańcucha dostaw	→ Etyczny łańcuch dostaw		
	Significant changes to the size,			Informacje nt. zmian

102-10	structure, form of ownership and supply chain in the reporting period		znajdują się w Sprawozdanie Zarządu z działalności, str. 134.
102-11	Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności	→ Zarządzanie ryzykiem	
102-12	Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy	→ Członkostwa w organizacjach branżowych i CSR → Nagrody i wyróżnienia	
102-13	Członkostwo w stowarzyszeniach branżowych i/lub w krajowych/międzynarodowych organizacjach	→ Członkostwa w organizacjach branżowych i CSR	

STRATEGIA

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
102-14	Oświadczenie kierownictwa	→ List Prezesa Zarządu			
102-15	Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk	→ Model tworzenia wartości → Otoczenie makroekonomiczne Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 roku → Zmiany na rynku paliw w 2018 roku → Nasze kapitały → Wyzwania i globalne prognozy na przyszłość → Strategia „Stabilizacja i Bezpieczny Rozwój” → Zarządzanie ryzykiem			częściowo

ETYKA I INTEGRALNOŚĆ

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
----------	----------------	----------------------------------	-----------------------	-----------	-------

102-16	Wartości, zasady, standardy i normy postępowania w organizacji	→	Nasze podejście do zrównoważonego rozwoju	10	
		→	Wartości społecznej odpowiedzialności biznesu		
		→	Etyka i przeciwdziałanie korupcji		
102-17	Wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy w zakresie naruszeń zasad etycznych	→	Etyka i przeciwdziałanie korupcji	10	

ŁĄD ORGANIZACYJNY

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
102-18	Struktura zarządcza organizacji	→ Struktura zarządzania			
102-22	Skład najwyższego organu zarządczego wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ zarządczy, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania	→ Struktura zarządzania			

ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
102-40	Lista grup interesariuszy zaangażowanych przez organizację	→ Człowiek na pierwszym miejscu			
102-41	Odsetek pracowników objętych umowami zbiorowymi	→ Pracownicy	3		
102-42	Podstawy identyfikacji i doboru interesariuszy zaangażowanych przez organizację	→ Człowiek na pierwszym miejscu			

102-43	Podejście organizacji do zaangażowania interesariuszy	→	Człowiek na pierwszym miejscu	
102-44	Kluczowe kwestie i tematy wskazywane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji	→	Jak powstawał Raport? Człowiek na pierwszym miejscu	
102-45	Jednostki objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	→	X Raport Zintegrowany Grupy Kapitałowej LOTOS	
102-46	Proces tworzenia treści raportu oraz wyznaczania granic materialności aspektu	→	Jak powstawał Raport?	
102-47	Lista wszystkich istotnych aspektów zidentyfikowanych w procesie definiowania zawartości raportu	→	Matryca istotności	
102-48	Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu			W 2018 roku nie dokonano żadnych korekt względem roku 2017.
102-49	Znaczące zmiany względem poprzedniego okresu raportowania dotyczące zasięgu i zakresu oddziaływania istotnych aspektów	→	X Raport Zintegrowany Grupy Kapitałowej LOTOS	
102-50	Okres raportowania	→	X Raport Zintegrowany Grupy Kapitałowej LOTOS	
102-51	Data publikacji ostatniego raportu	→	X Raport Zintegrowany Grupy Kapitałowej LOTOS	
102-52	Cykl raportowania	→	X Raport Zintegrowany Grupy Kapitałowej LOTOS	
102-53	Punkt kontaktowy do skierowania pytań dotyczących raportu lub jego zawartości	→	Informacje kontaktowe	
102-54	Wskazanie czy raport sporządzono zgodnie ze Standardem GRI w	→	X Raport Zintegrowany Grupy	

	opcji Core lub Comprehensive		Kapitałowej LOTOS	
102-55	Tabela treści GRI	→	Indeks treści GRI	
102-56	Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu			Raport nie został poddany zewnętrznej weryfikacji.

PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
103-1	Wyjaśnienie tematów zidentyfikowanych jako istotne wraz z wskazaniem ograniczeń	→ Jak powstawał Raport?			
103-2	Podejście do zarządzania i jego elementy w obszarach: środowiskowym, społecznym, praw człowieka, przeciwdziałaniu korupcji, HR ze wskazaniem istotnych tematów w ramach danego obszaru	→ Skuteczni w działaniu – realizacja celów strategicznych w 2018 r. → Pracownicy → Środowisko → Społeczeństwo		 	
103-3	Podejście do zarządzania i jego elementy w obszarach: środowiskowym, społecznym, praw człowieka, przeciwdziałaniu korupcji, HR ze wskazaniem istotnych tematów w ramach danego obszaru	→ Skuteczni w działaniu – realizacja celów strategicznych w 2018 r. → Pracownicy → Środowisko → Społeczeństwo		 	

Wskaźniki szczegółowe

EKONOMICZNE

WYNIKI EKONOMICZNE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
201-1	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona	→ Wyniki finansowe i osiągnięcia operacyjne		 	
201-2	Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych	→ Etyka i przeciwdziałanie korupcji → Zarządzanie ryzykiem	7		

POŚREDNI WPŁYW EKONOMICZNY

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
203-2	Znaczący pośredni wpływ ekonomiczny, w tym skala tego wpływu	→ Wyniki finansowe i osiągnięcia operacyjne		 	

PRAKTYKI ZAKUPOWE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
----------	----------------	----------------------------------	-----------------------	-----------	-------

204-1	Udział wydatków przeznaczonych na produkty i usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji	→	Wyniki finansowe i osiągnięcia operacyjne	
--------------	--	---	---	--

ZAPOBIEGANIE KORUPCJI

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
205-1	Całkowita liczba i odsetek jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją oraz główne zidentyfikowane ryzyka	→	Etyka i przeciwdziałanie korupcji	10	
205-2	Komunikacja i szkolenia dotyczące polityki i procedur antykorupcyjnych		10		

ZASOBY

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
OG1	Wielkość i rodzaj szacowanych potwierdzonych zasobów i produkcji	→	Nowoczesność i efektywność w wydobyciu i przerobie ropy		

ŚRODOWISKOWE

MATERIAŁY I SUROWCE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
----------	----------------	----------------------------------	-----------------------	-----------	-------

301-1	Wykorzystywane materiały/surowce wg masy lub objętości	→	Wykorzystywane materiały/surowce wg masy lub objętości	8	
301-3	Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału	→	Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału	8	

ENERGIA

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
302-1	Zużycie energii wewnątrz organizacji	→	Zużycie energii przez organizację	8	
302-3	Efektywność energetyczna	→	Efektywność energetyczna	8	

WODA

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
303-1	Całkowity pobór wody według źródła	→ Łączny pobór wód	7, 8		
303-3	Procent i całkowita objętość wody przetworzonej i ponownie wykorzystanej	→ Procent oraz całkowita objętość wody przetworzonej i ponownie wykorzystywanej		 	

BIORÓŻNORODNOŚĆ

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
304-1	Zakłady będące własnością, wynajmowane, zarządzane lub sąsiadujące z obszarami chronionymi bądź obszarami o dużej wartości pod względem bioróżnorodności znajdującymi się poza obszarami chronionymi	 Środowisko Zakłady będące własnością, wynajmowane, zarządzane lub sąsiadujące z obszarami chronionymi bądź obszarami o dużej wartości pod względem bioróżnorodności znajdującymi się poza obszarami chronionymi		 	
304-4	Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania	→ Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania	8	 	

organizacji według stopnia zagrożenia wyginieciem

organizacji według stopnia zagrożenia wyginieciem

EMISJE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
305-1	Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych	→ Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych	7, 8	 	
305-2	Pośrednie emisje gazów cieplarnianych	→ Pośrednie emisje gazów cieplarnianych (Zakres 2)	7, 8	 	
305-4	Intensywność emisji gazów cieplarnianych	→ Intensywność emisji gazów cieplarnianych	8	 	

305-6	Emisje substancji zubożających warstwę ozonową do powietrza	→	Emisje substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO albo HCFC)	7, 8	
305-7	Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza	→	Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza	7, 8	

ŚCIEKI I ODPADY

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
306-1	Całkowita objętość ścieków, według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia	→	Całkowita objętość ścieków wg jakości i docelowego miejsca przeznaczenia	8	
306-2	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania	→	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem	8	

	z odpadem				
306-3	Łączna liczba i objętość istotnych wycieków	→	Łączna liczba i objętość istotnych wycieków	8, 9	
306-4	Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Konwencji Bazylejskiej – Aneks I, II, III i VIII) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie	→	Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne	8	
OG5	Objętość i sposób pozbywania się wody złożowej oraz wody powstałej w procesie produkcji	→	Objętość i sposób pozbywania się wody złożowej oraz wody powstałej w procesie produkcji	8	

				
OG6	Objętość spalonych w pochodni na wolnym powietrzu i wypuszczonych do atmosfery węglowodorów	→ Objętość węglowodorów spalonych w pochodni na wolnym powietrzu i wypuszczonych do atmosfery	8	
OG7	Ilość powstałych odpadów wiertniczych (płuczki wiertniczej oraz zwiercin) oraz sposoby postępowania z nimi i ich utylizacji	→ Ilość powstałych odpadów wiertniczych (płuczki wiertniczej oraz zwiercin) oraz sposoby postępowania z nimi i ich utylizacji	8	

PRODUKTY I USŁUGI

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
OG8	Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach	→ Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach		 	

ZGODNOŚĆ Z REGULACJAMI

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
307-1	Kwota istotnych kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu nieprzestrzegania prawa i regulacji	→ Kwota istotnych kar oraz całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu nieprzestrzegania prawa i	8		

dotyczących ochrony
środowiskaregulacji dot. ochrony
środowiska

SPOŁECZNE

ZATRUDNIENIE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
401-1	Całkowita liczba i wskaźniki zatrudnienia nowych pracowników oraz rotacji pracowników w podziale na grupy wiekowe, płeć i region	→ Wskaźnik fluktuacji pracowników	6	 	

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
403-2	Rodzaj i wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz całkowita liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą, według regionów oraz płci	→ Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów	6	 	

SZKOLENIA I EDUKACJA

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
----------	----------------	----------------------------------	-----------------------	-----------	-------

404-1

Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadająca na pracownika w podziale na płeć oraz na kategorię pracowników

Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika

6

404-2

Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę

Procedura szkolenia i rozwój reguluje jednoznacznie kwestie dostępu do zróżnicowanych form rozwoju w organizacji, z uwzględnieniem wszystkich pracowników, niezależnie od fazy cyklu życia zawodowego. Pracownicy, niezależnie od wieku, mają możliwość podwyższania kompetencji w obszarze: szkoleń, studiów oraz języków obcych. Zapewnia to utrzymanie poziomu kompetencji adekwatnego do wymogów stanowiska przez cały okres zatrudnienia. Organizacja nie ma potrzeby wdrażania specjalnych programów ułatwiających zachowanie ciągłości zatrudnienia, gdyż zapewnia wolne od dyskryminacji warunki umożliwiające przejście całego cyklu zawodowego pracowników.

404-3

Procent pracowników otrzymujących regularne oceny swoich wyników oraz informacje rozwoju zawodowego, w podziale na płeć oraz kategorię pracowników

Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądom rozwoju kariery zawodowej

6

RÓŻNORODNOŚĆ I RÓWNOŚĆ SZANS

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
405-1	Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności	→ Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności	6	 	

SPOŁECZNOŚCI LOKALNE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
413-1	Procent zakładów z wdrożonymi programami zaangażowania lokalnej społeczności, ocenami oddziaływania i programami rozwoju	→ Społeczeństwo	1		

INTEGRALNOŚĆ ŚRODKÓW TRWAŁYCH I BEZPIECZEŃSTWO PROCESÓW (OG)

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
OG13	Liczba zdarzeń dotyczących bezpieczeństwa procesów, według rodzaju działalności	→ Bezpieczeństwo procesowe		 	

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE KLIENTÓW

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Odniesienie do strony w Raporcie	Zasady Global Compact	Cele SDGS	Uwagi
----------	----------------	----------------------------------	-----------------------	-----------	-------

416-1

Procent istotnych kategorii produktów i usług, w przypadku których poddaje się ocenie ich wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników

Produkty i usługi - wszechstronnie i „na zielono”

7

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

08. **WYNIKI FINANSOWE**

Wybrane dane finansowe

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

Grupy Kapitałowej LOTOS

	mln PLN		mln EUR	
	za rok 2018	za rok 2017	za rok 2018	za rok 2017
Przychody ze sprzedaży	30.121,7	24.185,6	7.059,4	5.697,8
Zysk operacyjny	2.981,3	2.228,5	698,7	525
Zysk przed opodatkowaniem	2.722,6	2.447,7	638,1	576,6
Zysk netto	1.587,4	1.671,8	372	393,9
Zysk netto przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1.587,4	1.671,8	372	393,9
Zysk netto przypisany udziałom niekontrolującym	-	-	-	-
Catkowe dochody/(straty) ogółem	1.515,9	2.286,5	355,3	538,7
Catkowe dochody/(straty) ogółem przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1.515,9	2.286,5	355,3	538,7
Catkowe dochody/(straty) ogółem przypisane udziałom niekontrolującym	-	-	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2.327,5	3.126,5	545,5	736,6
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1.086,6)	(1.448,7)	(254,7)	(341,3)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(1.235,0)	(482,7)	(289,4)	(113,7)
Przepływy pieniężne netto razem	5,9	1.195,1	1,4	281,6
Podstawowy zysk netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	8,59	9,04	2,01	2,13
Rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	8,59	9,04	2,01	2,13

mln PLN

mln EUR

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Aktywa razem	22.223,9	21.171,2	5.168,3	5.075,9
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	12.034,7	10.712,4	2.798,8	2.568,4
Udziały niekontrolujące	0,1	0,1	0	0
Kapitał własny razem	12.034,8	10.712,5	2.798,8	2.568,4

W celu przeliczenia pozycji wykazanych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na EUR zastosowano następujące kursy wymiany:

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono stosując średni kurs NBP obowiązujący w dniu kończącym okres sprawozdawczy:

na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
1 EUR = 4,3000 PLN	1 EUR = 4,1709 PLN

Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczono stosując kurs stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego okresu sprawozdawczego:

za rok 2018	za rok 2017
1 EUR = 4,2669 PLN	1 EUR = 4,2447 PLN

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok 2018

	Nota	2018	2017
Przychody ze sprzedaży	8	30.121,7	24.185,6
Koszt własny sprzedaży	9.1	(25.592,7)	(20.194,1)
Zysk na sprzedaży		4.529,0	3.991,5
Koszty sprzedaży	9.1	(1.355,6)	(1.252,3)
Koszty ogólnego zarządu	9.1	(422,1)	(450,0)
Pozostałe przychody	9.3	412,5	60,3
Pozostałe koszty	9.4	(182,5)	(121,0)
Zysk operacyjny		2.981,3	2.228,5
Przychody finansowe	9.5	41,1	450,0
Koszty finansowe	9.6	(303,1)	(234,0)
Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	14	3,3	3,2
Zysk przed opodatkowaniem		2.722,6	2.447,7
Podatek dochodowy od osób prawnych	10.1	(1.135,2)	(775,9)
Zysk netto		1.587,4	1.671,8

Inne całkowite dochody/(straty)			
Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasifikowane do wyniku:			
		(71,6)	614,8
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(8,6)	27,2
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	20	(77,8)	725,4
Podatek dochodowy dotyczący zabezpieczenia przepływów pieniężnych	10.1	14,8	(137,8)
Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasifikowane do wyniku:			
		0,1	(0,1)
Zyski/(Straty) aktuarialne z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		0,4	(1,4)
Podatek dochodowy dotyczący zysków/(strat) aktuarialnych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	10.1	(0,3)	1,3
Inne całkowite dochody/(straty) netto		(71,5)	614,7
Catkowite dochody/(straty) ogółem		1.515,9	2.286,5
Zysk netto przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		11	1.587,4
			1.671,8
Catkowite dochody/(straty) ogółem przypisane:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		1.515,9	2.286,5
Zysk netto przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję (w złotych)			
Średnia ważona liczba akcji w milionach sztuk	11	184,9	184,9
- podstawowy/(a)	11	8,59	9,04
- rozwodniony/(a)	11	8,59	9,04

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

za rok 2018

	Nota	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe segmentu produkcji i handlu	13	8.742,4	8.761,5
Aktywa niematerialne segmentu produkcji i handlu	13	151,9	163,2
Rzeczowe aktywa trwałe segmentu wydobywczego	13	3.044,0	2.404,2
Aktywa niematerialne segmentu wydobywczego	13	338,0	304,8
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	14	117,2	106,5
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	10.3	149,6	415,4
Pochodne instrumenty finansowe	23	9,1	2,7
Pozostałe aktywa długoterminowe	15	525,8	303,8
Aktywa trwałe razem		13.078,0	12.462,1
Aktywa obrotowe			
Zapasy	16	4.848,9	3.559,6
- w tym zapasy obowiązkowe		2.886,9	2.098,7
Należności z tytułu dostaw i usług	15	1.880,4	2.677,0
Należności z tytułu podatku dochodowego		2,4	1,3
Pochodne instrumenty finansowe	23	15,3	161,8
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	15	457,6	388,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17	1.941,3	1.920,7

Aktywa obrotowe razem		9.145,9	8.709,1
Aktywa razem		22.223,9	21.171,2

KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA

Kapitał własny

Kapitał podstawowy	18	184,9	184,9
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	19	2.228,3	2.228,3
Kapitał rezerwy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	20	(288,2)	(225,2)
Zyski zatrzymane		9.826,1	8.432,2
Różnice kursowe z przeliczenia		83,6	92,2
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		12.034,7	10.712,4
Udziały niekontrolujące		0,1	0,1
Kapitał własny razem		12.034,8	10.712,5

Zobowiązania długoterminowe

Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	22	2.345,3	2.738,3
Pochodne instrumenty finansowe	23	6,9	6,7
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.3	324,9	277,7
Świadczenia pracownicze	24	170,4	169,3
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	25	1.196,8	1.072,4
Zobowiązania długoterminowe razem		4.044,3	4.264,4

Zobowiązania krótkoterminowe

Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	22	1.538,7	1.687,6
Pochodne instrumenty finansowe	23	47,4	72,7
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	25	1.913,7	2.201,7
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		565,3	210,0

Świadczenia pracownicze	24	156,2	145,3
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	25	1.923,5	1.877,0
Zobowiązania krótkoterminowe razem		6.144,8	6.194,3
Zobowiązania razem		10.189,1	10.458,7
Kapitał własny i zobowiązania razem		22.223,9	21.171,2

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok 2018, sporządzone metodą pośrednią

	Nota	2018	2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		1.587,4	1.671,8
Korekty:		1.106,7	1.804,9
Podatek dochodowy	10.1	1.135,2	775,9
Udziały w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	14	(3,3)	(3,2)
Amortyzacja	9.1	722,7	844,3
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		190,5	72,3
Odsetki i dywidendy		133,5	146,2
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		8,0	8,6
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych	9.3; 9.4	(271,7)	83,6
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	9.5; 9.6	7,2	(314,1)
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu należności z tytułu dostaw i usług		796,6	(425,3)
(Zwiększenie)/Zmniejszenie stanu pozostałych aktywów		(157,3)	160,1
(Zwiększenie) stanu zapasów		(1.256,7)	(230,9)
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług		(288,0)	483,5
Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań i rezerw		77,6	194,8
Zwiększenie stanu świadczeń pracowniczych		12,4	9,1
Podatek dochodowy zapłacony		(366,6)	(350,2)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2.327,5	3.126,5

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Dywidendy otrzymane - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności		3,2	2,1
Dywidendy otrzymane od jednostek pozostałych		1,7	1,7
Odsetki otrzymane		6,2	11,3
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		8,3	4,3
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		(967,2)	(1.439,2)
Wniesienie wkładów pieniężnych - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	14	(7,6)	(5,4)
Lokaty		8,0	(8,0)
Depozyt zabezpieczający		27,0	25,3
Środki przeznaczone na koszty przyszłej likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego		(226,3)	(42,9)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		60,1	2,8
Inne wydatki inwestycyjne		-	(0,7)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1.086,6)	(1.448,7)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów	22.1	366,6	925,8
Emisja obligacji	22.3	128,2	296,1
Wydatki z tytułu spłaty kredytów	22.1	(1.109,5)	(1.223,4)
Wydatki z tytułu spłaty pożyczek	22.2	(12,8)	(12,8)
Wykup obligacji	22.3	(214,8)	(160,2)
Zapłacone odsetki		(224,3)	(203,3)
Zapłacone dywidendy	12	(184,9)	(184,9)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(33,0)	(36,8)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		49,5	116,8
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(1.235,0)	(482,7)

Przepływy pieniężne netto razem	5,9	1.195,1
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	11,8	(5,3)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	17,7	1.189,8
Środki pieniężne na początek okresu	1.920,6	730,8
Środki pieniężne na koniec okresu	17	1.938,3
		1.920,6

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok 2018

	Nota	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	Kapitał rezerwowý z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe przeliczenia	Kapitał własny przypisany jednostki Dominującej	Udział niekontrolujący
1 stycznia 2018		184,9	2.228,3	(225,2)	8.432,2	92,2	10.712,4	0,1
Wpływ zmiany polityki rachunkowości	4	-	-	-	(8,7)	-	(8,7)	-
1 stycznia 2018		184,9	2.228,3	(225,2)	8.423,5	92,2	10.703,7	0,1
Zysk netto	11	-	-	-	1.587,4	-	1.587,4	-
Inne całkowite dochody/(straty) netto		-	-	(63,0)	0,1	(8,6)	(71,5)	-
Całkowite dochody/(straty) ogółem		-	-	(63,0)	1.587,5	(8,6)	1.515,9	-
Dywidenda	12	-	-	-	(184,9)	-	(184,9)	-
31 grudnia 2018		184,9	2.228,3	(288,2)	9.826,1	83,6	12.034,7	0,1
1 stycznia 2017		184,9	2.228,3	(812,8)	6.945,4	65,0	8.610,8	0,1
Zysk netto	11	-	-	-	1.671,8	-	1.671,8	-
Inne całkowite								

dochody/(straty) netto	-	-	587,6	(0,1)	27,2	614,7	-
Catkowite dochody/(straty) ogółem	-	-	587,6	1.671,7	27,2	2.286,5	-
Dywidenda	-	-	-	(184,9)	-	(184,9)	-
31 grudnia 2017	184,9	2.228,3	(225,2)	8.432,2	92,2	10.712,4	0,1

Noty sprawozdania

Dodatkowe informacje i objaśnienia INDEKS NOT

1. Informacje ogólne	PDF	↓	
2. Skład Grupy Kapitałowej oraz jego zmiany	PDF	↓	XLS ↓
3. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	PDF	↓	
4. Nowe standardy i interpretacje	PDF	↓	
5. Zastosowanie założeń, szacunków i osądów w rachunkowości	PDF	↓	
6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości	PDF	↓	
7. Zasady rachunkowości	PDF	↓	XLS ↓
8. Segmenty działalności	PDF	↓	XLS ↓
9. Przychody i koszty	PDF	↓	XLS ↓
10. Podatek dochodowy	PDF	↓	XLS ↓
11. Zysk netto przypadający na jedną akcję	PDF	↓	XLS ↓
12. Dywidendy	PDF	↓	
13. Rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne	PDF	↓	XLS ↓
14. Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	PDF	↓	XLS ↓
15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa	PDF	↓	XLS ↓
16. Zapasy	PDF	↓	XLS ↓

17. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PDF 	XLS
18. Kapitał podstawowy	PDF 	XLS
19. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	PDF 	XLS
20. Kapitał rezerwowi z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	PDF 	XLS
21. Zyski zatrzymane	PDF 	
22. Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	PDF 	XLS
23. Pochodne instrumenty finansowe	PDF 	XLS
24. Świadczenia pracownicze	PDF 	XLS
25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy	PDF 	XLS
26. Instrumenty finansowe	PDF 	XLS
27. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	PDF 	XLS
28. Zarządzanie kapitałem	PDF 	XLS
29. Zobowiązania i aktywa warunkowe	PDF 	
30. Informacje o podmiotach powiązanych	PDF 	XLS

Grupa Kapitałowa LOTOS
Zintegrowany Raport Roczny 2018

09. **WSKAŹNIKI POZAFINANSOWE**

WSKAŹNIKI PRACOWNICZE

Liczba pracowników wg płci, funkcji, rodzaju umowy i regionu

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej LOTOS

ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA PŁEĆ
(w przeliczeniu na osoby)

	2017 r.	2018 r.
Kobiety	1 118	1 154
Mężczyźni	3 779	3 891
Suma	4 897	5 045

ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA RODZAJ STANOWISKA
(w przeliczeniu na osoby)

	2017 r.	2018 r.
Stanowiska robotnicze	2 337	2 380
Stanowiska nierobotnicze	2 560	2 665
Suma	4 897	5 045

LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA WYMIAR ETATU

(w przeliczeniu na osoby)

	2017			2018		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Pełny etat	1102	3 740	4 842	1136	3 846	4 982
Niepełny etat	16	39	55	18	45	63
Suma	1118	3 779	4 897	1154	3 891	5 045

LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA CZAS ZATRUDNIENIA

(w przeliczeniu na osoby)

	2017			2018		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Zatrudnionych na czas określony	167	340	507	189	496	685
Zatrudnionych na czas nieokreślony	951	3 439	4 390	965	3 395	4 360
Suma	1118	3 779	4 897	1154	3 891	5 045

LICZBA PRACOWNIKÓW I WSPÓŁPRACOWNIKÓW

(w przeliczeniu na osoby)

Liczba pracowników i współpracowników w podziale na:	2017			2018		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia	35	38	73	60	58	118
Zatrudnionych na podstawie umowy o dzieło	0	2	2	1	4	5
Zatrudnionych na podstawie umowy stażowej	1	2	3	1	7	8
Samozatrudnionych	2	30	32	1	29	30
Pracowników pod nadzorem i/lub pracowników sezonowych	4	22	26	1	23	24
Suma	42	94	136	64	121	185

Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądom rozwoju kariery zawodowej

ODSETEK PRACOWNIKÓW PODDANYCH OCENIE JAKOŚCI PRACY I PRZEGLĄDOM ROZWOJU KARIERY ZAWODOWEJ

(stan na 01.07.2018)

	Całkowita liczna pracowników	Pracownicy poddani ocenie	Odsetek pracowników poddanych ocenie
Kobiety	1 125	917	81%
Mężczyźni	3 779	3 233	85%
Wszyscy	4 904	4 150	84%

Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności

Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w podziale na wiek i płeć

Rada Nadzorcza		%
Całkowita liczba członków	8	100%
Kobiety	3	38%
Mężczyźni	5	63%

Rada Nadzorcza		%
Całkowita liczba członków	8	100%
Poniżej 30 lat	0	0%
Pomiędzy 30-50	6	75%
Powyżej 50	2	25%

Skład Zarządu Grupy LOTOS w podziale na wiek i płeć

Zarząd		%
Całkowita liczba członków	5	100%
Kobiety	0	0%
Mężczyźni	5	100%

Zarząd		%
Całkowita liczba członków	5	100%
Poniżej 30 lat	0	0%
Pomiędzy 30-50	3	60%
Powyżej 50	2	40%

Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika

ŚREDNIA LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH W ROKU PRZYPADAJĄCYCH NA PRACOWNIKA

(w podziale na płeć i rodzaj stanowiska)

	Liczba pracowników zatrudnionych w Grupie Kapitałowej LOTOS	Całkowita liczba godzin szkoleniowych	Średnia liczba godzin przypadających na pracownika
Wszyscy pracownicy	5 045	105 460	21
Kobiety	1 154	25 085	22
Mężczyźni	3 891	79 911	21

	Liczba pracowników zatrudnionych w Grupie Kapitałowej LOTOS	Całkowita liczba godzin szkoleniowych	Średnia liczba godzin przypadających na pracownika
Kierownictwo	977	22 055	23
Pozostali pracownicy (poniżej kierowniczego stanowiska)	4 023	82 910	21

* Zestawieniu nie ujęto danych AB LOTOS Geonafta.

Wskaźnik fluktuacji pracowników

Fluktuacja pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS w 2018 r.

Przyjęcia w 2018 r.:

PRACOWNICY NOWO ZATRUDNIENI W PODZIALE NA PŁEĆ

(w przeliczeniu na osoby)

Łączna liczba nowo zatrudnionych pracowników w podziale na płeć:	Liczba pracowników	Liczba nowo zatrudnionych pracowników	Procent nowo zatrudnionych pracowników w skali Grupy w podziale na płeć	Udział procentowy nowo zatrudnionych pracowników w podziale na płeć
Kobiety	1 154	163	14%	24%
Mężczyźni	3 891	523	13%	76%

PRACOWNICY NOWO ZATRUDNIENI W PODZIALE NA WIEK

(w przeliczeniu na osoby)

Łączna liczba nowo zatrudnionych pracowników w podziale na grupy wiekowe:	Liczba nowo zatrudnionych pracowników w danej grupie wiekowej	Udział nowo zatrudnionych pracowników w podziale na grupę wiekową w łącznej liczbie nowo zatrudnionych pracowników
<30	251	37%
30–50	341	50%
>50	94	14%

Odejścia w 2018 r.:

ODEJŚCIA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA PŁEĆ

(w przeliczeniu na osoby)

Łączna liczba odejść pracowników w podziale na:	Liczba pracowników	Liczba odejść pracowników	Procent odejść pracowników w łącznej liczbie pracowników
Kobiety	1 154	125	11%
Mężczyźni	3 891	388	10%
Suma	5 045	513	10%

ODEJŚCIA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA WIEK

(w przeliczeniu na osoby)

Łączna liczba odejść pracowników w podziale na:	Liczba odejść pracowników	Procent odejść w poszczególnych grupach wiekowych
<30	62	12%
30–50	236	46%
>50	215	42%
Suma	513	

Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów

WYPADKI W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS W 2018 R.

	Kobiety	Mężczyźni
Łączna liczba wypadków (incydentów) przy pracy	5	36
Liczba wypadków (incydentów) śmiertelnych	0	0
Liczba wypadków ciężkich (incydentów)	0	1
Liczba wypadków lekkich (incydentów)	5	35
Całkowita liczba osób poszkodowanych w wypadkach		41

LICZBA WYPADKÓW W PODZIALE NA PRZYCZYNY

Przyczyna:	Liczba wypadków
Pieszne poruszanie się	16
Obsługa maszyn i urządzeń	12
Kierowanie, jazda środkami transportu	2
Naprawa i konserwacja maszyn i urządzeń	5
Przeładunek, magazynowanie, prace transportowe	4
Inne	2
Suma	41

Wskaźniki bezpieczeństwa dla Grupy LOTOS S.A. w 2018 r.

WSKAŹNIK CZĘSTOTLIWOŚCI WYPADKÓW

(IR - liczony jako całkowita liczba osób poszkodowanych w wypadkach/zatrudnienie x 1000)

Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1,98	7,27	9,25

ŁĄCZNA LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY

(LDR, liczony jako wskaźnik łącznej liczby dni straconych do liczby planowych godzin pracy pracowników w raportowanym okresie* 200 000)

Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
15,65	37,7	53,4

WSKAŹNIK CIĘŻKOŚCI WYPADKÓW

(liczony jako licznik niezdolności do pracy z tytułu wypadku/liczba wypadków)

Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
74	48,63	54,07

WSKAŹNIKI ŚRODOWISKOWE

Wykorzystywane materiały/ surowce wg masy lub objętości

Zużycie przez Grupę Kapitałową LOTOS surowców w procesie produkcyjnym w 2018 roku

ROPA

Nazwa	Ilość [t]	Udział [%]
Ropa REBCO	7 532 950	78%
Ropa z morskich koncesji LPB	201 434	2%
Ropa PGNiG	275 752	3%
Ropa LITHUANIAN	41 531	0%
Pozostałe	1 574 408	16%

INNE SUROWCE WSADOWE DO PRODUKCJI RAFINERYJNEJ

Nazwa	Ilość [t]	Udział [%]
Woda DEMI	332 046,152	22,57%
FAME (Ester metylowy kwasu tłuszczowego)	256 559,302	17,44%
Oleje napędowe	328 370,5974	22,32%
ETBE (Eter tert-butyloowo-etylowy)	11 535,553	0,78%
Etanol	62 283,746	4,23%
MTBE (Eter tert-butyloowo-metylowy)	47 595,059	3,24%
Gaz ziemny	425 928,2325	28,96%
Dodatki	2 800,852	0,19%
Inne	3 859,148	0,26%
RAZEM	1 470 978,642	100,00%

Zużycie materiałów i surowców wewnątrz rafinerii

ZUŻYCIE WEWNĘTRZNE RAFINERII

Nazwa	Ilość [t]	Udział [%]
Gaz paliwowy	349 190	37,25%
Gaz resztkowy	481 433	51,36%
Olej opałowy	951	0,10%
Pozostałe	105 742	11,28%
RAZEM	937 316	100,00%

Zużycie produktów końcowych

PRODUKTY KOŃCOWE

Nazwa	Ilość [t]	Udział [%]
Benzyny (wraz z reformatami)	1 633 487,243	14,48%
Nafta	537 766,072	4,77%
Ksylene	90 942,754	0,81%
Olej napędowy diesel	5 379 740,792	47,68%
Olej napędowy	243 982,26	2,16%
Olej opałowy	1 333 262,037	11,82%
Paliwo żeglugowe MGO	78 636,071	0,70%
Paliwo lotnicze Jet	568 330,272	5,04%
Komponenty asfaltowe	773 448,313	6,86%
LPG	185 755,436	1,65%
Oleje bazowe	255 611,908	2,27%
Gacze parafinowe	50 078,612	0,44%
Plastyfikatory	29 296,867	0,26%
Siarka	89 852,188	0,80%
Pozostałe, w tym 2509 ton gazu opałowego sprzedanego do LOTOS Asphalt	32 185,294	0,29%
RAZEM	11 282 376	100,00%

Zużycie energii przez organizację

Zużycie energii wewnątrz organizacji

[GJ / MWh]

	2017	2018
Paliwa nieodnawialne	24 023 443	26 731 241
Paliwa odnawialne	0	0
Energia zakupiona	6 371 580	7 075 770
Energia sprzedana	588 758	754 346
Całkowite zużycie energii w organizacji	29 806 266	33 052 666

W 2018 zużyto więcej energii, gdyż przerobiono więcej ropy niż w 2017 roku.

ŹRÓDŁA NIEODNAWIALNE

[GJ / MWh]

2018	Równoważnik paliwowy energii użytecznej ¹
Węgiel	341 186
Gaz ziemny	10 421 045
Olej napędowy	419 281
Gaz opałowy	11 944 740
Gaz resztkowy, specjalny, złożowy	3 530 341
Olej opałowy ciężki	0
Olej opałowy lekki	49 539
Olej żeglugowy	0
LPG	25 110
RAZEM	26 731 241

ENERGIA ZAKUPIONA OD INNYCH PODMIOTÓW

[GJ / MWh]

2018	Równoważnik paliwowy energii użytecznej ¹
Energia elektryczna	6 951 326
Energia ciepła (w tym zużycie pary, zużycie energii chłodniczej)	124 445
RAZEM	7 075 770

ENERGIA SPRZEDANA INNYM PODMIOTOM

[GJ / MWh]

2018	Równoważnik paliwowy energii użytecznej ¹
Energia elektryczna	261 600
Para wodna	277 358
Ciepło (w wodzie)	215 387
Chtód	0
RAZEM	754 346

¹ Równoważnik paliwowy dla wybranej grupy paliw w danym okresie stanowi iloczyn ilości (t lub Nm³) spalonego paliwa i jego wartości opałowej (GJ/t (lub Nm³)).

W przypadku energii elektrycznej zużycie energii zakupionej na rynku sprowadzono do równoważnika paliwowego z zastosowaniem średniej sprawności źródeł wytwórczych en. elektrycznej w Polsce.

Efektywność energetyczna

WSPÓŁCZYNNIK EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Energia pierwotna wyrażona w [GJ/tonę]

WSPÓŁCZYNNIK EII/ TBD	2017	2018
WWE1 [MJ/t]	2 876	2 828
WWE2 [MJ/t]	4 025	3 937

Spadek wskaźników w porównaniu do grudnia 2017 r. spowodowany rekordową ilością przerobionej ropy w 2018 r..

Współczynnik EII określa stosunek zużycia wszystkich rodzajów energii (paliwa ciekłe, gazowe i energia elektryczna) do ilości przerobionego wsadu-WWE1 (lub WWE2- do ilości wyprodukowanych komponentów).

Łączny pobór wód

CAŁKOWITY POBÓR WODY WEDŁUG ŹRÓDŁA W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

[m³]

	2017	2018
Pobór wód powierzchniowych (własne ujęcia)	5 998 534	5 840 945
Pobór wód podziemnych - gruntowych (własne ujęcia)	362 643	360 579
Woda deszczowa gromadzona i wykorzystywana	0	0
Woda zakupiona z wodociągów i od dostawców lokalnych	378 981	417 441
Oczyszczone ścieki pochodzące od innych organizacji	464	54 158
RAZEM	6 740 622	6 673 123

Procent oraz całkowita objętość wody przetwarzanej i ponownie wykorzystywanej

PROCENT ORAZ CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ WODY PRZETWARZANEJ I PONOWNIE WYKORZYSTYWANEJ W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Łącznie [m³]

	2017	2018
Objętość wody łącznie pobranej przez organizację [m ³]	7 431 519	7 589 356
Objętość wody powtórnie wykorzystanej lub poddanej recyklingowi [m ³]	2 554 957	2 821 847
Objętość wody powtórnie wykorzystanej lub poddanej recyklingowi jako odsetek wody pobranej przez organizację [%]	25,60%	27,1%

Zakłady będące własnością, wynajmowane, zarządzane lub sąsiadujące z obszarami chronionymi bądź obszarami o dużej wartości pod względem bioróżnorodności znajdującymi się poza obszarami chronionymi

OBSZARY CHRONIONE ZNAJDUJĄCE SIĘ W POBLIŻU LOKALIZACJI LOTOS

Obszar chroniony	Rodzaj lokalizacji LOTOS	Powierzchnia w km ²	Charakterystyka gatunków bioróżnorodnych występujących na obszarze
Rezerwat przyrody Ptasi Raj, obszar Natura 2000 "Ostoja w Ujściu Wisły" (PLH220044)	Rafineria Grupy LOTOS	Rafineria 235 ha, rezerwat 1015 ha	Ptaki błotne i wodne - najliczniejszą grupą ptaków są różne gatunki kaczek właściwych i nurkujących oraz łabędzie i gęsi białoczelne. Mierzeja jest siedliskiem przede wszystkim różnych gatunków mew, rybitw i siewkowców (m.in. niełęgowego biegusa zmiennego), także kormoranów, kaczek, gęsi i łabędzi. Na terenie rezerwatu gniazdują ostrygojad i sieweczki.

Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginięciem

LICZBA GATUNKÓW CHRONIONYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE ODDZIAŁYWANIA LOTOS

IUCN (Czerwona Księga Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów):	Polska Czerwona Księga Zwierząt:	Ochrona ścisła na podstawie ustawy:	Ochrona częściowa na podstawie ustawy:
EN - 1	CR - 4	123	61
NT - 6	EN - 2		
LC - 131	VU - 3		

Dane z inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w 2015 roku na terenie rafinerii i w jej otoczeniu.

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych

BEZPOŚREDNIE EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Łącznie [tCO₂e]

Emisje bezpośrednie gazów cieplarnianych	2017	2018
Emisja związana z wytwarzaniem energii elektrycznej	64 780	27 738
Emisja związana z wytwarzaniem ciepła	1173 839	1319 241
Emisja z procesów chłodniczych i wytwarzania pary	0	0
Emisja z przetwarzania fizycznego i chemicznego	585 486	609 878
Emisje węglowodorów fluoru (HFC)	0	0
Emisje związane z transportem materiałów, produktów i odpadów	0	0

EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Łącznie [tCO₂e]

Emisje gazów cieplarnianych *	2017	2018
Produkcja ciepła i energii elektrycznej	287 208	321 714
Produkcja rafineryjna	1 481 571	1 631 027
Emisja z procesów wydobywczych - spalanie paliw kopalnych na potrzeby energetyczne platform	32 399	33 551
Oraz spalanie gazu odpadowego na spalarce	50 540	45 550

* Dotyczy spółek: Grupa LOTOS, Energobaltic, LOTOS Asphalt, RCEkoenergia, LOTOS Petrobaltic.

Pośrednie emisje gazów cieplarnianych (Zakres 2)

POŚREDNIE EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

łącznie

	2017	2018
Zakup energii elektrycznej z zewnątrz Grupy Kapitałowej [MWh]	672 320	704 780
Zakup energii cieplnej z zewnątrz Grupy Kapitałowej [GJ]	9 446	6 248
Zmniejsza wynikająca z zakupionej na potrzeby organizacji energii elektrycznej [Mg]	541 945	545 877
Emisja wynikająca z zakupionej na potrzeby organizacji energii użytej do chłodzenia lub pary [Mg]	1 087	61

WSPÓŁCZYNNIKI EMISYJNOŚCI W 2018 R.

	Polska	Litwa
Współczynnik emisji CO ₂ z produkcji energii elektrycznej [kg CO ₂ /MWh]	778	96
Współczynnik emisji CO ₂ z produkcji ciepła [kg CO ₂ /GJ]	115,088	

Intensywność emisji gazów cieplarnianych

INTENSYWNOŚĆ EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Intensywność emisji CO ₂	Grupa LOTOS		Energobaltic		RCEkoenergia	
Wielkość emisji CO ₂	1 884 570	Mg	6 643	Mg	32 015	Mg
Wartość produkcji	10 763 978	Mg	125 124	GJ	291 863	GJ
Wskaźnik intensywności emisji CO ₂ (w tonach CO ₂ /mboe, lub w odniesieniu do innego czynnika produkcji)	0,175	Mg CO ₂ /Mg ropy	0,053	Mg CO ₂ /GJ	0,11	MgCO ₂ /GJ

Emisje substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO albo HCFC)

EMISJE SUBSTANCJI ZUBOŻAJĄCYCH WARSTWĘ OZONOWĄ

Spółki LOTOS emitujące substancje	HFC [KG]
LOTOS Oil	0,74
LOTOS Paliwa	312
Grupa LOTOS	21

Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza

EMISJA ZWIĄZKÓW NO_x, SO_x I INNYCH ISTOTNYCH ZWIĄZKÓW EMITOWANYCH DO POWIETRZA

Łącznie w tonach

	2017	2018
NO _x	936,31	981,05
SO _x	483,76	605,33
Trwałe zanieczyszczenia organiczne (POP)	0,00	0,00
Lotne związki organiczne (VOC)	179,02	195,20
Niebezpieczne zanieczyszczenia powietrza (HAP)	0,00	0,00
Pyły (PM)	90,45	79,36
Inne standardowe kategorie emisji do powietrza	342,25	357,10

Całkowita objętość ścieków wg jakości i docelowego miejsca przeznaczenia

CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ ŚCIEKÓW WG JAKOŚCI I DOCELOWEGO MIEJSCA PRZEZNACZENIA W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Łącznie [m³]

Miejsce odprowadzenia ścieków

Do wód podziemnych	2 692
Do wód powierzchniowych (do jezior, rzek, etc.)	6 693 281
Do przedsiębiorstw komunalnych poza grupą kapitałową	320 655
Suma	7 016 628

CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ ŚCIEKÓW UZDATNIONYCH PRZEZ ORGANIZACJĘ

Łącznie [m³]

Sposób uzdatniania ścieków

Przez organizację	6 656 908
Przez zakład oczyszczania ścieków	52 746
Suma uzdatnianych ścieków	6 653 119

Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem

CAŁKOWITA WAGA ODPADÓW WEDŁUG RODZAJU ODPADU ORAZ METODY POSTĘPOWANIA Z ODPADEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Suma [Mg]

Całkowita waga odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpiecznych Według metody postępowania	Odpady niebezpieczne	Odpady inne niż niebezpieczne
Powtórne wykorzystanie odpadu	0,00	41,10
Recykling (w tym recykling organiczny, np., kompostowanie)	921,32	1 274,50
Odzyskiwanie (w tym odzysk energii)	5 296,40	8 461,27
Spalanie (albo wykorzystanie jako paliwo)	1 255,21	8,83
Składowanie na składowiskach odpadów	0,00	109,37
Wprowadzanie do głębokich studni	0,00	0,00
Przechowywanie na terenie zakładu	0,04	0,03
Inne	593,96	729,76
Suma	8 066,9	10 624,9

Łączna liczba i objętość istotnych wycieków

LICZBA I OBJĘTOŚĆ ISTOTNYCH WYCIEKÓW

Rodzaj wycieku/powód	Objętość wycieku	Spółka, której dotyczy wyciek	Uwagi
Pożar pompowni benzyny 2080 w dniu 20.05.2018	2,6 m ³	Grupa LOTOS	Podczas pożaru pompowni benzyny przy rafinerii w Gdańsku utracono łącznie około 2,6 m ³ tego surowca. Część uległa spaleni, co wiązało się z emisją do powietrza, a część, wraz ze środkami gaśniczymi, spłynęła do kanalizacji i trafiła do rafinerijnej oczyszczalni ścieków. Ścieki zanieczyszczone benzyną zostały odpowiednio oczyszczone, a ostateczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach zrzucanych do Martwej Wisły były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.
Wyciek wód zaolejonych z pokładu platformy do Morza Bałtyckiego podczas mycia pokładu - niewłaściwe zabezpieczenie bortnic pokładu	0,3 m ³	LOTOS Petrobaltic	

Warto zaznaczyć, że były to zdarzenia o relatywnie niewielkiej skali. Usunięcie ich skutków trwało w obu przypadkach maksymalnie kilka godzin. Specjalistyczne służby zadziałały szybko i wykonały swoją pracę zgodnie z procedurami, ostatecznie zapewniając, że oba wycieki miały możliwie najmniejszy wpływ na środowisko.

Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne

ODPADY NIEBEZPIECZNE TRANSPORTOWANE W RAMACH DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

	Transportowane odpady niebezpieczne [Mg]	Przetworzone odpady niebezpieczne [Mg]
Grupa LOTOS	6 148,230	180,820
Energobaltic	0,000	0,000
LOTOS Asfalt	0,000	0,000
LOTOS Biopaliwa	0,153	0,000
LOTOS Infrastruktura	549,220	0,000
LOTOS Kolej	0,000	0,000
LOTOS Oil	42,600	0,000
LOTOS Paliwa	13,800	0,000
LOTOS Petrobaltic	0,000	0,000
LOTOS Serwis	0,000	0,000
LOTOS Terminale	1,928	0,000
RCEkoenergia	7 857,732	7 857,732
LOTOS Geonafta	0,000	0,000
LOTOS Ochrona	0,000	0,000
LOTOS Upstream	0,000	0,000
LOTOS Norge	0,000	0,000
	14 613,663	8 038,552
<p>Odpady niebezpieczne eksportowane przez Grupę Kapitałową LOTOS</p>		609,936

Objętość i sposób pozbywania się wody złożowej oraz wody powstałej w procesie produkcji

OBJĘTOŚĆ I SPOSÓB POZBYWANIA SIĘ WODY ZŁOŻOWEJ ORAZ WODY POWSTAŁEJ W PROCESIE PRODUKCJI W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

	Objętość [m ³]	Udział [%]
Całkowita ilość wyprodukowanej wody	241 515,61	100,0%
Woda ponownie wykorzystana	0,00	0,0%
Woda poddana recyklingowi	0,00	0,0%
Woda ponownie wstrzyknięta	241 279,81	99,9%
	Całkowita objętość węglowodorów zrzucanych do wytworzonej wody	0,0%

Objętość węglowodorów spalonych w pochodni na wolnym powietrzu i wypuszczonych do atmosfery

OBJĘTOŚĆ WĘGLOWODORÓW SPALONYCH W POCHODNI NA WOLNYM POWIETRZU I WYPUSZCZONYCH DO ATMOSFERY

Lokalizacja	Objętość gazów skierowanych do spalania [tys. m ³]	Objętość gazów wypuszczonych do atmosfery [tys. m ³]
Polska	16 277	0
Wody międzynarodowe, Polska wyłączna strefa ekonomiczna (platforma LOTOS Petrobaltic i Platforma BB)	15 666	0
Litwa	346	0
Suma	32 289	0

Ilość powstałych odpadów wiertniczych (płuczki wiertniczej oraz zwiercin) oraz sposoby postępowania z nimi i ich utylizacji

ILOŚĆ POWSTAŁYCH ODPADÓW WIERTNICZYCH (PŁUCZKI WIERTNICZEJ ORAZ ZWIERCIN) ORAZ SPOSOBY POSTĘPOWANIA Z NIMI I ICH UTYLIZACJI

Spółki LOTOS, których dotyczy wskaźnik	Całkowita ilość płuczki wiertniczej oraz zwiercin w tonach	Stosowane metody unieszkodliwiania
LOTOS Petrobaltic	140,42	Przekazane do odzysku
LOTOS Geonafta	187,62	Przekazane do odzysku

W 2018 spółki nie wytworzyły zwiercin.

Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach

ZAWARTOŚĆ BENZENU, OŁOWIU I SIARKI W PALIWACH

	J.m.	Wymaganie	2017	2017	2018	2018
			- Ilość	- Ilość (średnio)	- Ilość	- Ilość (średnio)
Benzen (w benzynach)	% V/V	Max. 1,00	0,60÷1,00	0,81	0,46÷1,00	0,79
Siarka (w benzynach)	mg/kg	Max. 10,0	0,1÷6,5	1,2	0,1÷4,9	1,1
Siarka (w oleju napędowym)	mg/kg	Max. 10,0	2,0÷10,0	6,0	2,1÷10,0	5,8
Ołów	mg/kg	Max. 5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5

Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału

Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań LOTOS Oil i LOTOS Paliwa, według kategorii materiału

LOTOS OIL

Dane w Mg

Nazwa	Oleje smarowe	Opakowania niebezpieczne	Opakowania	Preparaty smarowe
Ilość produktów i odzyskanych materiałów opakowaniowych w okresie raportowania	24 354,85	6,47	1 636,17	1 609,92
Ilość sprzedanych produktów w roku poprzedzającym okres raportowania*	28 652,76	8,088	2 682,238	2 639,209
Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań	85,0%	80,0%	61,0%	61,0%
Wzrost odzysku w stosunku do roku 2017	35,0%	50,0%	0,0%	31,0%

* Do obliczania uzyskanego procentu odzyskanych produktów i opakowań bierze się pod uwagę masę wprowadzonych produktów/opakowań w roku poprzedzającym rok sprawozdawczy. W przypadku wpisania danych z roku sprawozdawczego, wyjdą inne niż ustawowe procenty odpadów poddanych odzyskowi.

LOTOS PALIWA

Dane w tonach

Nazwa	opakowania z tworzyw sztucznych	opakowania z aluminium	opakowania z papieru i tektury	opakowania z drewna
Ilość produktów i odzyskanych materiałów opakowaniowych w okresie raportowania	17,40	10	110	0,00%
Ilość sprzedanych produktów w okresie raportowania	74,04	20	181	0,00%
Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań	23,50%	51,00%	61,00%	0,00%

Kwota istotnych kar oraz całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu nieprzestrzegania prawa i regulacji dot. ochrony środowiska

Całkowita kwota istotnych kar	25 608
Całkowita liczba sankcji pozafinansowych	1
Spory rozwiązane na drodze mechanizmów rozstrzygania	LOTOS Petrobaltic - zastosowanie środka do usuwania rozlewów na bazie detergentów bez uprzedniej zgody Urzędu Morskiego

Wydatki Grupy Kapitałowej LOTOS na ochronę środowiska i inwestycje

WYDATKI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I INWESTYCJE

[mln]

Wydatki poniesione przez Grupę Kapitałową LOTOS w 2017 r	Koszty utylizacji odpadów, oczyszczania emisji oraz rekultywacji	Koszty i nakłady inwestycyjne w zakresie zapobiegania szkodom i zarządzania ochroną środowiska
Suma PLN	5,86	37,6
Suma EUR	0,22	0,01
Suma PLN	6,8	37,7

SŁOWNIK TERMINÓW BRANŻOWYCH

2**2C**

Zasoby warunkowe.

2P

Zasoby pewne i prawdopodobne wg. klasyfikacji międzynarodowej SPE 2007.

A

ACEA

Europejskie Stowarzyszenie Producentów Samochodów ustala kryteria jakościowe w Europie dla olejów samochodowych. ACEA wydanie 2008 - są to opublikowane kryteria jakościowe dla wszystkich olejów samochodowych na rynku europejskim uwzględniające wymagania dla olejów silnikowych do nowych samochodów. Publikacja zawiera podział olejów oraz ustala wszystkie parametry fizykochemiczne oraz testy silnikowe dla każdej klasy jakościowej. Udokumentowanie wynikami badań olejów silnikowych na zgodność z wymaganiami ACEA w akredytowanych laboratoriach pozwala na odpowiedzialne deklarowanie poziomu jakości dla wyprodukowanego oleju silnikowego.

APC

Komputerowy system zaawansowanego sterowania produkcją, w który od 2001 r. wyposażona jest rafineria w Gdańsku. System APC zarządza jednocześnie wieloma parametrami pracy instalacji technologicznych zakładu. Z jego pomocą można optymalizować pracę instalacji, zwiększając uzyski pożądaných produktów i w sposób bezpieczny utrzymywać ich pracę (*ang. Advanced Process Control*).

ARA

Rynek wyznaczony terytorialnie poprzez porty Antwerpia – Rotterdam – Amsterdam.

ASFALTY MODYFIKOWANE

Asfalty charakteryzujące się polepszonymi właściwościami jakościowymi na skutek oddziaływania asfaltu z zastosowanym modyfikatorem.

AUDIT RECERTYFIKUJĄCY ZINTEGROWANY SYSTEM ZARZĄDZANIA (ODNAWIAJĄCY)

Audit, którego celem jest ocena zgodności systemu zarządzania z wymaganiami norm. Audit recertyfikujący wykonywany w określonym przez jednostkę certyfikacyjną okresie, w celu przedłużenia okresu ważności oraz wydania nowego certyfikatu ZSZ.

AZOT OGÓLNY

Zawartość azotu związanego, w postaci wszystkich możliwych form chemicznych.

B

B100 (PALIWA)

Oznaczenie paliwa, które zostało wyprodukowane w 100% na bazie biokomponentu.

BARYŁKA (ROPY NAFTOWEJ)

Podstawowa wielkość, w jakiej mierzy się wydobycie ropy naftowej. Jedna baryłka to ok. 159 litrów.

BAT

(ang. Best Available Technique) Najlepsza Dostępna Technika zgodnie z definicją zawartą w Dyrektywie 96/61/WE to najbardziej efektywny i zaawansowany etap rozwoju i metod prowadzenia danej działalności, który wskazuje możliwe wykorzystanie poszczególnych technik jako podstawy dla dopuszczalnych wartości emisji mający na celu zapobieganie powstawaniu, a jeżeli nie jest to możliwe, ogólne ograniczenie emisji i oddziaływania na środowisko naturalne jako całość.

BBL

Baryłka ropy naftowej.

BIOKOMPONENT

Dodatek służący do produkcji biopaliw, pochodzący z przetwórstwa biomasy, np. roślin oleistych czy kukurydzy.

BIOPALIWO

Paliwo powstałe poprzez dodanie do benzyny lub oleju napędowego biokomponentu w ilości powyżej 7%.

BOE

Baryłka ekwiwalentu ropy naftowej.

BOE/D

Baryłek ekwiwalentu ropy naftowej dziennie.

BREF

(ang. *BAT Reference Notes*) - dokumenty Referencyjne BAT to opracowywane przez Europejskie Biuro IPPC w Sewilli wytyczne BAT. Nie mają one statusu aktów prawnych, a jedynie są wytycznymi przy ocenie i wydawaniu pozwoleń zintegrowanych.

C

CD PROCESS

Technologia produkcji estrów metylowych kwasów tłuszczowych wykorzystana w instalacji do produkcji biokomponentów w Czechowicach-Dziedzicach (ang. *Continuous Deglycerolization Process*).

CDU/VDU

(instalacja) - Podstawowy układ instalacji służący do przerobu ropy naftowej, składający się z instalacji destylacji atmosferycznej (ang. *Crude Distillation Unit, CDU*) i instalacji destylacji próżniowej (ang. *Vacuum Distillation Unit, VDU*).

CEREZYNA

Powstaje poprzez odolejenie ciężkich gaczków parafinowych. Jest to złożona mieszanina węglowodorów n-parafinowych o temperaturze krzepnięcia około 73°C. Może być stosowana do wyrobu smarów, produktów impregnacyjnych i ochronnych w przemyśle chemicznym a po oczyszczeniu w przemyśle kosmetycznym i farmaceutycznym.

CHEMIKALIA „CZERWONE”

Chemikalia zaliczane do szkodliwych środowisku morskemu substancji zanieczyszczających kategorii „Y”, które znajdują się na liście Komitetu Ochrony Środowiska Morskiego (MEPC.2/Circ.), jak również na liście rozdziału 17. obowiązującego Kodeksu chemikaliów IBC. Chemikalia te uznane są jako stanowiące zagrożenie dla zasobów morskich i życia ludzkiego. Szkodzą usankcjonowanej działalności i prawidłowemu użytkowaniu morza.

CIĘŻKI OLEJ OPAŁOWY (COO)

Oleista ciecz będąca pozostałością po destylacji ropy naftowej. COO znajduje zastosowanie jako paliwo w instalacjach przemysłowych dużych zakładów produkcyjnych, przetwórczych oraz elektrociepłowniach. Wykorzystywany jest również jako paliwo dla statków.

CIF

Cost, Insurance and Freight... named port of destination (Koszt, Ubezpieczenie i Fracht ... oznaczony port przeznaczenia) to zbiór regulacji określających warunki wymiany handlowej w transporcie wodnym morskim i śródlądowym, w której zasadnicze koszty transportu opłacone są przez sprzedającego.

CIP

Carriage and Insurance Paid ... named port of destination (przewoźne i ubezpieczenie opłacone do... oznaczone miejsce przeznaczenia) to zbiór regulacji określających warunki wymiany handlowej, w której zasadnicze koszty transportu i koszt ubezpieczenia opłacone są przez sprzedającego.

D**DAO**

Olej powstały na instalacji SDA, stanowiący surowiec do dalszego przerobu w rafinerii. Może być podstawą do produkcji baz olejowych i wsadem do procesów krakingu (*ang. De-Asphalted Oil*).

DESTYLACJA ATMOSFERYCZNA

Proces fizykochemiczny, wykorzystujący do rozdzielania mieszanin różnice w temperaturach wrzenia poszczególnych składników. W procesie destylacji atmosferycznej ropy naftowej następuje wydzielenie frakcji gazów, benzyn, nafty i olejów napędowych. Węglowodory cięższe stanowią tzw. pozostałość atmosferyczną. Destylacja atmosferyczna prowadzona jest przy ciśnieniu zbliżonym do ciśnienia atmosferycznego.

DESTYLACJA PRÓŻNIOWA

Proces analogiczny do destylacji atmosferycznej, jednak prowadzony przy zmniejszonym ciśnieniu. Wykorzystuje własność zmniejszania się temperatury wrzenia wraz z malejącym ciśnieniem. Umożliwia separację destylatów próżniowych z pozostałości atmosferycznej. Ciężkie pozostałości z procesu destylacji próżniowej stanowią tzw. pozostałość próżniową.

DESTYLAT PRÓŻNIOWY

Frakcja węglowodorowa wydzielona z bardziej złożonej mieszaniny przez destylację pod zmniejszonym ciśnieniem. Destylaty próżniowe otrzymane z ropy naftowej są najczęściej wykorzystywane do produkcji olejów bazowych, a także jako surowiec dla procesów krakingu.

E

EBITDA LIFO

Zysk operacyjny powiększony o amortyzację, z wyłączeniem: wpływu zdarzeń jednorazowych oraz tzw. efektu LIFO (różnicy w wycenie rozchodu zapasów wg metody LIFO – Last In First Out „Ostatnie weszło, pierwsze wyszło” oraz wg metody kosztu średnioważonego.

EKSTRAKCYJA FURFUROLEM

Technologia stosowana do podwyższania jakości bazowych olejów mineralnych. W procesie następuje oddzielenie niekorzystnych węglowodorów aromatycznych, co prowadzi do podwyższenia tzw. indeksu lepkości.

ETANOL

Alkohol etylowy używany m.in. jako biokomponent do produkcji paliw i biopaliw do zasilania samochodów z silnikami iskrowymi.

ETBE

Wyskokoktanowy biokomponent służący do produkcji benzyn. Produkowany jest z wykorzystaniem etanolu i izobutyleny (z ang. *Ethyl Tert-Butyl Ether*).

EUROPEJSKA AGENCJA CHEMIKALIÓW

Agencja wspólnotowa odpowiedzialna za realizację rozporządzenia REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), w zakresie utworzenia i administrowania systemu rejestracji, oceny oraz udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie substancji chemicznych na szczeblu wspólnotowym. Jej głównym zadaniem jest zarządzanie bazą danych substancji chemicznych zgłoszonych do rejestracji: rejestracji wstępnej substancji (proces zakończony) i rejestracji właściwej substancji. Decyzją Rady Europejskiej z 2004 r. Europejska Agencja Chemikaliów ma swoją siedzibę w Helsinkach w Finlandii (ang. *European Chemicals Agency, ECHA*).

EV

(ang. *Enterprise Value*) Wartość Przedsiębiorstwa - suma kapitalizacji rynkowej i długu, powiększona o udziały akcjonariuszy mniejszościowych i akcje uprzywilejowane oraz pomniejszona o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

F**FAME**

Estry metylowe kwasów tłuszczowych (*ang. Fatty Acid Methyl Ester*).

FORTIES BLEND

Gatunek ropy naftowej pochodzącej z Morza Północnego. Ropa Forties Blend jest ropą lekką, niskosiarkową o dużym potencjale w zakresie produkcji benzyn.

FRAKCJA PARAFINOWA

To nieprzereagowany olej po procesie hydrokrakingu mieszaniny próżniowych destylatów oraz oleju uzyskanego w procesie odasfaltowania rozpuszczalnikowego ciężkiej pozostałości przerobu ropy naftowej. Frakcja parafinowa jest mieszanina węglowodorów nasyconych n-parafinowych, Izo-parafinowych i cyklicznych. Charakteryzuje się niską zawartością siarki poniżej 100 mg/kg i może być stosowana jako surowiec do produkcji baz olejowych lub w procesach krakingu katalitycznego lub hydrokrakingu w celu uzyskania dodatkowej puli paliw.

G**GACZ PARAFINOWY**

Półprodukt, który powstaje w procesie przerobu ropy naftowej. Służy do produkcji wosków.

GAZ ŁUPKOWY

Jeden z trzech rodzajów gazu ze złóż niekonwencjonalnych, uzyskiwany z położonych głęboko pod ziemią łupków osadowych. Skąty te cechują się niską przepuszczalnością, dlatego gaz z łupków wymaga bardziej złożonych i zaawansowanych technicznie metod wydobycia.

GAZ ZIEMNY GAZOLINOWY

Gaz ziemny, który oprócz metanu i etanu zawiera także pewne ilości węglowodorów cięższych.

H

HDS

Instalacja hydroodsiarczania olejów napędowych (*ang. Hydrodesuplhurisation Diesel Unit*).

HGU

Instalacja do produkcji wodoru (*ang. Hydrogen Generation Unit*).

HYDROKRAKING

Proces rafineryjny służący do produkcji wysokiej jakości komponentów paliwowych poprzez reakcję destylatów próżniowych z wodorem na katalizatorze. Procesy hydrokrakingu przeważnie przebiegają pod bardzo wysokim ciśnieniem i dostarczają komponentów wolnych od siarki i zanieczyszczeń.

HYDRORAFINOWANIE (GACZU PARAFINOWEGO)

Proces oczyszczania parafin poprzez ich reakcję z wodorem na katalizatorze.

I

INSTALACJA MYCIA AMINOWEGO LPG

Instalacja do usuwania z frakcji gazów płynnych siarkowodoru.

ISO

Międzynarodowa Organizacja ds. Standaryzacji (*ang. International Organization for Standarization*).

IZOMERYZACJA BENZYN

Proces rafineryjny, który prowadzi do podwyższenia liczby oktanowej frakcji benzynowej poprzez zmianę struktury chemicznej cząsteczek.

J**JET A1**

Paliwo lotnicze do silników odrzutowych i turbinowych.

K**KAS (INSTALACJA)**

Kompleks aminowo-siarkowy, zespół instalacji do oczyszczania gazów rafineryjnych z siarkowodoru i produkcji płynnej siarki.

KOMPONENT DO PRODUKCJI ASFALTÓW

Zazwyczaj ciężka próżniowa frakcja naftowa, która może być przerabiana w instalacji do produkcji asfaltów.

KONWERSJA

Przez procesy konwersji najczęściej rozumie się procesy technologiczne krakingu. W procesach tych z komponentów o wysokich temperaturach wrzenia (ciężkich destylatów) otrzymuje się produkty lekkie, wykorzystywane do produkcji paliw. Najpowszechniej występującymi procesami konwersyjnymi są kraking termiczny, kraking katalityczny i hydrokraking.

L

LCA

Ocena cyklu życia produktu, która ma na celu określenie oddziaływania środowiskowego (emisje gazów cieplarnianych na poszczególnych etapach produkcji, przetwarzania, transportu, itp.). Analiza LCA umożliwia również określenie wpływu na środowisko, jakie niesie za sobą pozyskanie biomasy, transport, przetwarzanie jej w biopaliwa vs. oddziaływaniami powstającymi w cyklu życia paliw kopalnych (*ang. Life Cycle Assessment*).

LEKKI OLEJ OPAŁOWY (LOO)

Paliwo opałowe pochodzące z procesu przerobu ropy naftowej. W odróżnieniu od ciężkiego oleju opałowego jest paliwem destylacyjnym wolnym od ciężkich pozostałości. LOO stosowany jest głównie w kotłowniach przydomowych oraz w małych i średnich firmach i instytucjach. Sprawdza się również jako paliwo grzewcze w kotłowniach.

LPG

Gaz skroplony będący mieszaniną propanu i butanu, pochodzący z procesu przerobu ropy naftowej. LPG stosowane jest m.in. jako paliwo silnikowe, czy paliwo spalane w domowych kuchenkach gazowych (*ang. Liquefied Petroleum Gas*).

M

MECHANICAL COMPLETION (MC)

Zakończenie prac budowlano-montażowych zakończone podpisaniem protokołu pomiędzy zleceniodawcą i kontraktorem stwierdzającym, że wszystkie prace zostały wykonane zgodnie z projektem i obowiązującymi przepisami.

MHC

Instalacja hydrokrakingu, która pracuje w nieco łagodniejszych warunkach niż standardowa instalacja hydrokrakingu (*ang. Mild-Hydrocracking Unit*).

MTBE

Nazwa wysokooktanowego komponentu służącego do produkcji benzyn. MTBE nie jest biokomponentem, w odróżnieniu do ETBE (*ang. Methyl Tert-Butyl Ether*).

N**NAFTA**

Ciekła frakcja ropy naftowej będąca mieszaniną węglowodorów, których cząsteczki zawierają 9-16 atomów węgla. Nafta jest surowcem do produkcji paliwa lotniczego i olejów napędowych.

NARODOWY CEL WSKAŹNIKOWY (NCW)

Minimalny udział biokomponentów w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych zużywanych w ciągu roku kalendarzowego w transporcie, liczony wg wartości opałowej.

O**OLEJ BAZOWY**

Olej nie uszlachetniony, bez dodatków, pochodzący z przerobu ropy naftowej. Stanowi podstawowy surowiec do produkcji olejów smarowych.

OLEJ SMAROWY

Kompozycja składająca się z oleju bazowego i dodatków uszlachetniających. Ilość, rodzaj i wzajemne proporcje tych składników decydują o klasie wytworzonego oleju. Ich głównym zadaniem jest zmniejszenie tarcia między powierzchniami dwóch stykających się i współpracujących ze sobą ruchomych elementów urządzeń mechanicznych. Oleje smarowe znalazły swoje zastosowanie w branży motoryzacyjnej oraz w przemyśle.

P

PARAFINA

Mieszanka stałych węglowodorów nasyconych, wydzielana z frakcji ropy naftowej. Stosowana jest m.in. do wyrobu świec, past do podłóg oraz jako materiał izolacyjny.

PLASTYFIKATORY

Dodatki uplastyczniające dodawane do produktów polimerowych. Grupa LOTOS produkuje plastyfikatory węglowodorowe dla przemysłu gumowego.

PPM

Przyjęty na świecie sposób wyrażania stężenia bardzo rozcieńczonych roztworów związków chemicznych. Stężenie to określa ile cząsteczek związku chemicznego przypada na 1 mln cząsteczek roztworu (*ang. parts per million*).

R

REACH

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej dotyczące bezpiecznego stosowania chemikaliów, poprzez ich rejestrację i ocenę oraz w niektórych przypadkach udzielanie zezwoleń i ograniczenia handlu i stosowania niektórych chemikaliów. Weszło w życie 1 czerwca 2007 r. i zastępuje kilkadziesiąt dotychczas obowiązujących wspólnotowych aktów prawnych, zarówno rozporządzeń, jak i dyrektyw wprowadzonych do prawa polskiego ustawą z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych.

READY FOR START UP (RFSU)

Stan osiągnięcia przez instalację gotowości do uruchomienia (wprowadzenia mediów procesowych).

REBCO (ROPA)

Handlowa nazwa rosyjskiej ropy Ural (*ang. Russian Export Blend Crude Oil*).

REFORMAT

Wyskokoktanowy komponent, o liczbie oktanowej od 96-100, stosowany do produkcji benzyn silnikowych. Reformat powstaje w wyniku procesu reformowania benzyny ciężkiej odsiarczonej na instalacji reformingu katalitycznego.

REFORMING BENZYN

Proces rafineryjny, w którym w wyniku reakcji na katalizatorze następuje tworzenie wysokooktanowych węglowodorów aromatycznych i wodoru.

ROPA NAFTOWA

Naturalnie występująca ciekła kopalina, która wydobywana jest spod powierzchni ziemi. Składa się głównie z węglowodorów o różnych masach cząsteczkowych i różnej budowie chemicznej, z niewielkimi domieszkami organicznych związków azotu, tlenu, siarki i kilku innych pierwiastków chemicznych. Ropa naftowa jest podstawowym surowcem przerabianym w rafineriach ropy naftowej w kierunku paliw, a także innych produktów o charakterze węglowodorowym.

ROSE

Technologia, na bazie której w gdańskiej rafinerii funkcjonuje instalacja SDA (*ang. Residual Oil Supercritical Extraction*).

ROZPORZĄDZENIE CLP

Rozporządzenie wprowadzające w Unii Europejskiej nowy system klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin oparty na Globalnie Zharmonizowanym Systemie Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów opracowanym przez ONZ w 2003 r. Rozporządzenie CLP uzupełnia Rozporządzenie REACH oraz zastępuje system zawarty w Dyrektywach 67/548/EWG i 1999/45/WE. Rozporządzenie weszło w życie 20 stycznia 2009 r. i obowiązuje bezpośrednio, bez potrzeby implementacji do prawa polskiego (*ang. Classification, Labelling and Packaging, CLP*).

S

SDA

(ang. *Solvent Deasphalting*) Instalacja odasfaltowania rozpuszczalnikowego. Służy do rozdzielenia pozostałości próżniowej po przerobie ropy naftowej na frakcję lżejszą – olej DAO (ang. *De-Asphalted Oil*) i frakcję cięższą – komponent asfaltowy.

STACJE PALIW AJENCYJNE

(ang. *CODO, company-owned, dealer-operated*) Obiekty będące własnością LOTOS Paliwa, zarządzane przez firmy zewnętrzne.

STACJE PALIW PARTNERSKIE

(ang. *DOFO, dealer-owned, franchise-operated*) Obiekty działające pod marką LOTOS w ramach partnerstwa handlowego na podstawie długookresowej umowy franczyzowej.

STACJE PALIW PATRONACKIE

(ang. *DODO, dealer-owned, dealer-operated*) Obiekty funkcjonujące w barwach Rafinerii Gdańskiej na podstawie umowy patronackiej.

T

TRANSESTRYFIKACJA OLEJÓW

Reakcja chemiczna, w której powstają estry metylowe kwasów tłuszczowych. Reakcja transestryfikacji olejów to reakcja oleju z alkoholem w obecności katalizatora.

TROLL BLEND (ROPA)

Gatunek ropy naftowej pochodzącej z Morza Północnego. Ropa Troll Blend jest ropą średnią, niskosiarkową, o dużym potencjale w zakresie produkcji olejów napędowych.

U

USŁUGA BILETOWA

Usługa polegająca na tworzeniu i utrzymywaniu, w imieniu klientów, zapasów obowiązkowych paliw. Klienci korzystający z tej usługi spełniają wymogi prawne, nie angażując do tego własnego paliwa.

Z

ZASOBY POTWIERDZONE

Wielkości wydobywania ropy naftowej, które na podstawie analiz geologicznych i danych inżynierskich można oszacować z rozsądną pewnością jako komercyjnie zdatne do wydobywania od określonej daty, ze znanych horyzontów złożowych i w określonych warunkach gospodarczych, z wykorzystaniem określonych metod operacyjnych i w oparciu o określone regulacje administracyjne.

ZASOBY WARUNKOWE

Ilości ropy naftowej, które według szacunków na dany dzień, mogą potencjalnie zostać pozyskane ze znanych akumulacji, ale wobec których dany projekt nie osiągnął jeszcze stopnia zaawansowania pozwalającego na komercyjne zagospodarowanie ze względu na jedno lub więcej uwarunkowań.

ZŁOŻE B3

Złoże ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego leżące ok. 73 km na północ od Rozewia. Eksploatowane od 1992 r. Mieści się na nim Morska Kopalnia Ropy. Głównie źródło ropy wydobywanej przez LOTOS Petrobaltic.

ZŁOŻE B8

Złoże ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego, leżące ok. 68 km na północny wschód od Rozewia.

SŁOWNIK TERMINÓW SPOŁECZNYCH

C

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDGS)

(z ang. *Sustainable Development Goals – SDGs*) to 17 celów, 169 zadań i 304 wskaźników, dzięki którym w 2030 r. społeczeństwu ma się żyć lepiej, zdrowiej i bezpieczniej, zarówno pod względem społecznym, środowiskowym, jak i gospodarczym. W 2015 r. cele zastąpiły dotychczasowe 8 celów milenijnych (z ang. *Millenium Development Goals*).

CSR

CSR (ang. *Corporate Social Responsibility, CSR*) - Społeczna odpowiedzialność biznesu.

Strategia, która zakłada dobrowolne uwzględnianie przez firmę interesów społecznych przy dążeniu do osiągnięcia celów ekonomicznych, podejmowaniu decyzji i działań. CSR zakłada dbałość o zasady etyczne, prawa pracowników, prawa człowieka, otoczenie społeczne i środowisko naturalne. Przyjmuje się, że społeczna odpowiedzialność biznesu powinna być, obok ekonomicznych dążeń firmy, integralną częścią polityki przedsiębiorstwa.

D

DAROWIZNA

Forma umowy, w której darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego, kosztem swego majątku. Darowizna może być dokonana zarówno przez osoby fizyczne, jak i osoby prawne. Przedmiotem darowizny mogą być nieruchomości i ruchomości, pieniądze, a także prawa majątkowe, nie może być zaś bezpłatne świadczenie usług.

DIALOG SPOŁECZNY

Wymiana informacji i prezentacja stanowisk, dotyczących problemów i zagadnień społecznych pomiędzy stronami, którymi mogą być instytucje publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe. Jest formą reprezentacji interesów poszczególnych stron. Źródłem jego powodzenia jest rzetelna informacja między stronami oraz współdziałanie.

E**ETYKA BIZNESU**

Uwzględnianie aspektu moralnego w biznesie, czyli stosowanie rozwiązań godzących wymogi moralne z interesem strategicznym firmy. Etyka biznesu określa etyczne standardy zachowań, normy, wartości i sposoby postępowania w przedsiębiorstwie.

G**GLOBAL COMPACT**

Największa na świecie inicjatywa na rzecz odpowiedzialności korporacyjnej i zrównoważonego rozwoju. W Polsce koordynacją Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ United Nations Global Compact zajmuje się Biuro Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP). Od momentu inauguracji w 2000 r. do inicjatywy przystąpiło ponad 13 500 członków ze 170 krajów. Global Compact kieruje do przedsiębiorstw wezwanie, aby w swojej działalności kierowały się 10 fundamentalnymi zasadami z takich obszarów jak: prawa człowieka, prawa pracownicze, ochrona środowiska, przeciwdziałanie korupcji oraz promocja społecznej odpowiedzialności biznesu.

GRI

Global Reporting Initiative (GRI) jest niezależną instytucją z siedzibą w Holandii działającą na rzecz rozwijania i propagowania tzw. wytycznych zrównoważonego rozwoju (Sustainability Reporting Guidelines). Zastosowanie wytycznych GRI ma zasięg globalny. Mogą z nich korzystać wszystkie firmy, które chcą składać kompleksowe sprawozdania ze swojej ekonomicznej, środowiskowej i społecznej działalności.

I**INTERESARIUSZ**

Osoba lub podmiot zainteresowany działalnością firmy i ponoszący różnego typu ryzyko związane z jej funkcjonowaniem oraz te osoby bądź podmioty, na które firma wywiera poprzez swoją działalność wpływ. Polski odpowiednik angielskiego terminu stakeholder (stake=stawka). W przeciwieństwie do akcjonariusza (ang. shareholder) zainteresowanego przede wszystkim zyskiem z działalności spółki, interesariusze to grupa o wiele szersza, obejmująca m.in. pracowników, klientów, kredytodawców, dostawców, administrację rządową, a w szerszym kontekście społeczeństwo lokalne, środowisko naturalne, opinię publiczną. Termin wprowadzony przez Stanford Research Institute w 1963 r.

K

KAPITAŁ LUDZKI

Pracownicy danej firmy, przyczyniający się do jej funkcjonowania i rozwoju, posiadający określoną wiedzę, umiejętności i talenty.

KODEKS ETYCZNY

Zbiór przepisów regulujący sferę życia moralnego. Kodeks etyczny w działalności gospodarczej, oprócz ogólnych wskazań mówiących o rzetelności i uczciwości wymaganych w działalności gospodarczej i o podejmowaniu czynności sprzyjających rozwojowi społecznemu i niesprzecznych z normami moralnymi oraz obyczajami zbiorowości, wskazuje na konkretne „zachowania” organizacji.

KULTURA ORGANIZACYJNA

Zespół norm, wartości, wzorów zachowań, postaw i założeń oraz symboli, które determinują sposób myślenia i działania w danej firmie oraz określają standardy komunikacji i postępowania.

M

MISJA FIRMY

Zestaw trwałych dążeń i celów firmy. Zawiera ona wartości wyznawane przez zarząd firmy i jest podstawową wytyczną jej działań. Misja firmy określa jej tożsamość oraz kulturę organizacyjną.

O

ORGANIZACJA POZARZĄDOWA

Dobrowolna organizacja, działająca niezależnie od struktur państwowych i politycznych, której funkcjonowanie nie jest nastawione na zysk. Działa ona na rzecz spraw społecznych i dobra publicznego. Jej działalność w dużej mierze opiera się na wolontariacie (*ang. non-governmental organization, NGO*).

P**PROGRAM SPOŁECZNY**

Zaplanowane działania mające na celu rozwiązanie lub przeciwdziałanie określonymu problemowi społecznemu. Może być realizowany wspólnie bądź niezależnie przez instytucje publiczne, biznes i organizacje społeczne.

R**RAPORT SPOŁECZNY**

Raport wydawany przez firmę przedstawiający w sposób całościowy strategię firmy i jej politykę społeczną. Uwzględnia on aspekty: ekonomiczne, społeczne oraz ekologiczne działań firmy.

S

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU

Strategia, która zakłada dobrowolne uwzględnianie przez firmę interesów społecznych przy dążeniu do osiągnięcia celów ekonomicznych, podejmowaniu decyzji i działań. CSR zakłada dbałość o zasady etyczne, prawa pracowników, prawa człowieka, otoczenie społeczne i środowisko naturalne. Przyjmuje się, że społeczna odpowiedzialność biznesu powinna być, obok ekonomicznych dążeń firmy, integralną częścią polityki przedsiębiorstwa (*ang. Corporate Social Responsibility, CSR*).

SPOŁECZNE ZAANGAŻOWANIE BIZNESU

Podejmowanie przez firmę kwestii społecznych i udział w rozwiązywaniu problemów społecznych. Jest pojęciem węższym od społecznej odpowiedzialności biznesu. Odnosi się do różnych aktywności podejmowanych przez firmę w społeczności. Obejmuje różne metody zaangażowania firmy, takie jak: wsparcie finansowe, pomoc rzeczową, wolontariat pracowniczy. Zaangażowanie społeczne uwiarygodnia firmę w oczach opinii publicznej i buduje jej pozytywny wizerunek na zewnątrz (*ang. corporate community involvement, corporate community investment*).

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Zbiorowość ludzi mieszkająca na danym terenie, połączona więzią społeczną, wspólną tradycją oraz kulturą. Społeczność lokalną tworzą mieszkańcy wsi, miasta, dzielnicy lub gminy.

SPONSORING

Wzajemne zobowiązanie dwóch stron, sponsora i sponsorowanego. Sponsor przekazuje środki finansowe, materialne lub usługi sponsorowanemu, w zamian za świadczenia promocyjne ze strony sponsorowanego. Sponsoring jest działaniem planowanym i świadomym, służącym kreowaniu pozytywnego wizerunku firmy. Często jest też częścią długookresowej strategii marketingowej firmy.

Z

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Droga rozwoju społeczno-gospodarczego zharmonizowanego ze środowiskiem naturalnym. Idea zrównoważonego rozwoju zakłada umiejętne korzystanie z zasobów (społecznych, ludzkich lub zasobów ziemi) tak, aby mogły być one również wykorzystywane w przyszłości (*ang. sustainable development*).

Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk

www.lotos.pl